

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Čekovni račun Ljubljana številka 10.630 in 10.349 za inserte.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Severne države v sedanjem sporu

Protestni noti, ki ju je poslala nedavno sovjetska vlada Švedski in Norveški, je obrnila pozornost sveta na ti dve severni državi in njuno stališče v sedanjih evropskih vojni na poseben način, ker je do napada Sovjetov na Finsko bilo splošno prepričanje, da se takozvane tri nordijske države, ki so v Oslu sklenile pakt, kako bi v slučaju potrebe druga drugo podpirale v prizadevanju, da ohranijo v primeru evropske vojne strogo nevtralnost, ne bodo nikakor zapletle v orjaški spor na evropski celini.

Neprijazni korak sovjetske unije ni vznemiril samo nordijskih držav, ampak ves svet, ki si ne želi razširjenja sedanje vojne še na druge države, najmanj pa na take, ki same ne želijo in tudi dejansko ne dajejo povoda, da bi bile potegnjene v vojno. Upravičeno se je smatralo, da so ravno tri skandinavskie kraljestva proti taki možnosti najbolj zavarovana in sicer tako iz stvarnih razlogov, kakor po njihovi lastni volji in odločnem zadržanju, ki pomeni absolutno nevtralnost (razum seveda, če bi kdo te države neposredno napadel). Zato je na prvi pogled tembolj čudno, da je prišlo do diplomatskih korakov, ki pomenijo, da bi mogla odkrita in lojalna nevtralnost nordijskih držav biti kakorkoli že ogrožena.

V mednarodni politiki imajo vedno vlogo neodgovorni činitelji, ki skušajo kaliti vodo in zlasti med vojnimi dogodki skrbijo za to, da se širi vojno razpoloženje in se poglablja vznemirjenje tudi tam, kjer bi ga ne bilo treba, naj gre potem za plačane agente teh ali onih sil, ali pa enostavno za ljudi, ki si od vojne obetajo kakšen dobiček ali pa hočejo mogoče igrati samo vlogo tistih, ki vedno vedo več, kakor drugi. V slučaju Švedske in Norveške pa so nastale v zadnjem času neke stvarne težave, ki jih obe te deželji na ves sever sploh nista želeli, ampak sta se jih ogibali z vsemi svojimi silami.

Ako to dejstvo ugotovimo, še nismo rekli, da bi imela oba vojna tabora ali eden izmed njih namen, da bi se pozorišče vojne razširilo tudi na skandinavski prostor. To je mogoče, toda ni nujno in lahko, da izvestna propaganda enemu ali drugemu taboru to želijo samo podtika. Vzrok, da se je sedaj vznemiril tudi evropski sever, je pač v tem, da se je Evropa kljub svojim velikim notranjim nasprotjem, posebno pa zaradi gospodarske blokade, ki jo izvajata tako Anglija kakor Nemčija, tako zelo zožila in v nekem oziru poenotila, da ravno tiste evropske države, ki resno mislijo in skrbijo za svojo nevtralnost, čutijo čedalje bolj, kako težko se je izogniti nekaterim dejstvom, ki kakor vrtnec vlečejo v spor tudi druge.

Vendar pa kaže zgled mnogih drugih držav, da se spretni diplomaciji more tudi to posrečiti. Neposredni povod, da je postal položaj težaven tudi za Švedsko in Norveško, je spor, ki so ga izzvali Sovjeti s Finsko, ki spada prirodno k skandinavskemu prostoru in je zgodovinsko in kulturno močno zvezana s Švedsko, z Norveško pa geografično oziroma geopolitično, kakor bomo še videli na posebnem zgledu. Zato je tudi čisto prirodno, da Švedi in Norvežani nudijo napadenemu finskemu narodu pomoč, kakor to delajo tudi druge države, tembolj, ker jih je v to obvezala Zveza narodov, ki ji skandinavskie države pripadajo, čeprav so se delegati severnih držav v Ženevi združili glasovanja o pomoči. Pomoč teh držav se omejuje na to, da ne stavljajo nobenih ovir osebni inicijativi in prevozu vojnega materiala na pomoč Finski, dočim država sama ohranja v sporu svoje sosedbe s Sovjeti strogo nevtralnost. Tudi formalno-pravno je to zadržanje severnih držav popolnoma pravilno, ker je sovjetska unija sama izjavila, da ni v vojnem stanju s Finsko, češ, da je s finsko vlado tovariša Kuusinenia, ki jo smatra za edino zakonito, v prijateljskih odnosih in da se bojuje samo s »sovražniki finskega naroda«.

Kljub temu Sovjeti dolže sedaj tako Švedsko kakor Norveško, da kršita svojo nevtralnost, dočim se v Berlinu varujejo, da bi izrekli kakršnokoli mnenje o tej stvari. Pač pa bomo v nemškem časopisu, da so dale severne države s tem, da izvršujejo sklepe Društva narodov povod k domnevi, da se ravna v duhu tiste politike, ki jo izvajajo sovražniki Nemčije in Sovjetske Rusije. To spravljajo v Nemčiji v zvezo z namero, ki da jo baje ima Anglija, da bi se vojna fronta razširila tudi na sever.

Ne da bi se spuščali v presojo enega ali drugega stališča, je treba priznati, da sta Švedska in Norveška prišli v sedanjih kočljivi položaj po neki notranji in nujni logiki razvoja, ki je pripeljal do sedanje evropske vojne. Ta logika je v tem, da je postal severni sektor Evrope spričo borbe za oblast v Evropi jako važen, in sicer prav tako za Sovjetsko Rusijo in Nemčijo na eni, kakor za Anglijo na drugi strani. Kakor skušajo Sovjeti potem, ko so ostale Dardanele kljub zavezništvu, ki so ga bili sklenili carji z zapadnimi velesilama leta 1914, za Rusijo zaprte (po čigavi krivdi, nam povedo knjiga ge. Meriel Buchanan, hčerke bivšega angleškega poslanika na carskem dvoru, in spomini grofice Paley, žene strica Nikolaja II., velikega kneza Pavla Aleksandroviča), dobiti novo oporišče na Severnem ledenem morju, tako je Anglija zelo interesirana na veliki avtomobilski cesti, ki vodi iz Osla ob vsej norveški obali mimo severnega rta čez Kirkenes na Finsko in od tod v hrbet Rusiji. To je tista stvarnost, ki preko vseh krink vodi borbo za velike politične in gospodarske interese in medsebojna trenja evropskih velesil.

Kljub temu sodijo, da bodo severne države prav zaradi tega svojega važnega položaja uspele, da ohranijo svojo nevtralnost in tako doprinešajo k zopetnemu uravnoteženju evropskih sil ter k pomirjenju evropske celine.

Jugoslavija posreduje med Madžarsko in Romunijo

Po vsej Evropi podčrtavajo vodilno vlogo Jugoslavije pri utrditvi miru na jugovzhodu Evrope

Zürich, 23. jan. t. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja zanimiv dopis svojega belgrajskega sotrudnika, v katerem razlaga jugoslovansko-romunske razgovore. Članek pravi, da je treba na vsa ta delovanja gledati z vidika bližajoče se balkanske konference.

»Najvažnejše poglavje v južnovzhodni Evropi so odnosi med Romunijo in Madžarsko, tako pravi švicarski opazovalec, in Jugoslavija je v tem oziru sprejela zelo pomembno vlogo.

Romunija, ki je pred meseci še na to mislila, da bi se spričo madžarske nevarnosti rajše pobotala s Sovjetsko Rusijo in ji morda celo vrnila Besarabijo, je sedaj, odkar so Sovjeti sprejeli poraz za porazom na Finskem, popolnoma drugih misli. Vendar pa bi Romunija, na katero pritiskajo kar od treh strani, namreč od madžarske, sovjetske in bolgarske, rada spoznala, kakšno stališče zavzemajo druge balkanske države glede njenih težav. Bolgarsko nevarnost je odstranila Turčija. To je bil uspeh obiska turškega državnika Menemendzoga v Sofiji.

Proti sovjetski nevarnosti so edine vse balkanske države in tukaj ugibanja niso več potrebna. Glede madžarske nevarnosti pa je napravila učinkovit poskus nedavno Italija v Benetkah, toga glavna vloga posredovanja med Madžarsko in Romunijo bo pripadla le Jugoslaviji.

In Jugoslaviji, ki je z Italijo v dobrih, z Madžarsko v dobro se razvijajočih prijateljskih odnosih, je svoje posredovalno delo že začela. Jugoslavija bi rada čim prej prišla do uspešnega zaključka. Ni izključeno, da se jugoslovansko posredovanje ne giblje na črti nekega »turškega načrta« (o katerem je poročal včerajšnji »Slovenec«). Op. ured.), to se pravi v tem smislu, da naj bi Romunija že sedaj priznala širokogrudno avtonomijo tistemu delu Erdelja, koder so naseljeni Madžari, kakor po Bolgarih naseljeni Dobrudži. Vsa nadaljnjia vprašanja pa naj bi se preložila do zaključka vojne. Švicarski članek pravi, da je dobil na merodajnih mestih vtis, da bo jugoslovansko posredovanje rodilo uspeh še pred balkansko konferenco.

„Temps“

»Jasno je, da se na jugovzhodu ne more zgoditi nič brez Jugoslavije«

Pariz, 23. jan. t. Havas: Tukajšnji »Temps« objavlja uvodnik pod naslovom »Južnovzhodna vprašanja v Evropi«, kjer izčrpno razlaga vse diplomatske dogodke, ki se na tem prostoru razvijajo. Za njega je »povsem jasno, da se na tem prostoru ne more nič zgoditi brez tvornega sodelovanja Jugoslavije, kateri pripada prav prvenstvena in vodilna vloga pri urejanju Balkana. Stališče Jugoslavije je v sedanjih vojni nevtralnost. Ker je svoje odnose s sosednimi državami uredila, je povsem normalno, da je začela posredovati med Madžarsko in Romunijo.

Madžarska dobro razume, da bi bil njen obstoj v nevarnosti, ako bi se sovjetski in nemški imperializem združila in poskusila napredovati proti jugovzhodu. Zato je za jugoslovansko posredovanje, ki ima za cilj, da ohrani na Balkanu mir, pristopna.« List zaključuje svoj članek z upanjem, da se bo vsem tem posredovanjem posrečilo, da se na Balkanu ustvari stvarna skupnost, ki bo v bodoče preprečila, da bi se kdaj narodni socializem in sovjetizem mogla razširjevati po tem prostoru.

Kjuseivanov o 3 letih prijateljstva z Jugoslavijo

Sofija, 23. jan. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Kjuseivanov je dal za jugoslovansko javnost preko agencie Avale posebno izjavo o priliki jutrišnje triletnice, odkar je bil podpisan pakt o večnem prijateljstvu med obema sosednjima in bratskima državama. V njej je med drugim poudaril:

Finski general pregleduje oddelek švedskih prostovoljcev, ki je prišel na Finsko, da se bojuje proti sovjetskim napadalcem.

Potekla so tri leta od dneva, ko je bil v Belgradu podpisan pakt o večnem prijateljstvu in neskaljenem miru med Jugoslavijo in Bolgarsko. Tako je bila izražena želja in volja dveh sosednjih bratskih narodov, da bi živela v miru in v sporazumu in da bi se počutila med seboj okrepjena v dneh splošne napetosti.

Ciano vabi Gafenca v Rim

Budimpešta, 23. jan. b. Italijanska prizadevanja, da se s posredovanjem Jugoslavije pride do zblizanja in sporazuma med Romunijo in Madžarsko, so običala. Zaradi tega pričakujejo, da bo Italija sedaj storila korake, ki naj bi pomirili obe državi. Iz tukajšnjih italijanskih krogov se sliši, da je grof Ciano povabil romunskega zunanjega ministra Gafenca, naj pride v Rim na razgovore. V Budimpešti gledajo s precejšnim nezaupanjem na prizadevanja Italije za ohranitev miru na Balkanu, ker ne verjamejo, da bi romunska vlada bila pripravljena tudi samo simbolično odstopiti nekaj svojega ozemlja. Napetost, ki je zavladala v balkanskih državah zaradi prihoda nemških čet na Poljsko, se je poglobila. Kakor poročajo, je madžarska vlada dobila od Nemčije zagotovilo, da bosta Sovjetska Rusija in Nemčija spoštovali sedanjo madžarsko mejo.

Rim, 23. jan. b. »United Press«: Italijanski listi poročajo: Vprašanja, od katerih je odvisna ureditev romunsko-madžarskih, bolgar-

ske-romunskih in grško-bolgarskih odnosov, se obravnavajo stalno med diplomatskimi krogi balkanskih prestolnic. Namen tega je ureditev razmer v Podonavju in na Balkanu. Italijanski tisk poudarja, da se že kažejo ugodni znaki za rešitev teh vprašanj. Smatrajo, da bo konferenca držav balkanskega sporazuma znatno doprinesla k razbistritvi ozračja, kar bo imelo za posledico priskrbenje sodelovanje med posameznimi državami.

V tem oziru se sicer italijanski tisk oddaljuje od mnenja francoskega publicista Sauerveina, ki je mnenja, da za vprašanja, ki jih bodo morale medsebojno urediti Romunija in Grčija z Madžarsko in Bolgarijo, ne bo mogoče doseči s neposrednimi pogajanjmi končnega sporazuma. Italijanski tisk odklanja to domnevo francoskega časnika. Njegov članek samo ponatiskuje brez daljših razlag. (Sauervein namreč trdi v »Paris Soir«, da za ureditev razmer v Podonavju in na Balkanu obstoja samo ena možnost, da Italija odločno nadaljuje svoje miroljubno delovanje in podpre zahodne velesile, da se tako omogoči ustvaritev gospodarske fronte, ki naj zajame države jugovzhodne Evrope, kar bo zagotovilo skupno obrambo za mir. Italija, Francija in Anglija pa naj bi kot interesirane velesile na razvoju dogodkov na Sredozemskem morju že sedaj dale skupno izjavo, katere namen naj bi bil okrepiti napore, da se omenjena splošna vprašanja sporazumno rešijo na pravih temeljih. Rešitev teh vprašanj pa naj bi se izvedla v ugodnem trenutku, ko bo sedanji evropski spor končan.)

Na perzijsko-sovjetski meji se ne zbirajo nobene čete

Perzija izgnala nekaj podjetnih nemških državljanov

Teheran, 23. januarja. t. Havas. Vodilna politična osebnost perzijske vlade je izjavila dopisniku, da so poročila o zbiranju sovjetskih čet na perzijski meji neresnična. Prav tako neresnična so tudi poročila o zbiranju kakršnih perzijskih čet na sovjetski meji. Perzija je prepričana, da Sovjeti po svojih porazih na Finskem nikakor niso v stanju izzvati na jugu spor, v katerem bi se hkrati zapletli v vojno s Turčijo, Perzijo in Afganistanom.

Havasov poročevalec je nadalje izvedel, da se nemška diplomacija v Teheranu zelo trudi, da bi v perzijski prestolnici organizirala nekakšno eredišče svoje propagande za vso Prednjo Azijo, toda perzijska vlada, ki želi imeti na svojem ozemlju mir, je večji del teh propandistov izgnala iz države.

Ganljiva seja poljskega parlamenta v Parizu

Predsednik Paderewski govori o »Poljski, ki ne bo umrla«

Pariz, 23. jan. t. Reuter: Danes se je v Parizu zbral poljski parlament in sicer v slavnostni dvorani poljskega poslanstva, ki je vsa v zlatu, kot so vse zgradbe v slogu Ludvika petnajstega.

Parlamentu je najprej kot starostni predsednik predsedoval čez 80 let stari Paderewski, slavni poljski komponist in umetnik na klavirju, a tudi prvi predsednik poljske republike po vstajenju l. 1919. Čeprav star in bolehen je Paderewski ohranil še vse svoje duševne sile in je njegov govor obdržal tisto toplino, s katero je svoje dni znal zgrabiti tisočglave množice, a tudi zborovanja suhoparnih izobražencev. Ko je govoril, so poslanci

cem stale solze v obeh. V dvorani pa je vladala grobna tišina. Med drugim je dejal sledeče besede:

Poljska je nesmrtna! Osvobodili jo bomo iz njenega suženjstva in jo bomo spet dvignili iz njenih sedanjih razvalin. Naša armada se bo potem, ko bo skupno s francosko in angleško oboroženo silno odnesla odločilno zmago nad nasprotnikom, vrnila nazaj v svojo domovino. Njene zastave bodo zmagovalno vihrale in v pozdrav ji bodo vihrale zastave, ki jih bo razobesil narod v pričakovanju jutranje zarje. Naša vojska bo na koncu svojih bajonetov prinesla svobodo svojim bratom, ki so sedaj brez nje.

V nadaljevanju svojega govora je Paderewski dejal, da je bila zadnja poljska vlada mnogo kriva nesreče, ki je Poljsko zadela. Naj bi ta nesreča bila nauk, strašen nauk, iz katerega naj se uče tisti, ki bodo v bodočnosti vodili usodo poljskega naroda.

Svoj govor je Paderewski zaključil z besedami: »Poljska ne bo umrla! Poljska ne bo izginila! Poljska bo večno živela, močna in slavna, živela bo za vas, za nas, za vse človeštvo!«

Po njegovem govoru so si poslanci brisali solze iz oči, edina ženska, ki je članica parlamenta, pa je na glas jokala. Jokali so tudi po galeriji številni prijatelji poljskega naroda.

Zatim je parlament na kratko potrdil Paderewskega kot predsednika parlamenta, na kar so se poslanci tiho razšli s spominom na veliki dan v zgodovini poljskega naroda.

Zagrebska vremenska napoved: Sneg. Zemunska vremenska napoved: Po večini oblačno in nekoliko hladneje ter nekaj novega snega v severni polovici države.

Politični zapiski

Slovenska Krajina izumira

Mariborski »Večernik« prinaša članek, kjer s številnimi dokazili, da Slovenska Krajina izumira. V okraju Murska Soba je še l. 1921 na 1000 prebivalcev bilo 27,3 živorojenih, l. 1932 še 24,2 in l. 1938 le še 16,4. V okraju Dolenja Lenava je l. 1924 na 1000 prebivalcev bilo 31,5 rojstev, l. 1938 pa samo še 19,7. V Sloveniji je samo še celjska okolica zdaj manj rodna kakor pa slovensko Prekmurje. Pisec naglašja, da so tamkaj slovenski evangeličani že od nekdaj omejevali število svojih otrok, vendar to ni zadosten vzrok tega splošnega in naglega padca. Pravi, da bo pred vsem vzrok socialna beda, ker je ljudstvo sicer verno in katoliško. Toda istočasno naglašja list, da je število rojstev najbolj začelo padati tista leta, ko se je začelo veliko sezonsko izseljevanje v tuje države. List pravilno pravi: »To je moralo z razbitjem družin — en soproga doma, drugi v tujini — omejevati tudi rodnost tistih družin, ki bi se sicer ravnale po konfesionalnih navodilih zoper belo kugo. Pristadani zaslužek ob težkem in slabo zaščitenem garanju pa je imel še eno posledico — bolezen in večjo umrljivost, ki pa se bo v bodoče pokazala v še večji meri.« V tej zvezi list navaja Kerecove podatke o razmerah, v katerih delajo naši Prekmurci, ki je med njimi zdaj jetika najbolj razširjena. — Zadeva vse slovenske odgovorne javnosti je, da se vprašanje našega slovenskega prekmurškega ljudstva čim prej temeljito reši, ker je to velika rana na slovenskem narodnem telesu.

Izjava g. Ace Stanojeviča

Šef radikalne stranke g. Ace Stanojevič je že dalj časa v Nišu, in sicer v sanatoriju dr. Dragotina Cvetkoviča, ki je star radikalni pristajač. Dne 22. t. m. je g. Ace Stanojevič obiskala deputacija radikalov iz vseh krajev ter ga zaprosila, naj izda oklic vsem radikalom po vsej državi, naj se zbere v avoiji matiči ter začne politično delovati. Med pogovorom je g. Ace Stanojevič spregovoril o zgodovinski radikalne stranke ter naglašjal, da je bilo v njeni preteklosti že več secesij, ki pa jih je stranka mirno prebolela. Ko je deputacija odšla, je g. Ace Stanojevič sprejel dopisnika begradske »Politike« ter mu dal izjavo za javnost. Ta izjava se glasi: »Zdaj je na vrsti organizacija radikalne stranke. S tem bo dana vsem prijateljem in članom stranke možnost, da se bodo sešli pri skupnem delu.«

Hrvati z nemškimi imeni

Virovitiški »Hrvatski tjednik« prinaša članek, kjer piše o pohnutstvu nemških kolonistov v Sloveniji ter med drugim takole veli: »Naši predniki so se naselili v te kraje, ki so bili opustošeni od Turkov in vojske, niso pa obdržali svoje narodne samobitnosti v omembe vredni meri enostavno zato ne, ker so bili izpostavljeni močni asimilaciji z avtohtonim življenjem, ko bi bili številno mnogo močnejši kakor pa doslej. Torej so bili slavonski Nemci že od prvega dne izpostavljeni naravnemu procesu asimilacije, ki je ves čas iz njih ustvarjal dobre in poštene Hrvate ter bi se zgodovinsko hudo pregrešili, ko bi hoteli to zanikati. Vzemimo nekoliko takih asimiliranih Nemcev! Na primer biskup Strossmayer. Rodil se je v Osijeku od staršev, ki so bili pravi nemški kolonisti. To ga ne nikogar v kulturnem svetu ni oviralo, da ga ne bi priznal za največjega hrvatskega škofa in slovanofila. In škof dr. Ante Bauer, ali je mar njega mogoče imenovati problematičnega Hrvata? — Tako omenjeni list, ki čemur glede škofa Strossmayerja omenja zagrebški »Obzor«, da je Strossmayerjeva mati bila v resnici Hrvatka, ki se je kot dekle pisala Ana Erdeljac.

»Obzor« o demokratski izjavi

Zagrebški »Obzor« piše o izjavi demokratske stranke ter med drugim naglašja: »Neresno je tedaj, če demokratski pravijo, češ da odlaganje srbske banovine ogroža srbske interese. Sicer pa Hrvati niso bili zoper ustanovitev srbske enote celo pred volitvami. Toda prihodnja srbska enota ne sme biti taka, da bi v resnici bila Velika Srbija ter da bi niti Hrvati niti muslimani niti Crnogorci niti vojvodinski Srbi itd. ne bili povprašani, kaj oni hočejo.«

Muslimani in volitve

»Muslimanska svijest« piše o volitvah v zvezi z novim volivnim zakonom: »Da bi bosansko-hercegovski muslimani kot stranka mogli postaviti amotostno državno listo za parlamentarne volitve, morajo postaviti kandidature v 15 volivnih okrožjih, kjerkoli že. V 8 volivnih okrožjih Bosne in Hercegovine ter v 2 v Sandžaku bodo to lahko storili. Treba pa bi bilo postaviti liste še v 5 okrožjih. Ker so mesta Belgrad, Zagreb in Ljubljana vsak zase volivno okrožje ter v njih živi dovolj naših ljudi, ki bi mogli podpisati liste kot predlagalci, se s tem število močnejših okrožij zviša na 13. Še v dveh volivnih okrožjih v Makedoniji Mitrova, Vranje, Skoplje, Tetovo, Bitoli, Stip (td.) bi bilo mogoče postaviti liste. Tako s politične strani bi bilo doela mogoče postaviti samostojno državno listo muslimanskega bloka, ne da bi se bilo treba vezati v volivni blok ali koalicio kakor drugo stranko. Seveda bi v primeru volitev muslimanske množice pozdravile to rešitev ter velikem številu glasovale za samostojno muslimansko državno listo.

Hrvatski senator

računa na Nemce in Madžare

»Deloc«, glasilo ministra dr. Markoviča, poroča: Gijdo Josip Vuković, predsednik ukrajne organizacije HSS v Subotici, je izdal v srbsko-hrvatskem in madžarskem jeziku oklic našim sodržavljancem madžarom, katere hujša zopet Belgrad ter jih abi, naj bi oni pripomogli, da bi Vojvodina ali vsaj en njen del, priključila banovini Hrvatski. Kar nam narekuje, da smo o tem oklicu spregovorili, je okoliščina, da se g. Vuković venomer klicuje na dr. Mačka ter pripoveduje tako, kakor da bi govoril v imenu dr. Mačka in vse HSS. To vsekakor ne bo res, ker si ne moremo niti misliti, da bi vodstvo Hrvatov moglo odobravati take metode in take napade zoper Belgrad in zoper narodni značaj naše države. Obžalovati moramo le, da je človeku s tako miselnostjo HSS darovala senatorski položaj, ker senat po svojem smislu, vloži v zvezi ni ugoden teren za ljudi, kateri v notranjih srbsko-hrvatskih zadevah računajo na podporo Nemcev in Madžarov.«

Belgrad, 23. jan. AA. Dopoldne je minister za Mesno vzgojo ljudstva g. Jevrem Tomić sprejel vsa poslanka Milana Badžaka in dr. Radenok. Razen tega je minister sprejel tudi predsedstvo Turing-kluba iz Belgrada, nato pa predsednika drsne zveze iz Zagreba.

Zadeve slov. zasebnih in trgovskih nameščencev

Odposlanci slovenskih zasebnih in trgovskih nameščencev posredovali v Belgradu za svoje zahteve

Belgrad, 23. jan. m. V Belgradu so bili danes dopoldne zastopniki nameščenskih organizacij iz Slovenije sprejeti pri ministru za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Budisavljeviču. Zdrženje zasebnih trgovskih nameščencev zastopata bivši poslanec Rudolf Smersu in Slavko Češnovar, nameščenski odsek delavske zbornice Lojze Šitar, zvezo pomočniških zborov Ciril Lampič, Društvo priv. nameščencev Ivan Mihelič.

Minister je obljubil deputaciji, ki mu je razložila zahteve nameščenskih organizacij, vso podporo. Izjavil je, da je vprašanje razširitve pokojninskega zavarovanja trgovskih sotrudnikov v na-

čelu že rešeno in da ga bo te dni dobili v podpis. Ob tej priliki sta g. Smersu in Češnovar naprosila g. ministra, naj odobri sklep osrednjega urada za zavarovanje delavcev, s katerim se priznavajo nameščencem osrednjega urada in okrožnih uradov draginske doklade. Ministra sta opozorila na težak položaj, v katerem so naši nameščenci. Minister je obema obljubil, da bo tozadevni sklep podpisal prihodnje dni.

Za tem je nameščensko zastopstvo obiskalo referenta socialnega ministrstva Vizjaka ter je z njim podrobno obravnavalo vprašanje razširitve pokojninskega zavarovanja na trgovske sotrudnike.

Razdelitev tekstilnih surovin

Beograd, 23. januarja. AA. Včeraj je bila v ministru za trgovino in industrijo prva seja odbora za tekstilno industrijo. Predsedoval ji je pomočnik trgovskega ministra Sava Obradović. Na njej so razpravljali o vprašanju, ki se načelno nanašajo na tekstilno industrijo, predvsem pa na nabavo in razdelitev surovin. Poročilo o tem je podal svetnik ministarstva za trgovino in industrijo dr. Dragoslav Mihajlovič, nakar so navzočni določili smer, v kateri naj v bodoče gre delo tega odbora. Nato je bila razprava o raznih vprašanjih, ter je bilo eklenjeno, da se odbor zaradi olajšanja dela razdeli v tri odseke in sicer v odsek za bombaž in svilo, za

volno, konopljo in odsek za juto.

Sestanki teh odsekov so bili napovedani za danes. Na prvi seji odseka za bombaž so razpravljali o vprašanju nabave surovin, tako surovega bombaža kakor tudi predveta ter o razdelitvi teh surovin naši industriji. O podrobnostih bodo razpravljali na prihodnji seji tega odseka, ki bo 2. februarja.

Na seji odseka za volno in konopljo so razpravljali tudi o vprašanju nabave in razdelitve za ostalih in novih kontingentov za prihodnje leto.

Odsek za juto je imel sestanek danes popoldne v zavodu za pospeševanje zunanje trgovine.

Komunistični študentje v Belgradu

Belgrad, 23. januarja. m. V nedeljo je bilo na belgradskem vseučilišču zborovanje begradske komunistične akademije mladine. Casopisje je poročalo, da je bilo okrog 2000 udeležencev. Dejanjsko je bilo navzočih okrog 1200—1500 akademikov in akademikar. Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, ki pa je bila sestavljena v zelo ekstremnem duhu ter jo je zaradi tega oblast tudi zaplenila.

Snežni viharji na Hrvatskem

Zagreb, 23. jan. b. Hudi snežni viharji še dalje ovirajo promet. Zaradi močnih zametov je danes obstal ves promet v Zagrebu. Vse mestne ulice so zamezene s snegom in na stotine delavcev ni moglo očistiti do večera ulic tako, da bi se promet normalno razvijal. Avtobusne proge so zaprte, zlasti za osebni promet. Sljeme je popolnoma odsekano od Zagreba. Čez noč je temperatura padla na minus 12 stopinj Celzija. Trajvaj davi sploh ni mogel obratovati, čeprav so že v teku noči pričeli čistiti sneg s tračnic. Potrebno bo precej časa, da se sneg očisti, ker od časa do časa zapade zopet nov. Geofizični zavod v Zagrebu je sporočil, da bo v kratkem zavladal jug. Hrvatsko Zagorje je vse zasuto s snegom ter ljudstvo zaradi prometnih ovir ne more dobiti dovolj hrane in kuriva. Pri Osijeku je na Dravi en meter debel led, pri Vukovaru pa je Donava popolnoma zamrznila. Snežni vihar je zamedel pri Djakovu na odprti progi potniški vlak. V dalmatinskih vaseh čutiljo veliko pomanjkanje hrane. Vlaki v Split prihajajo z zakasnitvami pet do šest ur. V okolici Siska so se pojavile črede srn od 10 do 15 skupaj, ki iščejo hrane.

Zaradi prometa z bencinom

Belgrad, 23. jan. AA. Danes dopoldne je trgovski minister dr. Ivan Andres sprejel trgovsko industrijsko delegacijo iz Ljubljane, ki jo je vodil tajnik dr. Jure Koc. To zastopstvo je razložilo ministru razmere, ki so nastale po izdaji uredbi o omejitvi prometa in prodaje tekočega goriva. Minister je pozorno poslušal izvajanja zastopnikov ter obljubil vso svojo podporo v mejah možnosti.

Minister dr. Andres je sprejel dalje zastopnike Zveze tiskarn iz Zagreba. Zastopstvo je vodil Krešimir Gras. Ministra je delegacija prosila, naj čimprej skliče konferenco tiskarnarjev iz vse države.

Končno je minister dr. Andres sprejel zastopstvo osrednje uprave Zdrženja mesarijev iz Belgrada. Ti zastopniki so ministra prosili, naj pridobljene pravice za izdelavo mila ostanejo v veljavi tudi v bodoče.

Številke o brezposelnosti

Belgrad, 23. januarja. AA. Osrednja uprava za posredovanje dela v Belgradu poroča, da je v mesecu decembru 1939 prošilo za zaposlitev pri vseh javnih borzah dela v državi 45.810 moških in 8010 žensk, skupno 53.820. Z ostalimi brezposelnimi iz preteklega meseca se to število dviga na 62.785 moških in 13.353 žensk, skupno 76.138. Konec meseca je ostalo 17.581 moških in 6241 žensk brez posla, skupno 23.822 ljudi. Razpoložljivih in nezasedenih mest je ostalo iz prejšnjega meseca za 225 moških in 198 žensk, skupno za 423 oseb. Podpore je prejelo skupno 14.585 brezposelnih in je bilo izplačanih 2.968.071 din. Pri vseh javnih borzah dela je bilo 1. januarja 1940 prijavljenih 17.947 moških in 6307 brezposelnih žensk, skupno 24.254 oseb.

Dr. Stojadinović snuje svojo stranko

Belgradski list »Političko ekonomski vesnik« poroča: »Res je v vrstah pristajšev te skupine bilo nekaj nezadovoljnosti zoper vodstvo, vendar zgolj zato, ker je politično delovanje bilo premajhno. Del pristajšev je mislil, da je treba čim prej otrese se pasivnosti ter začeti delati. Vodstvo skupine, kakor tudi njen šef, so do zadnjega naglašali, da časi za politični boj niso prav nič ugodni ter da je zato z ozirom na pomembne okoliščine treba še

potrpeti in počakati. Toda pred kratkim so opustili pasivnost ter so začeli velike priprave. Odprli so strankarsko pisarno. Skupina dr. Stojadinoviča namerava kmalu naznaniti ustanovitev svoje stranke. V ta namen bo kmalu sklicana v Belgrad širša konferenca, ki bodo nanjo povabljeni vsi uglednejši možje iz države. Konferenca naj odloči o imenu stranke ter o glavnih načelih njenega programa.«

Kaj so »obnavljajci« storili za nemški narod

Zadnja številka nemškega katoliškega lista »Die Donau« odgovarja glasilu dr. A. Wenderja in tako imenovanih »obnavljajcev« »Die Heimat«, ki izhaja v Bački Palanki. List »Die Heimat« je namreč vpraševal urednika lista »Die Donau«, kaj neki so katoličani storili za nemški narod. List »Die Donau« zdaj pravi v odgovor na gornje vprašanje: »Ali so mar takile »obnavljajci« že kaj storili za nemški narod? Pač, mnogo so psovali in zmerjali, marširali in izživali, našo vero pa zasmehovali. Ali je mogoče treba še kaj drugega storiti za nemški narod? O da, še! Še naprej bodo hujskali in psovali ter zasmehovali vero in duhovnike! To je tisto njihovo »nemško delovanje«. To se pravi politično nemško mladino tako vzgajati, da ne moremo od nje pričakovati nič drugega kakor kričanje brez nemške veljave in narave ter surove in pretirane sovražnike vseh drugih narodov.«

Češkoslovaška armada v Franciji

Pariz, 23. januarja.

Od našega posebnega dopisnika.)
Ze nekaj časa so po Parizu nalepljeni na prostoru, ki navadno služi uradnim objavam, letaki, označeni s českimi narodnimi barvami, ki pozivajo vse moške češkoslovaške narodnosti od 18. do 50. leta, da se prijavijo v češkoslovaško armado, ki se formira nekeje v francoskem podeželju. Kakor znano, je francoska vlada, ki ni nikdar priznala češkoslovaškega protektorata, dne 16. novembra 1939 priznala češkoslovaški narodni odbor, ki je bil ustanovljen v Franciji. Dan na to, 17. novembra, pa je po vojskih zakonih češkoslovaške republike že bila proglašena mobilizacija kakor omenjeno.

Do tedaj so mnogi Čehi, ki so zbežali iz svoje domovine, stopali kot prostovoljci v francosko tujsko legijo. Begunci so večinoma prihajali čez poljske pristanišče Gdino in od tam v Francijo, oziroma v Alžir. Poslej pa se bo to spremenilo, ker bodo vsi Čehi in Slovaki organizirani v lastnih četah in se bodo borili sicer pod vrhovnim francoskim poveljstvom, vendar pa pod poveljstvom svojih čeških in slovaških častnikov. Na čelu te vojaške misije stoji francoski general Faucher, ki je bil svoj čas vodja francoske vojaške misije v Pragi in ki tudi popolnoma obvlada češki jezik. Taktični poveljnik čeških čet pa je general Ingr, ki je bil prej v generalnem štabu češkoslovaške armade. General Ingr je bil svoj čas avstrijski častnik, pozneje pa je stopil v srbsko armado in je med svetovno vojno organiziral češke legije v Rusiji. Leta 1917 pa je prevzel poveljstvo čeških legij v Franciji in leta 1918 je bil poveljnik čeških legij v Italiji. Poleg njega deluje Slovak general Vjest, ki ga je slovaška vlada sicer imenovala za generalnega inspektorja slovaški armade, pa tega mesta ni hotel prevzeti, ampak je zbežal z mnogimi drugimi v Francijo in zdaj pod svojim poveljstvom zbira Slovake, ki doteajo zlasti iz Amerike.

Češkoslovaške čete se vadijo v francoskem podeželju in imajo v ta namen posebno taborišče, kjer jih je že več tisoč. Opremljeni in oskrbljeni so najbolje. Izdajajo tudi svoj češki dnevnik. Zastopane so že vse vrste orožja, razen letalstva, ki pa se je tudi pričelo v zadnjem času formirati.

Politični položaj v Belgradu:

Ureditev države na prvem mestu

Belgrad, 23. januarja. m. Z jutranjim vlakom so se vrnili v Belgrad podpredsednik vlade dr. Vi. Maček, gradbeni minister dr. Krek, finančni minister dr. Šutej in socialni minister dr. Budisavljevič. Dr. Maček je imel najprej konferenco s finančnim ministrom in z ministrom dr. Konstantinovičem. Pri dr. Konstantinoviču se je dr. Maček predvsem zanimal za politično zakonodajo, ki jo minister Konstantinovič pripravlja. Za tem je imel dr. Maček daljšo konferenco s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovičem.

Politična javnost še vedno razpravlja o trenutno najvažnejših političnih vprašanjih, o nadaljnjih preureditvah države ter o morebitnih poslanskih volitvah. S tem vprašanjem se stalno peča dnevno in tedensko časopisje in se zavzema, da je treba najprej izvesti državno preureditev, nato pa šele misliti na poslanske volitve. V tem smislu piše tudi današnja številka »Napreda«, v kateri profesor Ilić objavlja uvodnik pod naslovom »Srbi in sporazum«. Zavzema se za takojšnjo ustanovitev slovenske in srbske samoupravne enote po zgledu banovine Hrvatske.

Belgrad, 23. jan. m. Danes je izšla prva številka političnega tednika »Radikalna zastava«, katerega lastnik in izdajatelj je odvnetnik Aleksander Nikolić. Skupina radikalov, ki izdaja ta politični tednik, se zavzema za združenje vseh radikalov. Izdajatelj tega lista so pristaji glavnega odbora in ne dr. Markoviča, ki izdaja, kakor znano, svoj tednik »Delo«.

Ukinjeni vlaki v Sloveniji

Belgrad, 23. jan. m. Od 28. jan. se bodo v smislu sklepa prometnega ministra ukinitili na področju ljubljanskega žel. ravnateljstva naslednji vlaki: na progi Maribor—Postojna vlak številka 501-602, ki gre iz Maribora ob 2.48, in obratno vlak št. 601-502, ki odpelje iz Postojne ob 22.46; na progi Maribor—Mura—Keresur vlak št. 1102 ob 3.08 in vlak št. 1101, ki odpelje iz Keresur ob 0.48 v Maribor; na progi Jesenice—Podbrdo vlak št. 902, ki odpelje z Jesenic ob 9.05, in obratni vlak št. 903, ki odpelje iz Podbrda ob 22; vlaka iz Rogatec in Rogaske Slatine št. 2112 in 2128, ki odpeljeta ob 6.50 in 21.51, in obratno vlak št. 2111, ki odpelje iz Rog. Slatine ob 4.02. Na progi Ormož—Murska Soba vlak št. 8718, ki odpelje iz Ormoža ob 22.51, in nazaj vlak št. 8711, ki odpelje iz Murske Sobe ob 0.38; na progi Ormož—Ljutomer—Gor. Radgona št. 8818, ki odpelje iz Ljutomer ob 23.58, in nazaj vlak številka 8167, ki odpelje iz Gor. Radgone ob 22.54; vsak Novo mesto—Straža—Toplice št. 9540, ki odpelje iz Novega mesta ob 19.20, in nasprotni vlak št. 9541, ki odpelje iz Straže ob 19.48.

Sumljiva vnema

»Jutro« se zadnje čase zelo vnema za volitve. Glavno vprašanje, kako naj bi se uredila država, da bo trdna, trajna in vsem državljanom brez ozira na njihov materni jezik prijeten dom — to vprašanje ga nič ne zanima in mu kar ne diši. Da so le volitve, država bo že kako počakala — tako si misli »Jutro« in to svojo miselnost skuša vcepiti svojim bralcem. Da pa za to njegovo vnemo nekaj ni prav in da ima pri vsem tem »Jutro« nekaj za bregom, kaže najbolj njegov nenadni članek v zadnji nedeljski številki, v katerem se je na vsem lepem lotilo — volivnih imenikov. »Uredite volivne imenike!« kliče — bogve komu. Kakor vsakemu, ki se stvari ne loti s pravim namenom, se je tudi »Jutro« ta poželjivi naskok na volivne imenike skazil. Poziva — bogve koga — naj sedaj v januarju opozore občinske uprave, koga bi bilo treba vpisati v volivni imenik in koga izbrisati, naj jih prepriše, stavijo predloge »vsak sam zase ali pa za drugega«. In slednjič še pogorzi z izkopeninami: »Ako na občini ne bi Vaši (sic!) zahtevali ugoditi, javite to takoj pristojni sreski organizaciji JNS!« kakor bi hotelo reči: Sreska organizacija JNS bo že izpopolnila volivne imenike sedaj v januarju, ona to zna! Ako bi bil naslovnik še živ, to samo na sebi še ne bi bilo tako zgrešeno. Če so njega dni mrtvi mogli biti v volivnih imenikih, kjer so izpopolnili žive volivce, zakaj ne bi sedaj »sreska organizacija JNS« pregledovala, prepisovala in stavil predloge!

Očitno pa se je »Jutro«, preden se je te zadeve lotilo, zanimalo za vse druge okolnosti, samo za glavno ne — za zakon o volivnih imenikih! »Jutro« zakonito sploh ne diši, glavnih stvari — ureditve države, tako daljnosežnih vprašanj, ki so s tem v zvezi — se sploh izgiblje. Zato se je pa iz te njegove narejene vneme tudi izcimil kup navodil in nasvetov, ki ne odgovarjajo — zakonu.

Po zakonu o volivnih imenikih, ki je že star, saj je v veljavi že osem let, so namreč volivni imeniki v mesecu januarju v nekem oziru uradni občinski akti, ki jih morajo občinske uprave same v tem mesecu spraviti v sklad z dejanskim stanjem, t. j. izbrisati tiste, ki so med letom izgubili volivno pravico in vpisati take, ki so jo novon pridobili (§ 5 zakona o vol. imenikih). To je uradno poslovanje občin, kakor morajo ob novem letu urediti toliko drugih zapisnikov in knjig in pristojna okr. organizacija JNS tu ni prav nič pristojna! Občinske uprave morajo tako uradno popravljene in izpopolnjene volivne imenike do 5. febr. predložiti sodišču, da jih potrdi, nato pa se volivni imeniki razgrnejo in ostanejo razgrnjeni do 1. januarja naslednjega leta, ko jih mora spet občinska uprava uradno vzeti v roke. In sicer je 1 izvod vsakega volivnega imenika razgrnjen na sodišču, 1 pa v uradu občinske uprave. Tedaj je čas, da se začne reklamacijsko postopanje, t. j. popravljane in dopolnjevanje volivnih imenikov na zahtevo volivcev, ki imajo vse leto pravico pregledati, prepisati, razmnožiti volivne imenike in zahtevati, da se popravijo napake, ako so jih po uradnem popravilju po občinskih uradah v januarju mesecu še kaj zaslediti (§ 8 zakona o volivnih imenikih). Seveda pa se ne more vsak zaleteti v volivni imenik po svoje ali po »pristojni JNS«, ampak v posebnem postopku, ki je urejen v § 11 omenjenega zakona. V januarju pa sme občinska uprava vsako zahtevo, da se popravi volivni imenik, mirno vzeti v koš, ker volivni imenik pač še ni razgrnjen in ga občinska uprava uradoma popravila, ker ji zakon že osem let tako ukazuje. V januarju zahtevati popravilje volivnih imenikov bi se reklo nesti pismo na pošto k okencu, tam s pestjo udariti ob polico in neizprosno zahtevati od uradnika, da znanmo za gotovo žigos! Tako »Jutro« sedaj vpije, da je dvakrat dve štiri, ko še nihče ni rekel, da bi bilo pet. Neka plašljiva bojazn, da se ne bi prej država uredila, ga je zapeljala, da je spet zapela pesem, ki je nihče ne posluša.

Nova Kitajska nastaja

Medtem pa bo trgovina med Japonsko in Ameriko skoraj prenehala

Sanghaj, 23. jan. AA. NDB: V Cingtau so že prispele vođeče kitajske osebnosti, med njimi: Van-fing-voj, predsednik pekinške vlade Sang-hemin, predsednik vlade Lijang-hung-hin in dr. Prispeli je tudi vrhovni poveljnik mongolske armade general Lishuosin ter predsednik državnega sveta mongolske zvezne avtonome vlade kakor tudi predstavniki mongolskih knezov. General Lishuosin ima od svoje vlade nalogo urediti s pravovernimi predstavniki kointanga odnos svoje vlade do centralnopolitičnega odbora. Konferenca bodo trajale delj časa.

Tokio, 23. jan. t. Havae: Ker poteče dne 28.

januarja ameriško-japonska trgovinska pogodba in do sedaj med tema dvema državama ni bilo storjeno nič, da se nadomesti z drugo, vsaj začasno trgovinsko pogodbo, so izšli cesarski dekreti, ki uvajajo bojne carine na vse ameriške pridelke in izdelke. Isto je naredila ameriška vlada za japonsko blago. Po japonskem vlada velika zaskrbljenost glede bodočnosti, saj je znano, da je japonska tekstilna industrija več kot polovico svojega bombaža dobivala iz Amerike. Isto velja za mnoge druge surovine. Nova vlada bo, tako upajo, hitro vzpostavila prijateljske odnose s Ameriko.

Jožef Motta - umrl

Smrt velikega katoliškega državnika in politika
Dvakrat predsednik Švice

Snoči so se razširile vznemirljive vesti o zdravstvenem stanju švicarskega državnika Motta, danes pa je prišlo do tega, da je ta najodličnejši predstavnik Švice umrl. Med švicarskimi državniki ni v zadnjih dveh desetletjih nikoli tako etopal v ospredje kakor ravno Motta. Večkrat je bil na čelu države kot njen predsednik, še večkrat pa je vodil državno tajništvo, to je švicarsko zunanje ministrstvo. Kadar je bilo važnejše zasedanje Zveze narodov v Ženevi, je bil Motta tisti, ki je zastopal svojo državo in bil navadno tudi izvoljen za predsednika skupščine ali pa sveta Zveze narodov. V najtežjih mednarodnih zadevah je bil tako skoraj ves svet zatekal k njemu po razsodbo in veliki švicar in veliki katolik je stalno vedel svetovati in ukreniti tisto, kar je bilo prav.

Giuseppe Motta je bil advokat po poklicu, izredno zanimivo pa je, da je v švicarsko politično življenje vstopil kot zastopnik tistega dela švicarskega ljudstva, ki ga je po številu najmanj. Po narodnosti je pripadal namreč k italijanskemu delu Švice, s svojim ogromnim znanjem in velikimi političnimi talenti pa je znal največ koristiti svoji lepi domovini, ki obsega kar tri silno različne narodnosti in sicer nemško, francosko in italijansko. Pač svetel in lep zgled enakopravnosti, pa tudi zaupanja in poštivosti v politiki, kateri se mora švicarski narod zahvaliti za največ svojih uspehov.

Giuseppe Motta se je rodil dne 29. decembra 1871 v Airolo v italijanskem delu Švice. Srednjemu šolo je obiskoval v Freiburgu v Švici, nato pa je odšel na vseučilišče v tujino in sicer na nemški vseučilišči v Münchenu in v Heidelbergu v Nemčiji. Po opravljenih pravnih studijah se je posvetil advokaturi in je odprl odvetniško pisarno v svojem

rojstem kraju. Vstopil je tudi takoj v politično življenje in je že leta 1895 kandidiral na listi švicarske katoliške konservativne stranke Za poslance v švicarski zvezni parlament je bil izvoljen v letu 1899, za člana švicarske vlade pa je bil prvič izvoljen leta 1911, ko je v vladi postal finančni minister.

Prva svetovna vojna v letih 1914—1918 je švicarski narod privedla v težke preizkušnje. Tudi v tistih letih so možje odšli na mejo braniti švicarsko nevtralnost in ostali so na mejah v presledkih do konca vojne. Švicarsko gospodarstvo je zaradi vojnega stanja zelo trpelo in kmalu je začelo primanjkovati raznih življenjskih potrebščin. V teh najtežjih letih moderne švicarske zgodovine je bil za predsednika republike izvoljen Motta leta 1915 in je ostal na tem mestu do leta 1920. Ob koncu njegovega predsednikovanja v letu 1920 ga je Zveza narodov izvolila za svojega prvega častnega predsednika.

Po letu 1920 je bil Motta še večkrat član švicarske vlade, dvakrat je bil tudi še izvoljen za predsednika švicarske republike. V vladi je bil

6.667 bomb so Sovjeti pretekli teden zmetali na Finsko

Srditi, za Fince zmagoviti boji pri Ladoškem jezeru

Finska poročila

Helsinki, 23. jan. AA. Reuter. Sporočilo finskega poveljstva pravi, da so sovjetski bombniki vrgli v toku minulega tedna na finsko ozemlje 6667 bomb, od teh mnogo težkih. Večina bomb je padla na mesta, ki so zelo oddaljena od bojišča. Skupno število mrtvih znaša 18, ranjenih pa 109 oseb. Vsak ubiti finski državljani za bojiščem v toku minulega tedna, je veljal Sovjete 2 bombnika in 6 letalcev.

HELSINKI, 23. jan. t. Reuter. Današnje vojno poročilo finskega generalnega štaba se glasi: Severno od Ladoškega jezera se naše čete borijo z uspehom. Vse sovražniške napade smo odbili. V bitki pri Kalaanjoki smo ubili nad 1000 sovjetskih vojakov. Sovražni bombniki so leteli nad Karelijsko ožino in metali bombe. Naša letala so jih preganjala in so posnela važne fotografske posnetke sovjetskih položajev.

Helsinki, 23. jan. t. Reuter. Na 90 km dolgi fronti severno od jezera Ladoga so Sovjeti v ofenzivi. Neprestano se ponavljajo njihovi napadi, ki jih izvajajo z velikimi množicami pehote, z ogromnim številom tankov in z neprestanim streljanjem topov na finske utrdbe. Finci se pred tolikšnim navalom najprej počasi umikajo, toda sledeč svoji dosedaj tako uspešni taktiki, vpadajo Sovjetom v bok, jih napadajo od zadaj, rušijo v ozadju prometne zveze in potem, ko so nasprotnika že živčno oslabil, ga napadejo s strahovito silo, ki ga popolnoma uniči.

Tuji častniki, ki se nahajajo na finskih bojiščih, pravijo, da sledijo Finci taktiki Hannibala, ki je prišel čez Alpe in pri Cannae premagal Rimljane. Finci so do sedaj odbili vse sovjetske napade s hrabrostjo in modrostjo, ki jima ni mogoče najti pohvalnega imena, tako izreden pojav sta v tej vojni, ki je od prvega začetka naprej vsa polna presenečenj.

Finski glavni štab, 23. jan. b. Finske letalske sile so izvedle več velikih napadov na sovjetske položaje in so prvič po vojni prinesle nazaj tudi izvrstne posnetke o ruskih utrjevalnih delih v okraju pri Salli. Ugotovljeno je, da Sovjeti gradijo velik polkrok betonskih utrd. General Valenius je dosleden svoji taktiki in vse vojne operacije izvaja z obhodom ruskih položajev ter potem napada v bok ali iz ozadja. Na fronti pri Ladoškem jezeru so Sovjeti zopet izvedli več napadov pri Taipali, toda nobeden ni prinesel uspeha. Finski generalni štab je tudi zelo zadovoljen z uspehi letalcev, ki so jih dosegli nad sovjetsko luko Kronstadt. 500 sovjetskih bombnikov stalno napada finska mesta, vasi in položaje, kar je namen Sovjetov, da oslabilo finsko vojsko ter da tudi moralno vplivajo na ljudstvo.

Helsinki, 23. jan. AA. Havas. Finski listi objavljajo podatke o dosedanjih izgubah sovjetskega brodogoja. Po teh podatkih so Sovjeti izgubili do zdaj 3 torpedovce ter nekaj manjših vojniških ladij. Poškodovani sta bili 2 križarki. Znano je, da sta tudi dve sovjetski podmornici zadeli na mine.

Kaj je resnice na nemških „mirovnih ponudbah“

Angleški list vztraja pri trditvi o nemških poskusih

V nedeljski številki smo objavili nekaj brozovanih poročil o takimenovanih mirovniških poskusih Nemčije. Objavil jih je kot prvi angleški »Sunday Times«. Danes smo dobili podatke angleškega lista izčrpano v roke in jih — ne da bi pripisovali večje vrednosti kakor jo stvarno imajo — objavljamo v informacijo naših bralcev.

Diplomatični dopisnik angleškega tednika »Sunday Times«, poroča, da je angleško zunanje ministrstvo obveščeno o štirih mirovniških odposlanstvih, ki da delujejo v Italiji, v Švici, na Nizozemskem in v Belgiji. Ta odposlanstva, ki niso službena, se obnašajo tako, kakor da so bila od neke strani v to pooblaščen, da se naj pogajajo za premirje. Po dobljenih poročilih imajo menda nemški odposlanci ali pooblaščenici pravico, da ponujajo tudi gotove pogoje.

Tako naj bi imeli pravico, da ponudijo izpraznjen Poljske, Češko-Slovaške in Avstrije, pod izrecnim pogojem, da te tri države še nadalje ostanejo z Nemčijo v okviru carinske skupnosti.

Angleški tisk prijavlja, da je skoraj verjetno, da bi bila Nemčija nagnjena k temu, da se odpove Poljski in Češko-Moravski čedaj, ko je odpeljala in porabila vse gospodarske zaklade, ki so bili po teh državah nakopičeni. Tudi obnova Avstrije menda ni v načrtu vseh štirih navedenih odposlanstev. Tudi glede spremembe oblasti v Nemčiji imajo ti odposlanci neke predloge.

Spričo ponovljenih izjav angleških državnikov,

zunanji minister in kot tak se je stalno udeleževal zasedanja sveta in skupščine Zveze narodov. Bil je večkrat predsednik sveta ZN ali pa predsednik skupščine Zveze narodov.

V Švici je bil Motta med državniki, ki so bili najbolj popularni in priljubljeni. V javnem življenju je stalno zagovarjal z vso odločnostjo krščanska načela in v svoji številni družini je ustvaril svetel vzgled pravega krščanskega družinskega življenja. V letu 1934 so nekatere države privedle Sovjetsko Rusijo v Zvezo narodov. Motta je kot zastopnik Švice z odločnim govorom nastopil proti temu, da bi bila Sovjetska Rusija sprejeta v Zvezo narodov in za njegovo etališče je tedaj glasovalo več držav.

V Ženevi je med člani Zveze narodov stalno igral vlogo tako na zasedanjih sveta, kakor tudi pri izrednih skupščinah ali pa konferencah. V letu 1932 je tudi z uvodnim govorom začel delo razorožitvene konference in skupno z Benešem, pokojnim Marinkovičem in tedanjim turškim zunanjim ministrom Tevfik Ruđi Arasom tvoril važen kvartet držav, ki so v raznih okoliščinah znale uveljavljati svoje nazore.

Iz švicarskega političnega življenja izginja velika osebnost, ki je vodila konservativno stranko v Švici. Bil je močan branik švicarskih idealov, ki jih zagovarja katoliški del te skupne države in s svojimi darovi in sposobnostmi odločno sodeloval pri oblikovanju švicarske politike v prvih desetletjih našega stoletja.

Nevtralci glasno odklanjajo pršlon k taborom v vojni

Haag, 23. jan. t. Reuter. Nizozemsko časopisje obžaluje, da je angleški mornariški minister tako brez ovinkov podčrtal svoje mnenje, da se bodo morale male nevtralne države priključiti Angliji in Franciji v borbi proti Nemčiji, kajti s to borbo so bile v prvi vrsti rešene nevtralne države same nevarnosti, da bi jih ne bila zasedla Nemčija. Nizozemski tisk pravi, da Churchillov glas ni edini, ki so ga v zadnjem času slišali govoriti v tej smeri. Tudi v nemških in francoskih listih se slišijo namigovanja v tem smislu. Toda Nizozemski se ne bo vdajala nobenim vabam, tako pišejo listi. Tudi takrat ko ostala strogo nevtralna, kadar bi postalo že kristalno jasno, da gre Nemčija v pogubo.

Rim, 23. jan. AA. Diplomatični urednik agencije Stefani razlaga uradne govore in pisanje tiska zahodnih veselj, da bi se nevtralne države vmešale v vojno. Toda obvestila, ki jih objavlja isti tisk, potrjujejo, da nevtralne države ne kažejo nobenega znaka o taki smeri. Zahodne nevtralne države (Nizozemski in Belgija) še naprej pazijo na nedotakljivost svojega ozemlja in tudi skandinavski države (Švedski, Norveška in Danska) ne kažejo nobenega znaka, da bi se hotele mešati v spopad. Isto zadržanje kažejo tudi podnavske in balkanske države (Madžarska, Rumunija, Bolgarija, Turčija in Jugoslavija), kjer obstoji stremiljenje, da se prouče pogoji, s pomočjo katerih bi se mogla poravnati nasprotja in prebresti težave, ki še obstojajo. Značilna je v tem oziru vest, ki jo je londonski tisk dobil iz Belgrade, da bo Balkanski sporazum potrdil vojno državi, ki so veljavne v tem sporazumu, da do konca vodijo nevtralno politiko.

Sovjetska poročila

Moskva, 23. jan. AA. DNB: Generalni štab ljenigradskega vojnega okrožja je o borbah na Finskem dne 22. januarja objavil tole sporočilo: Na vseh odsekih spopadi izvidniških oddelkov. Na nekaterih odsekih topniški ogenj. Sovjetsko letalstvo je izvedlo izvidniške polete.

Zanimivi sovjetski letaki:

»V dveh mesecih bo v Rusiji revolucija in tiran bo odstranjen«

Berlin, 23. jan. dl. Agencija »Ost Expres« javlja iz Helsinkov, da so v zadnjem času sovjetska letala, kakor navadno, metala razne letake, s katerimi pozivajo prebivalstvo, da naj se pridruži komunistični stvari. Sovjetska letala pa so metala tudi letake s sledečo vsebino:

»Vzdržite za vsako ceno! V dveh mesecih bo v Rusiji revolucija in tiran bo odstranjen z vsemi svojimi pomagači.«

Nek letalec, ki so ga Finci ujeli v petek, je izjavil, da se vedno bolj širi gibanje proti Stalinu in njegovemu režimu.

New York, 23. jan. AA. Bivši ameriški predsednik Hoover je izjavil, da je bilo doslej zbranih 1 milij. dolarjev (60 milij. din) v sklad za pomoč Fincem.

Na zahodu samo vojna na morju

V zadnjem tednu so Angleži izgubili 23.800 ton, nevtralne države pa 35.200 ton

London, 23. jan. t. Reuter. Admiraliteta javlja, da je angleška trgovska mornarica izgubila po nemških podmornicah ali morskimi minah ali nemških letalih v preteklem tednu (od 14. do 21. jan.) 4 ladje z nosilnostjo 23.843 ton. Nevtralci so izgubili 11 ladij s skupno 35.245 tonami. Do 17. januarja je bilo angleških in francoskih ter nevtralnih trgovskih ladij v spremstvu vojniških ladij na morju 6872, od katerih jih je bilo potopljenih samo 14.

V preteklem tednu do 21. januarja pa je Nemčija izgubila 3 trgovske ladje, to so »Albert Janus« (1500 ton), »August Thyssen« (2000 ton) in »Phaedra« (600 ton). Prva se je potopila sama, druga je zadela na mino, tretja je bila zajeta.

Ko so zaslišali kapitane tistih angleških trgovskih ladij, ki so bile potopljene po nemški bojni ladiji »Graf Spee« (ki so jo po neuspeli borbi sami potopili pred Montevideom) so nekateri pripovedovali, da so nemški mornarji in častniki na »Graf

Spee« mislili, da je njihova ladja nepremagljiva ter da je nemška mornarica že potopila naslednje angl. bojne ladje: »Hood«, »Repulse«, »Renown«, »Ark Royal«, »Courageous« in mnogo rušilcev. Drugače pa so na nemški bojni ladiji z njimi lepo postopali.

Angleška pomožna vojna ladja potopljena

London, 23. jan. AA. Reuter. Komunikacije angleške admiralitete pravi: Angleška admiraliteta z žalostjo izjavlja, da je ladja Nj. kr. Veličanstva »Valdora« izgubljena in da se lahko smatra, da se je potopila. Člani posadke »Valdore« so bili državljanji devetih držav. »Valdore« je bil minonosor s 250 tonami.

Potopljene ladje

London, 23. jan. AA. Danes sta v bližini severovzhodne angleške obale zadeli na mino in se potopili 2 ladji in sicer ena norveška (1598 ton) in ena britanska (1523 ton). Norveški parnik »Pluto« je imel 22 članov posadke, britanski parnik »Balt Angla« pa 27 članov posadke. Vsi so bili rešeni.

Lizbona, 23. jan. AA. Reuter. Neka nemška podmornica je torpedirala 150 milj. proč od portugalske obale grški parnik »Ekatonharhos Drakulise« (5300 ton). Zaradi eksplozije je izgubilo življenje šest mornarjev. Italijanski parnik »Nino Padre« je prevzel na krov kapitana in 12 mornarjev ter jih pripeljal v Gibraltar. Španske ladje so rešile 10 brodolomcev.

Preskrba z gorivom pri Angležih zadovoljiva

London, 23. jan. t. Reuter. Admiraliteta poroča, da je angleško vojno brodogoja s petrolejem dovoljno preskrbljeno. Do sedaj ni bil potopljen noben tanker (tovorna ladja za petrolej), ki je last admiralitete. Tudi izgube zasebnih tankerjev so neznatne. Nadalje ima admiraliteta nov način preskrbovanja ladij z gorivom, ki omogočuje, da se ladje polnijo na visokem morju in da naenkrat lahko vzamejo v svoje tanke goriva za dobo osem mesecev.

Čudne okoliščine pog. bel. »Orazia«

Pariz, 23. jan. t. Reuter. Danes objavljajo, da je neka francoska križarka ustavila italijanski parnik »Orazia« in ga pregledala. Ko je našla na njem 8 nemških potnikov, jih je prevzela na svoj krov. Kmalu potem pa so v Toulonu že slišali brezžične klice na pomoč in ko je odšel rušilec ven na morje na pomoč, je našel parnik že v ognju. V mornariških krogih menijo, da eksplozija na parniku ni nastala po naključju, ampak da bo treba čakati na izid preiskave, ki zna dognati, da je bila vmes zločina roka.

Gospodarstvo

Dr. Ciril Žebot:

Naše gospodarstvo na prehodu

Že svetovna vojna 1914—1918 je dejansko zaključila razdobje prostega, javnopravnega toliko da ne vezanega socialnega gospodarstva, tako narodnega kot svetovnega. Strukturalni pretres, ki ga je sprožila nagla, malo ali nič pripravljena vojno-gospodarska mobilizacija večine narodnih gospodarstev v drugi tretjini zadnje svetovne vojne, in svetovni vojni sledi, da prav tako malo preračunana vojno-gospodarska demobilizacija, — je v pred vojno skorajda romantično gospodarsko življenje vključila nov vspeščen, pa neurejen pojav gospodarskega »intervencionizma«. Dočim je »zlata doba« svetovnega gospodarstva pred svetovno vojno poznala le dva zelo pohlevna nezaželjena gosta, skromno »gospodarsko politiko« in nekoliko bolj drzno »socialno politiko«, pa je vojno razdobje in zgodnja povojna doba tudi na prejšnjem sarkastičnem gospodarskem področju občutila svojo težo državne sile in upravne birokracije. Ko je val gospodarske obnove iz ruševin svetovne vojne konjunktorno kriviljo znova usmeril proti prosperiteti, se je neurejeni kompleks intervencionizma zopet začel umikati ponovni gospodarski svobodi. Le malo, kdo pa je takrat čutil, da je bil to bolj poslovinni vzgon gospodarskega liberalizma, kot pa povratek v njegovo predvojno zlato dobo. Prosperiteti je sledila kriza 1929-33. Intervencionizem, od katerega se je izmučeno gospodarstvo komaj oddahnilo, je znova zajel v svoj trdi objem upadajoče gospodarske dogajanje, toda tokrat na klice gospodarstva samega. In od tedaj intervencionistična stvarnost svoje zadnje družabne postojanke, za katero se je najdalj borila, t. j. gospodarskega življenja, ni več zapustila. Odlejejo se narodna gospodarstva prav tako kot mednarodni gospodarski odnosi životarili v neopredeljenem in neopredeljivem gospodarskem dogajanju brez doktrine in brez teorije. To zmešano in pomešano »dejansko gospodarstvo«, ki si ga gospodarska znanost ni podstopila razložiti in urediti v teoretični okvir, je sčasoma opogumila gospodarsko-politične naučnjake, da so začeli govoriti in govoriti o »strukturni krizi kapitalizma« in pod. ter pisati recepte o »načrtu«, »dirigiranem« in ne vem kakšnem gospodarstvu še. Malo pa je bilo bistrih duhov, ki bi ob času spoznali, za kaj prav za prav gre. Medtem pa se je dušek intervencionizma brez smeri in zasledovalnega namena šopiril dalje in to ne samo v gospodarsko-politični narodno-gospodarski »nadstavbi«, temveč se je vsidral med same celice narodnega gospodarstva, v podjetniški sestav. Država ni več samo »dirigirala« in »gospodarsko politizirala«, temveč je postajala tudi velikopotezna narodno-gospodarski podjetnik. Proti tej brutalni etatizaciji brez naučnih osnov in brez teoretičnih upoštevanj se je končno vzdignil spontan vihar odpora. Neizbežni, deloma strukturno-samorzavni, deloma pa od vojno-gospodarskih ukrepov in njihovih posledic sproženi pojavi gospodarskega osredotočenja, strukturnega neravnovesja med različnimi pridobitno-gospodarskimi odseki in funkcionalne neopredeljivosti gospodarskih razmerij so res nujno zahtevali uravnavalno vstopanje, ki naj bi z upoštevanjem ravnotežja in opredeljivosti zopet omogočilo zadovoljivo delovanje proizvodnega in tržnega mehanizma. In to uravnavalno poseganje si je lastila drž.

Lanski pridelok v Sloveniji

Pridelki žitaric so bili v splošnem v letu 1939 srednji. Pridelki pšenice, rži in ovsa so bili povprečno približno enaki, deloma nekoliko večji kot v letu 1938, pri ostalih žitaricah, pri jetmenju, soržici, koruzi, prosu in ajdi pa znatno slabši kot v letu 1938. Zaradi zgodnjega jesenskega hladnega vremena ter zaradi slane je bil pridelok ajde v nekaterih krajih popolnoma uničen.

Naslednje številke nam nazorno kažejo pridelke žitaric v letu 1939 (v oklepajih podatki za 1938):

Ozimna pšenica 62.206 (62.010) ha, skupni pridelok 732.248 met. stotov (724.193), odn. na 1 ha 11,8 (11,7) met. stota, jara pšenica 1.528 (1.613) ha, pridelok 13.079 (13.847) met. stotov, na 1 ha 8,6 (9,2) met. stota, ozimni jetmen 15.332 (15.748) ha, pridelok 170.325 (185.117), na 1 ha 11,1 (11,8) met. stota, jara jetmen 2.807 (2.865) ha, pridelok 23.806 (25.636) na 1 ha 8,5 (8,9), ozimna rž 31.077 (31.362) ha, pridelok 338.737 (334.072) ha, na 1 ha 10,9 (10,7) met. stota, jara rž 2.616 (2.568) ha, pridelok 22.819 (22.623), na 1 ha 8,7 (8,8) met. stota, soržica 4.279 (4.216) ha, pridelok 46.614 (47.485), na 1 ha 10,9 (11,3), pira 270 (200) ha, pridelok 2.676 (1.734), na 1 ha 9,9 (8,6) met. stotov, oves 21.791 (21.775) ha, pridelok 236.522 (234.507), na 1 ha 10,9 (10,8), koruza 44.278 (45.078) ha, pridelok 559.662 (643.429), na 1 ha 12,6 (14,3) met. stota, proso 9.986 (9.845) ha, pridelok 83.507 (86.324), na 1 ha 8,4 (8,8) met. stotov, ajda 30.829 (31.339) ha, pridelok 182.395 (246.932), na 1 ha 5,9 (7,9) met. stota, vse žitarice zgodnje: 141.906 (142.257) ha, pridelok 1.586.826 (1.589.214), na 1 ha 11,2 (11,2) met. stota, pozne 85.090 (86.262) ha, pridelok 825.564 (976.685) met. stotov na 1 ha 9,7 (11,3) met. stota, skupno vse žitarice 226.996 (228.519) ha, pridelok 2.412.390 (2.565.899) met. stotov, pridelok na 1 ha 10,6 (11,3) met. stota.

Dražba krzna v Ljubljani

Kakovost krzna, ki je bilo vpisano v Ljubljano skoraj iz vseh predelov naše države, je bila v splošnem srednja. Najboljše so bile kune zlate, dihurji in nekaj gorskih lisic. Zanimivo je, da je bila 1 gorska lisica posebne kakovosti prodana za izredno ceno od 460 din. Kune zlate so bile večinoma temne, enakomerne barve, kar jim daje posebno ceno.

Napredno je bilo največ lisic, ki bi dosegle večjo ceno, če bi bil omogočen izvoz v Nemčijo in Italijo. Lisice za eksport sploh ne pridejo v poštev, marveč so jih kupovali samo domači krznarji za uporabo v državi. Prejšnja leta je bila Nemčija vedno najmočnejši kupec naših lisic. V ostalem pa gospodarske neviščnosti kot posledica vojne v Evropi niso vplivale na kupčijo. Najboljše kupci so bili Američani, Francozi in Angleži, ki so se zlasti zanimali za kune zlate, kune belice in dihurje. Letošnje kune zlate in kune belice slovenske provenienice so vse prodane. Na žalost so bili letos kupci iz Nemčije in Italije slabo zastopani. Pač pa je bilo mnogo kupcev iz naše države.

Na dražbi smo prodali skoraj vse razpoložljivo krzno.

gospodarsko-politična birokracija. Proti njej in zlim sadovom njene vsesplošne vsiljivosti na občutljivem narodno-gospodarskem področju, ki ga njena okornost in trdota pač ne moreta brez škode obvladati, so vstale prenovljene korporativne težnje. Misel je bila preprosta in v svojem jedru zdrava: ker se je gospodarsko življenje pod silo lastnih razvojnih tendenc pa tudi zunanjih okoliščin dejansko zelo kolektiviziralo (»kapitalizem velikih blokov«) in obenem razstavevalo in indeterminiralo, je pač treba obzorne skupinsko-kolektivne tvorbe razbrati, jih organizirati, razmejiti in nato zaradi njihovega vpliva, ki je že daleč prekoril običajne zasebne pravice, dvigniti na javno-pravno raven. Dejansko skupinsko-kolektivizirano narodno gospodarstvo bo s tem dobilo svojo organizacijo, ki jo potrebuje, država za naravni, v samem gospodarskem življenju delujoči aparat za svoje uravnavalno poseganje. In tako smo bili zadnje čase priče cele vrste docelnih in delnih korporativnih obnov. Celo liberalna Francija je krenila to pot.

Prišla je druga vojna in z njo zopetno vojno gospodarstvo, tokrat bolj premišljeno in bolj smotreno mobilizirano. Države so sicer vzele gospodarstvo krepko v svoje roke, toda vojno-gospodarski etatizem je znatno omiljen s korporativnim sodelovanjem, ki so ga vojskojke se države tudi v procesa vojno-gospodarske mobilizacije ohranile in še utrdele. Preveč je namreč sodobno gospodarstvo zapleteno, da bi za njegovo vojno-gospodarsko prebražanje in izrabo, ko je treba mobilizirati vse dane in dosegljive možnosti, zadostovala samo vrsta novih uredb in birokratični aparat.

Pri nas tudi počasi prehajamo v drugačno gospodarstvo. Le, da se ta prehod vrši, žal, skoroda brez korporativno urejenega sodelovanja organiziranih gospodarskih kategorij. Imamo vrsto obstoječih gospodarskih in socialnih korporacij s teoretično javnopravnim značajem in z namišljenimi pristojnostmi. Cel šop novih uredb, ki globoko posegajo v gospodarsko življenje se je sestavljal in izdal brez sodelovanja teh korporacij. Dalekosežna davčna reforma se je pripravila in uzakonila brez konzultiranja neposrednih narodno-gospodarskih čimteljev. Uredba o nadzorstvu nad cenami se pripravila na čuden način. Skoraj ne mine dan, da ne bi čuli glasov proti načinu postopka in proti sami meritorni vsebini novih gospodarsko-političnih ukrepov, sponenice, spreminjalnih predlov, revizijskih zahtev itd.

Zahteva po pregledni socialno gospodarski organizaciji in po jasno premišljeni organični gospodarsko-politični uredbodaji je v današnjih razmerah naravnost imperativna. Ne bi bilo dobro, če bi kdo živel v utvaru, da bo že vse najboljšje opravil birokratični aparat.

Smotrena organizacija korporativnega sodelovanja socialno gospodarskih kategorij (pa ne samo podjetniških) je v teh posebnih razmerah vojno-gospodarskega preobražanja še posebno nepogrešljiva pri nas, kjer do poslednjega država ni bogve kako globoko posegala v gospodarsko življenje in gre zato bržkone za strukturne spremembe velikega sloja, ki bodo odločilnega pomena za naš nadaljnji narodno-gospodarski razvoj.

Dopolodne je bila na velesejmu običajna prosta prodaja kožuhovine, popoldne pa dražba. Dopolndne cene, dosežene v prosti prodaji, so bile nižje od popoldnanskih na dražbi. Tako n. pr. lisice v prosti prodaji 100—120 din, na dražbi 120—180 din; kune zlate 1300—1500, na dražbi 1400—1700, kune belice 400—500, na dražbi 750—900.

Dosežene cene za prvovrstno krzno so sledeče: (V oklepaju so navedene cene dosežene na dražbi 23. januarja 1939).

Lisice poljske 110—124 (100); lisice gorske 120—180 (140); lisice gorske, 1 poseben komad 460; kune zlate 1300—1700 (1000—1320); kune belice 750—900 (550—600); dihurji 110—140 (80—110); vidre 500—600 (320—400); vidre, posebni komadi 750; zajci, zimski 10 (7); srne, letne 25 (9—16); jeleni 41 (40); damjaki (šarenjak) 29 (13); jazbeci 75 (70—76); divje svinje 30 (10); divje mačke 44 (50); pižmovke 40 (25); verice, zimke 14; podlasica, rjava 3; podlasica, bela 35; mačke, domače 10; zajci, domači 3; polhi brez zanimanja.

Prihodnja dražba krzna »Divje kože« na Ljubljanskem velesejmu bo 4. marca 1940.

Voditelji kanadske armade. Od leve: brigadni general Harold Crerar, šef kanadske vojaške misije v Angliji; polkovnik P. Vannier, kanadski poslanik v Parizu; general Menaghton in njegov generalštabni šef polkovnik Turnez. — Vsi ti so obiskali britskega vrhovnega poveljnika lorda Gorta

Romunski petrolej

Lansko leto se je v primeri z letom 1938 zmanjšala produkcija surove nafte v Romuniji od 6.610.000 na 6.250.000 ton. To zmanjšanje se bo še nadaljevalo, ker so nova raziskovalna dela bila lani znatno manjša kot prejšnja leta. Od 48 rafinerij je lani delalo le okoli 30. Te so iz 5,75 milij. ton surovin predelale 1.550.000 ton bencina (1.529.000 ton leta 1938), 1.000.000 (1.082.793) ton petroleja, 750.000 (858.396) ton motornega olja ter 2.000.000 (2.128.370) ton mazuta.

Romunska poraba nafte je narasla od 1.674.056 na 1.750.000 ton. Zato je pa izvoz padel od 4.159.325 na 3.800.000 ton : 1.600.000 ton bencina, 800.000 ton petroleja, 600.000 motornega olja in 800.000 ton mazuta. Izvoz je šel v naslednje države: Nemčija (z Avstrijo in protektoratom 1.200.000 ton, 1938 704.000 in 295.000 ton za Češkoslovaško, Italija 650.000 550.000 ton, Francija 250.000 (289.000) ton, Madžarska 180.000 (192.000) ton, Anglija 500.000 (549.000) ton, Belgija 270.000 (120.000) in Jugoslavija 150.000 (144.000) ton. Vrednost izvoza je znašala 11 milijard lejev pri skupnem romunskem izvozu 24 milijard lejev. Cene so se potrojile. 1 vagon surovega petroleja lahkega Bustenarja je zrastle v ceni od januarja do decembra 1939 od 10.000 na 30.000 lejev.

Uvoz naftnih proizvodov iz Italije. Iz Belgrada poročajo, da bo mogoče iz Italije uvoziti 20.000 ton nafte in njenih proizvodov. Plačali bomo nafto na pol v kliringu, na pol pa v devizah. Italijanske trditve so zvišale cene za to nafto, odnosno njene proizvode.

Uvoz nafte iz Amerike. Iz Belgrada poročajo, da so pogajanja za nabavo nafte v Ameriki končana z uspehom. Prva partija nafte je bila že kupljena in je natovorjena na ladje. V drugi polovici februarja se more že pričakovati, da bo prišla ta nafta v naše pristanišče. Gre za okoli 8000 ton nafte.

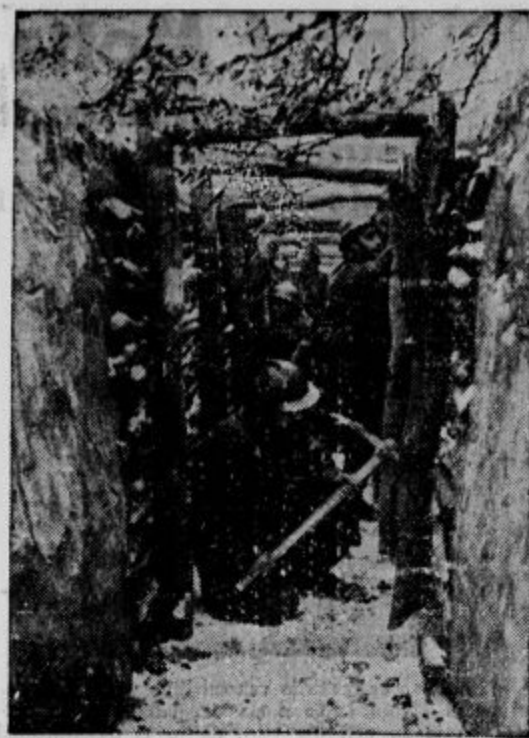
Konferenca metalurške industrije. V ponedeljek je bila v Belgradu konferenca metalurške industrije. Na tej konferenci je bilo sklenjeno zaprositi vlado, naj omogoči uvoz surovega železa iz onih držav, ki tega izvoza še niso prepovedale. Ukine naj se tudi uvozna carina na staro in surovo železo in naši industriji naj se dajo na razpolago potrebne devize. Vares je popolnoma okupiran s proizvodnjo za potrebe Zenice, Zenica pa je že angažirana z dobavami za 6 mesecev naprej in bo morala delati noč in dan. Nadalje je bilo na konferenci sklenjeno, da se osnuje pri Zvezi kovinske industrije osrednji odbor za staro železo, ki bi dobavljala i železarnam i livarnam staro železo. Ta odbor naj bi delal na tržovskih podlagi, toda brez zasluga in prodajal staro železo po nabavni ceni z doplačilom za režijske stroške. Konferenca se je baviła tudi še z drugimi vprašanji metalurške industrije.

Delo Glavne kontrole v letu 1939. Iz poročila o delu Glavne kontrole v lanskem letu posnemamo, da je od leta 1938 na 1939 padlo število rešenih predmetov od 176.783 na 176.384, naraslo pa je število neresenih zadev in sicer od 1527 na koncu leta 1938 na 2263 na koncu lanskega leta. Nadalje je naraslo število tožb na državni svet in sicer od 1102 na 1268. Največ posla je imela glavna kontrola z ukazi in ministrskimi dekreti o postavitvah in napredovanjih uradnikov, nadalje z raznimi administrativnimi akti ter z odloki pristojnih ministrstev o odstopanju adel in nabavah pogodbah ter o raznih odlokih glede materialnih izdatkov.

Hrvatska finančna avtonomija. Ob sestavljanju novega preračuna banovine Hrvatske piše zagrebški Jugoslavanski Lloyd, da bo znašal skupni preračun okoli 1.615,3 milij. din, kar ugotavlja na osnovi dejstev, da je znašal banovinski preračun savske banovine 238,5, primorske 66,8, delež iz državnega preračuna pa 1.310 milij. din. Do vsote 1.310 milij. dinarjev pride pisec članka na ta način, da vzame 33% vsega državnega preračuna onih resorjev, katerih kompetenca se razdeli med državo in banovino Hrvatsko.

»Glasnik združenja aktuarjev kraljevine Jugoslavije«. Izšla je kombinirana številka 3—4, 1939, katere prinaša vse naše zakonske predpise o zasebnem zavarovanju, in sicer: 1. Uredbo o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji, 2. Pravilnik o podatkih, ki jih mora zavarovalno podjetje priložiti prošnji za koncesijo, 3. Pravilnik o registru matematičnih rezerv, 4. Pravilnik o prenosnih premijah, 5. Pravilnik o pooblaščenih aktuarjih, 6. Pravilnik o spremembi zavarovanj v tujih valutah v domače valute, 7. Pravilnik o humanih ustanovah, 8. Pravilnik o bilanciranju vrednostnih papirjev, 9. Uredbo o ustanovitvi poslovnih rezerv, 10. Pravilnik o izvršitvi uredbe o ustanovitvi poslovnih rezerv. Uredbe in pravilniki so prevedeni tudi v francosčino, da je tako naša zakonodaja o zasebnem zavarovanju pristopna tudi inozemskim aktuarjem in drugim interesentom. (Uprava in uredništvo »Glasnika« se nahaja: OUZD, Ljubljana.)

Slovaška narodna banka izkazuje 15. januarja 1299,44 milij. kron obkoka bankovcev, vloge na tekočih računih pri banki pa znašajo 261,2 milij. kron (glavniha 100 milij. kron). Med aktivni je ocenjena vrednost zlata, deviz in zlatih vrednostnih papirjev na 50,9 milij. kron. Menice znašajo 326,9, drž. dolg za bankovce pa 469,45 milij. kron.

Francoški vojaki maskirajo strelski jarek

Borze

Dne 23. januarja 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 6.484.320 din na belgrajski 7 milij. din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi 670.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt	175.20—178.40
Pariz 100 frankov	99.05—101.35
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4425.—
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.—
Amsterdam 100 goldinarjev	2351.00—2389.—
Bruselj 100 belg	744.00—756.—

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt	216.42—219.62
Pariz 100 frankov	122.41—124.41
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.—
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 goldinarjev	2903.63—2941.63
Bruselj 100 belg	918.88—930.88

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.70—14.90
--------------------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring

Solon 100 drahem	32.50—33.10
----------------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring

Solon 100 drahem	32.15—32.85
----------------------------	-------------

Curieh, Belgrad 10.—, Pariz 10.025, London 17.69, Newyork 446, Bruselj 75.05, Milan 22.50, Amsterdam 237.075, Berlin 178.80, Stockholm 106.15, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.05, Sofija 5.30, Budimpešta 7.90, Atene 3.35, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.30, Buenos Aires 101.75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 422 —425

v Zagrebu 426 blago

v Belgradu 426.50—427.50

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 97—98, agrariji 50—52, voj. šk. pr. 422—425, begl. obveznice 75—76, dalm. agr. 70—71, 8% Bier. posojilo 95—98, 7% Bier. pos. 87—89, 7% pos. Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. pos. 98—99, — Delnice: Narodna banka 7.400—7.600, Trboveljska 235—245.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 97.50 den., agrariji 52 blago, voj. šk. pr. 426 blago, begl. obv. 73.50—75.50, dalm. agr. 68.25 blago, 4% sev. agr. 52.50 blago, 6% šum. obv. 66 blago, 8% Bier. pos. 94—97.50, 7% Bier. pos. 86.50—87.50, 7% stab. pos. 97 blago, — Delnice: Priv. agr. banka 190—195, Trboveljska 245—250, Sladk. tov. Osijek 135 denar, Osj. livarna 100 blago.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98.25 den., (98.25), voj. šk. pr. 426.50—427.50 (427.50, 427), begl. obv. 75.75—76 (75.75), dalm. agr. 70—70.50, (70), 4% sev. agr. 50.50—51.50, 6% šum. obv. 68 do 69, 8% Bier. pos. 95 denar, 7% Bier. obv. 88 do 88.50 (88), 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. pos. 97.97.50, — Delnice: Narodna banka 7.450—7.800, Priv. agr. banka 191—192 (191.50, 190 drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. okolica Novi Sad 195—197, srem. slav. 194—196, porna bač. 196 do 198, bač. ladja Tisa 199—204. — Koruza: bač. nova 119—120, bač. nova parit. Indija 119—120. — Otrobi: bač. srem. 122—124, ban. 119—121. — Tendence stalna. Promet srednji.

Sombor. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena, Promet 75 vagonov.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Kapelah v okraju Brežice dne 17. januarja: Voli 5—6.50, krave 2.50—5, junci 4—5, telice 5—5.25 din za kg žive teže. Prašičev zaradi mraza niso pripeljali na sejem.

Cene kmetijskim pridelkom

V Mariboru, dne 20. januarja: Moka pšenična črna 2.30—3, bela 3.25—4, govedina 8—12, teletina 10—12, svinjina 10—17, svinjska mast 18—20, sveža slanina 13—18, prekajena slanina 15—25, tižol 6—7, suh grah 8—10, leča 12—14, krompir 1.50 do 2, sladko seno 1.30—1.40, otava 1—1.10 din za kg. Mleko 2—2.50 din liter, jajca 10 komado 17.50 din.

Radna-Boštani

Dne 28. januarja bomo obhajali v Salezijanskem zavodu na Radni praznik sv. Janeza Boska. Med jutranjo sv. mašo skupno sv. obhajilo mladine iz oratorija. Ob 9 slovesna sv. maša z govorom. Popoldne ob 2 večernice s krščanskim naukom. Nato glavni letni sestanek sodelavstva. Ob pol 4 v gledališču predstava: Železni vitez, nova spevoigra z lepimi pevskimi vložki in pestrimi prizori.

Vse dežele v snežnih zametih

Huda zima je prinesla velike križe in težave

Ljubljana, 23. januarja.

Ko smo se davi prebudili, smo se znašli v ujetništvu snega. Ves trud z odmrzavanjem prejšnjih dni je bil zastoj — čez noč se ga je znova toliko naložilo, da ni bilo prosta nobena steza in nobena cesta. Prvo orodje, ki smo ga morali zjutraj vzeti v roke, je bila lopata. Na deželi že se gre, kjer jih imajo, v mestu so pa ljudje enostavno počakali, da organizacija mesta odpre pot. Za silo so si pomagali z metlami in raznimi krevlji, kar leto se že gre, ker je sneg lahek in suh. Ko se je zdanilo, pa so se kmalu že pokazali snežni plugi, ki so orali ceste in z vsako uro bolj se je začel pravi delovni dan. Zjutraj je bil pa kar ustavljen. Običajni je eredi snega kot marsikateri avtobus, ki se je upal spustiti na pot, pa je običajl v snegu.

Zima na ljubljanskem trgu.

Tako je vse jutro običajl v snegu. Otroci so ostali ali doma za pečjo, če pa so se odpravili v šolo, so zamudili in sedaj imajo izgovor, ki mu je kar treba verjeti. Uradniki in delavci, ki se vozijo z vlaki, so zamudili po cele ure; n. pr. kamniški osebni vlak, ki bi moral priti v Ljubljano na glavni kolodvor ob pol osmih, je prišel ob tri četrt na deset — to je takimenovani delavci ali dijaški vlaki. Tako je bilo vsepoevod — jutro je običajl v snegu in ni se kam pritožiti. Ljudje se tolažijo, češ, bolje je pa le to kot brozga. Toda brozga se pride in to je bo letos, ko je toliko snega!

Kje je padlo največ snega, je pravzaprav težko ugotoviti, povedo ga je do kolen in še čez. Toliko ga se zlepa ni bilo, čeprav je bila marsikatera zima že bolj mrzla. Mirno lahko rečemo, da ga je čez noč padlo nad pol metra. Največ ga bo pa tam na Notranjem, od Rakeka do Loža, kjer je novega snega padlo do 60 cm. Nekatere samotnejše vasi so tako zamedene, da se ustege spet zgoditi, kot pripovedujejo o neki porjanski vasi, kjer je pozimi — to je bilo že zdavnaj — umrla neka žena, pa je sredi zime niso mogli prenesti na pokopališče k fari v dolinici, ampak so jo pokopali kar v domači vasi; šele na epomlad je bil pravi pogreb. Menda se je to zgodilo v kočevskih hribih in letos je spet nekako tako leto, ki nam ustege dati take in podobne dogodke, po katerih bo ta zima ostala v epomini se poznim rodovom, da se bo še dolgo govorilo o njej.

Položaj po vremenskih poročilih

Iz vseh krajev Slovenije prihajajo kratka poročila o današnjem vremenskem stanju. Železniška uprava ima za hude zime strogo kontrolo o vremenu. Vse najvažnejše postaje zjutraj poročajo o stanju vremena in višini snega. Danes dopoldne je železniška uprava prejela naslednja kratka poročila:

Bohinjska Bistrica: temperatura —10, snega en meter; Bled (postaja jezero) —12, snega 95 cm; Jesenice —12, snega 60 cm; Kranjska gora —12, snega 70 cm; Trzin —10, snega 65 cm; Kamnik —6, snega 80 cm. Tako je na Gorenjskem. Hud snežni val je zajel tudi Stajersko. Mariborski glavni kolodvor je dopoldne javil, da so tam imeli zjutraj —13, snega 60 cm; Dravograd —15, 45 cm snega; Celje —8, 40 cm snega; Ljutomer —11, 36 cm snega; Brežice —12, snega 50 cm. Tudi Dolenjska je po jutranjih poročilih močno zaenežena. Novo mesto je javilo jutranjo temperaturo —5, snega 65 cm; Kočevje —10, 75 cm snega. St. Janž na Dolenjskem, kjer sta v letu 1929 divjala najhujša zima in hkratu tudi najhujši mraz, je dopoldne javil, da je bilo tam —9, snega 45 cm.

Ljubljana z okolico zaznamuje prav znatne difference glede jutranje temperature. Ljubljanski kolodvor je davi zaznamoval le —8, snega 55 cm. Na kolodvoru skrbno merijo višino snega. V Brodu pri Tacnu so davi zapisali —7,5 in so tam točno izmerili višino snega na 69 cm. Transformatorska postaja na Črnučah je davi zaznamovala —12, snega 60 cm. Na vseh progah električnih napeljav Kranjskih deželnih elektrarn je bil dopoldne in popoldne red. Prav tako so po poročilih poštne uprave popolnoma v redu vse telefonske in brozjavne naprave. Iz Podloga v Savinjski dolini je davi transformatorska postaja javila, da je bila tam najnižja jutranja temperatura —14. Torej po vseh poročilih najnižja v Sloveniji. Tam je nanovo v 12 urah zapadlo pol metra snega. Po Savinjski dolini so veliki snežni meteži.

Velike težave železniškega prometa

Najbolj občutna pa so ovire, ki jih sneg prizadeva železniškemu prometu. Tu se vsaka metnja najbolj pozna in največ ljudi je prizadetih. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru je bila noč v enem samem boju s snegom. Na odcepih so večinoma nove kratnice, ki pa se niso dobro obnesle: vsak sneg, vsak led ovira njihovo gladko delovanje in se ne prestando treba skakati k njim in jih čistiti in strgati. Davi je bilo pa še snega, enega železniška uprava je alarmirala okrog 200 delavcev, ki so nakladali beli dar noči na vlake. Toda dokler kolodvor ni bil očiščen, prometa ni bilo mogoče vzpostaviti. Sele, ko so odpeljali dva dolga vlaka snega, je bil kolodvor toliko prost, da se je promet začel odvijati. To je železniška uprava z velikim trudom in prizadevanostjo vseh dosegla nekako okrog 9 zjutraj, prej je pa kar vse stalo, ker je bil povsod sam sneg. Veliko oviro prizadeva tudi ledena ekzorja, ki se ponoči hitro nabere na tračnicah. Tako je brzec št. 4 Belgrad—Tret na ljubljanskem kolodvoru skoro prizmrnil. Ze v Ljubljano je prišel z veliko zamudo, tu ga ob času odhoda ni bilo mogoče spraviti naprej, ne nazaj. Tajali so ga

in gredli po vseh patentih in vseh preizkušanih načinih, pa je lokomotiva samo vrtila kolesa, potegnila pa ni. Poklicali so vse strokovnjake, da bi rešili vlak iz zagate, pa ga ni bilo mogoče spraviti v tek. Proti jutru, ko so delali neprestano v tem mrazu, se je šele premaknil in zapustil to presneto Ljubljano: namesto ob pol dveh ponoči, je odpeljal ob 7 zjutraj!

Vsi vlaki, ki prihajajo z juga, so zamujeni in zaradi njih morajo delati zamude tudi vlaki proti severu in na Stajersko. Najhujše pa je med Zagrebom in Postojno, kjer vsak čas nastopi kaka motnja, ki premeta vsa prizadevanja železniške uprave. Med Rakekom in Postojno se promet sploh razvija samo po enem tiru, dasi je proga dvotirna, toda drugi tir je pod enegom. Snežni plugi so šli seveda večinoma po izvirno služijo svojemu namenu, dasi ne morejo tako hitro voziti pred vlakom, kot bi mogli in po voznom redu tudi morali za njim po prosti progi. Sele bolj počasi pa morajo voziti po dvotirnih progah, da snega ne spehajo iz enega tira na drugega.

Na progah pod etrminami so se že začeli vsipavati prvi plazovi. Tako je danes dopoldne plaz zasul progo med Zalogom in Lazami. Delo s čiščenjem proge se je takoj začelo, toda preden je bila proga prosta, se je nabralo že nekaj vlakov, ki so čakali na obeh straneh, da bi mogli naprej. Med 10 in 12 uro dopoldne je bil ves promet na tem delu proge ustavljen. Popoldne okoli 15.30, kakor poročajo iz Kranja, se je vsul močan snežni plaz med Zabnico in Kranjem, kjer proga zaradi novega podvoza teče po globokem izkopanem koritu. Potniški vlak iz Gorenjske, ki prihaja v Ljubljano okoli 16.15, je moral obstati na kranjski postaji in čaka, da bodo delavci očistili progo, ki je zamedena na dober kilometer.

Večina vlakov iz severnih držav danes ni prišla čez mejo. Monakovčan sploh ne vozi. Tudi brzovlak iz Budimpešte in Treta imajo velikanske zamude. Vagoni so drugače ekoraj prazni. Iz Budimpešte potujejo v brzovlakih večidel poljski begunci.

Razumljivo je, da v takih razmerah tudi navali potnikov na vlake ni tako velik. Tisti, ki pa morajo potovati, stopicajo po kolodvorih, zdaj pa

V Mariboru že 10 let ni bilo toliko snega

Po ravnini je do 1 meter snega — Ovire v prometu

Maribor, 23. januarja.

Mariborčani so se danes zjutraj, ko so prihajali iz hiš na ceste, čudili. Čez noč je nametlo toliko snega na mesto, da so bili hodniki za pešce, še prejšnji večer očiščeni, pokriti do kolena visoko s pršicem. V dopoldanskih urah je bila hoga po mestu kar težavna, četudi so se na vse zgodaj že pojavile na ulicah cele kolone delavcev z lopatami ter so začele s pomočjo snežnih plugov svoj posel. Res nismo imeli v Mariboru od hude zime leta 1929 tako visokega snega, kakor je zapadel sedaj. Na meteorološki postaji na Težnem so namerili, da je v tej noči zapadlo 20 cm snega, tako da pokriva sedaj zemljo na ravnem 45 do 50 cm debela snežna odeja. Ponekod, kjer so zameti, pa je sneg visok kar 1 meter in še več. Seveda je primerno več snega zapadlo na vrhovih Pohorja in Kozjaka, kjer je snežna plast več metrov debela.

Velike ovire je povzročil sneg v prometu. Vsi jutranji in dopoldanski vlaki so prihajali z velikimi zamudami, povprečno 100 do 150 minut kasneje, kakor po voznom redu. Tako

Strehe pod snegom.

je prišel zjutraj Ljubljanačan 90 minut prezgodnje, Čakovčan 100 minut, nemški vlak 140 minut, koroški vlak pa je rabil kar tri ure več do Maribora, ker mu je progo med Falo in Rušami zamašil snežni plaz. Na koroški progi bo promet zaradi teh plazov sedaj sploh zelo oviran. Tudi popoldanski vlaki so imeli zamude, kar je dopoldne še močno snežilo ter so morale čistiti progo posebne lokomotive kar sproti.

Tudi v avtobusnem prometu je nastal zastoj. Mestno avtobusno podjetje je lahko vzdržalo reden promet samo na mestnih progah, na podeželskih pa so nastale velike težkoče. Na progah Sv. Martin in Selca so za danes promet sploh ustavili. Prvi avtobus ki je odpeljal proti Ljutomeru, je prodril samo do St. Lenarta. Drugi voz je potem prišel do podnožja pod Sv. Antonom, tam pa je običajl v snegu ter se ni vrnil. Celjski avtobus, ki je zjutraj odšel iz Maribora v Celje, je sicer srečno prispel po velikih težavah na cilj, pri povratku pa je pri Konjicah običajl v zametih.

Tudi v mestu je nastal zaradi snega zastoj v prometu. Dopoldne so avtomobili in konjske vprege komaj orale po globokem snegu po ulicah. Mestni gradbeni urad je mobiliziral vse razpoložljive sile — svoje redne delavce in pri pomožni akciji zaposleno osebje, popoldne pa je kljub temu še moral najeti večje število delavcev za kidanje snega. Delato je okoli 200 parov rok, ki pa so danes očistili le nekaj naj-

zdaj sumejo z nogo ob tla, da bi si pognali kriv v premre prste, prenašajo prtljago iz enega konca do drugega, ker so se v enem koncu že naveličali čakati, hodijo v prometne pisarne in izpraznjujejo, kdaj bo odpeljal ta in ta vlak, ki bi po voznom redu imel odpeljati ob tej in tej uri — vsi za vsak vlak; železniška služba zahteva v teh dneh veliko živcev, potrpljenja in tudi trpljenja. Ko človek gleda te ljudi, kako se sučejo okrog zasneženih voz, kako skrbje za lokomotive, kjer je na eni strani ogenj in vse razbeljeno, na drugi pa vse v snegu in ledenih svečah, kako grabijo ledenomrzle cevi, priključujejo in spajajo vozove, kako skrbje v tej zmedzi za varno premikanje lokomotiv in pravilno spajanje posameznih garnitur — se mora v resnici čuditi njihovi ljubezni do vlakov in tračnic in sleherne železniške naprave. Zima se na železnici pozna do zadnjega čuvarja v samotni čuvajnici, ki mora pozno v noč čakati in poskrbeti za vlak, ki ti sedaj privrši v času, ki mu ni nikjer pisan. Ti ljudje zaslužijo ne samo pohvalo, priznanje ali kaj podobnega, ampak poleg vsega tega — zimsko doklado. Če kako delo more biti nad redno službo, je to.

Tudi avtobusi

nimajo več voznega reda

Danes zjutraj in dopoldne so morala razna avtobusna podjetja premagati velike prometne težave. Avtobusna zveza Železniki—Skojka Loka je davi morala premagati in prevoziti velike zamude. V Skofjo Loko je prišel jutranji avtobus z zamudo 2 ur 30 minut. Popoldne so se razmere, ker so bile ceste razorane, nekoliko izboljšale. Pečnikarjev avtobus, ki vzdržuje zvezo Ljubljana—Bleke—Loška dolina—Prežid, je privozil v Ljubljano s 6-urno zamudo, namesto redno ob 7.30 — šele popoldne. Privozil je brez potnikov. Na Blokah so veliki zameti. Tam je ponekod snega do 1 m. Drugod je goličava. Še hujši snežni viharji so okoli Prežida in Cebra in sploh v Gorskem kotaru. Tudi avtobusni promet v bližnji okolici proti Črnučam, Kamniku, kakor tudi na Gorenjsko je zaradi snega mnogo trpel. Avtobusi so nekaj časa počivali.

bolj prometnih ulic. Večje število ljudi ni bilo mogoče nastaviti, ker ni bilo na razpolago lopat in pa dovolj voznikov za odvažanje snega, dasi so prišli mestnim voznikom na pomoč tudi številni kmetje iz okolice, da bi s svojimi vpregami nekaj zaskušili. Občutno vrzel bo napravil ta sneg v mestnem proračunu, kjer niso bili pripravljeni na takšno presenečenje, pa so pri postavitvi za kidanje snega računali z običajnimi zimskimi razmerami, kakor so bile prejšnja leta.

Na jugu imajo še večje težave

V Belgradu še vedno hud mraz

V Belgradu je od nedelje na ponedeljek temperatura spet padla in je toplomer v ponedeljek zjutraj kazal 11 stopinj Celzija pod ničlo. Snežni vihar je prenehal. Vlaki prihajajo v Belgrad z velikimi zamudami. Zaradi visokega snega v Belgradu komaj vzdržujejo tramvajski in avtobusni promet. Sava in Donava sta popolnoma zamrznila.

Na zagrebški periferiji so v nevarnosti strehe, da se zrušijo

Na nekaterih mestih zagrebške periferije je nastal nevarnost, da se pod težo snega, ki je zapadel, porušijo strehe. Prebivalci mejejo sneg s streh, v kolikor jim je to mogoče. Če pa ne bo prenehalo snežiti — sneg je padal v ponedeljek ves dan in tudi še naslednjo noč ter v torek — ne bo mogoče preprečiti nesreče.

Povodenj grozi

Iz Zagreba poročajo, da plavajo po Savi ogromne ledene plošče. Pri Zagrebu Sava še ni zamrznila, šele od Zitnjaka naprej se je led tako zgostil, da lahko vozijo čez led. V Sloveniji je Sava v dolnjem toku zamrznila in tam led razstreljuje z ekrazitom. Če bo mraz še trajal, bo gotovo Sava tudi pri Zagrebu popolnoma zamrznila. Velika nevarnost je, da bo ob tajanju snega prišlo do velikih povodnj. Nevarnost povodnji grozi posebno pri rekah, ki ne tečejo tako hitro kakor Sava in Drava in se tam boje elementarnih nezdov. Strokovnjaki sicer trdijo, da Zagreb po sedanjem položaju ne bo ogrožen od povodnji, vendar pa nihče ne ve, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Mednarodni vlak Budimpešta—Trst izostal

Iz Čakovca poročajo, da je železniški in vojni promet še vedno zelo oviran. Vlaki prihajajo z velikimi zamudami. V nedeljo in ponedeljek ni bilo nobenih časopisov iz Belgrada in Zagreba. Mednarodni brz vlak, ki vozi na progi Budimpešta—Vel. Kaniža—Čakovce—Ljubljana—Tret je že od petka izostal in tudi v ponedeljek se ni pripeljal, ker so ob Blatnem jezeru pri Vel. Kaniži snežni zameti visoki štiri do pet metrov in sicer v daljavi več kilometrov. Tudi mednarodni vlaki, ki prihajajo iz Italije, imajo precejšnje zamude.

Snežni zameti v Slavoniji

V podravske Slavoniji že več dni divja strahovito neurje. Snežni viharji zelo ovirajo promet in prihajajo vsi vlaki z velikimi zamudami. V splošnem je zapadlo snega do 80 cm, po nekaterih mestih pa je veter nanesel snega do dva metra na debelo. Dovolj drv iz gozdov je onemogočen in morajo prežabiti ljudje, ki se niso pravočasno preskrbeli s kurivom.

V Dalmaciji je 1500 km cest zatrpanih s snegom

Velad velikih snežnih zametov je v Dalmaciji od 3000 km cest zatrpanih 1500 km. Nad 7000 delavcev čisti ceste, Sinjski vlak, ki bi moral privo-

Cerkvica v snegu

Prometne ovire v celjski okolici in Savinjski dolini

Celje, 24. januarja.

Po malem je naletaval sneg zadnje dni, toda v pretekli noči in včeraj ga je padlo v celjski okolici na novo pol metra, v Savinjski dolini, zlasti v gornji, pa celo do 1 m. Včeraj zjutraj je bil vsak cestni promet po celjskih ulicah nemogoč. Mestni delavci so imeli mnogo dela, da so vsaj deloma očistili Glavni trg in dohode k javnim poslopijem. Previsok sneg je zadržal doma tudi številne otroke iz celjske okolice, da so izostali od šolskega pouka.

Veliko oviro dela sneg železniškemu prometu. Zadnje dni so prihajali vlaki v Celje s precejšnjimi zamudami, nekaj dni je brzovlak iz Maribora imel dveurno zamudo in še več. Včeraj zjutraj so pripeljali vlaki v Celje s precejšnjimi zamudami. Savinjsčan je imel eno uro zamude. Potniki pravijo, da je vlak iz nekaterih postaj izpeljal z največjo težavo.

Se bolj je prizadel sneg avtobusni promet, ki je v Zgornji Savinjski dolini skoraj popolnoma ustavljen. Celjski mestni avtobus je ostal v Solčavi, drugi voz, ki bi moral včeraj zjutraj v Celje, pa je običajl v snegu v St. Petru v Savinjski dolini. Prav tako je nemogoč avtobusni promet z Obsoletjsko dolino. Avtobusa, ki vežeta te kraje s Celjem, sta običajla eden v Podsredi, drugi pa v St. Petru pod Sv. Gorami. Tudi avtobus mariborskega podjetja, ki pelje vsako jutro ob 6 v Celje, je včeraj običajl v snegu in se vrnil v Celje. Šele opoldne se je opozumil in odpeljal proti Mariboru. Edina redna avtobusna zveza je še na progi Celje—Dobrna in Celje—Vitanje. V Savinjsko dolino vozi mestni avtobus do Braslova.

Edini, katerim je sneg storil uslugo, so številni brezposelni in drugi delavci, ki so včeraj ves dan imeli dovolj opravka, da so čistili ulice in napravili dohode k lokalom ter zaslužili nekaj dinarjev.

Včeraj je snežilo do 11 dopoldne, nato pa je posijalo sonce.

V Dalmatinski Zagori je ljudstvo brez hrane

V zagorskih predelih Dalmacije je zapadel debel sneg. Skoro vse ceste, ki peljejo s Primorja v zaledje, so zatrpane in neprehodne. Med Blatom in Sestancem je sneg zamedel tri tovorne in tri potniške avtomobile. Ker je vsak promet onemogočen, je v nekaterih krajih ljudstvo ostalo brez hrane. Od okrajnega načelstva v Splitu sta obični Muč in Lečevica zahtevale hitro pomoč, ker je nevarnost, da bo prebivalstvo stradalo, ker primanjkuje hrane. Zato zahtevajo, da se hitro očistijo ceste in zopet upostavi promet, da bo mogoče dobiti hrano. Zaradi neurja na morju v ponedeljek italijanski parnik »Lazzaro Marcelli« ni mogel pripluti v Zadar, kamor je bil namenjen, marveč se je moral po dveurnih poskusih vrniti v Split. Šele zvečer, ko se je vreme zboljšalo, je mogel spet odpluti proti Zadru.

Volkovi raztrgali lovca

Na planini Romanija so kmetje našli človeško lobanjo, par čevljev in nekaj sušenih cap. Zraven je ležala loveška puška in dva mrtva volkova. Sneg je bil precej naokrog napačen s krvjo. Iz sledov je razvidno, da so došlele se neznanega lovca volkovi napadli. Posrečilo se mu je dva volkova ustreliti, ko pa je vnovič basal puško, so zveri navalile nanj in ga raztrgale ter požrle. Oblasti ko nujno opozorile turiste in smučarje, naj nikar ne hodijo posamezni na planino Romanijo.

Oče in sin zmrznila

V Gnjilanaht eta šla oče in sin v mlín. Med potjo ju je zalotil snežni vihar. Oba eta zašla in tavalava več ur naokrog, dokler se nista čisto izrpana zgrudila na tla. Nekaj dni pozneje so kmetje našli njuna trupla.

24 ur nosili hudo ranjenega skozi snežni vihar

V vasi Lečkovcu v sarajevski okolici je kmečki fant ogledoval puško svojega prijatelja Orože se je pa nenadoma eprožilo in strel je zadel fanta v spodnji del života. Ker so bile ceste zaradi visokega snega za vojni promet neprehodne, so bratje in prijatelji hudo ranjenega fanta nesli do vasi Bulog, odkoder so ga smučarji na nosilnici prinesli v Sarajevo in oddali v bolnišnico. Divjal je hud snežni vihar. Samarjani so se pri vsakem koraku vdrli globoko v sneg. Zato so potrebovali za razmeroma kratko pot od Lečkovca do Buloga celih 24 ur. V Bulog so prišli tako utrujeni in izčrpani, da niso mogli nikamor naprej. Zato so bolnika prevzeli smučarji in ga prenesli v Sarajevo.

JEGLIČEV AKADEMSKI DOM BO SPOME
NIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKI
VSI ZAVEDNI SLOVENC! DARUJTE OB TRET
JI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

Droline novice

Koledar

Sreda, 24. januarja: Timotej, škof; Evgenij, mučenec.

Cetrtek, 25. januarja: Spreobrnjenje Pavla; Ananija, mučenec. Ščip ob 0.22. Herschel napoveduje mraz, če ne bo pihal jugozapadnik.

Jubilej župana Jožeta Galeta

Prežganje, 24. januarja.

Naš župan g. Joško Gale obhaja danes 50. letnico svojega rojstva. Rojen je bil v preostoti kmečki hiši, pri kateri je, kakor se zdi, županstvo kar prirojeno. Saj je bil njegov oče neprerediteljno 23 let župan občine Trebeljevo. In samo za časa svetovne vojne je županski naslov in odgovornost nosil drug mož, delo in poslovanje pa je namesto njega vodil

že naš današnji elavljeneec. Ob prvih županskih volitvah po svetovni vojni je bil izvoljen za župana Joško Gale in od tistih volitev naprej je pri vsakokratnih občinskih volitvah kandidiral in vedno tudi prodril. Dvakrat je bil nasilno odstavljen od županovanja, pa je kljub najhujšemu pritisku za časa proslulega JNS režima prietojna sodna oblast obe odstavitvi razveljavila in upravičeno rečemo, da je bil zadnjih dvajset let pravi naš župan edino- le Gale.

Župan Gale je res mož ljudskega zaupanja. Če prideš k njemu, se ti zdi, ko stopiš v pisarno, da si prišel k zaupnemu prijatelju, ki komaj čaka, da ti bo ustregel s to ali ono uslugo. Njegovo točnost in vestnost so cenili celo njegovi najhujši nasprotniki; saj je celo predstavniki JNS-režima javno priznal, da je najbolj točen in najbolj vreden župan v okraju Joško Gale. Koliko noči on žrtvuje za županske posele! Zato ga pa tudi ljudstvo ljubi in spoštuje, visoko ga pa cenijo tudi oblasti. Bog daj našemu županu doživeti še mnogo zdravih let, da bi še veliko dobrega in koristnega storil za našo občino.

— Kdo je gluhozneni neznanec? Pred nekaj dnevi je ljubljanska policija v brzovlaku Ljubljana-Rakek aretirala neznanca, okrog 18 let starega, ki se je peljal proti Rakeku in je bil namenjen bogve kam. Našli so ga zaprtega v stranišču železniškega voza. Je dobro oblečen in z vsem dobro preskrbljen, kar vse kaže, da je bil dobro oskrbovan. Je pa gluhoznen in po vsej priliki tudi nekoliko slaboumen. Odgovarja pismeno na pismena vprašanja in sicer v mešanici srbohrvaščine. Na pismeno vprašanje, kje je nazadnje stanoval, zapiše odgovor, da je bil v Zidanem mostu v neki gostilni, noče pa povedati ali pa ne ve, kje. Prej pa da je bil v Zagrebu pri nekem stricu, kar pa se je izkazalo za netočno. Trdi, da je obiskoval gluhozneni šolo v Zemunu, da so mu starši umrli, druga pa ne ve. Zaenkrat mora ostati v zaporu, da se dožene, kaj je z njim, zato so vsi dobri ljudje naprošeni, ki bi mogli kaj vedeti o njem, da to sporoče policijski upravi v Ljubljani ali najbližjim orožnikom.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josefov« grenčice.

— Vlom v lovsko kočjo. Orožniška postaja v Lúčah je ugotovila, da je bilo pred kratkim vlomljeno v lovsko kočjo na Raduhi (občina Luče, okraj Gornji Grad), ki je last g. Stiegerja Vernerja. Vlomilec je odnesel dva para smuči, stensko uro, več posteljnega perila, kuhinjsko posodo, jedilno orodje, kozarce, nekaj konzerv, vsega skupaj v vrednosti 1484 din. Tativno je osumljen D. A. iz Kamne gorice, menda po poklicu zidar, ki se brez stalnega bivališča potika okrog in je bil že kaznovan zaradi podobnih dejanj.

Po državi

V Zagrebu divja hripa

V Zagrebu se je pojavila huda hripa, ki je postala že epidemična. Kakor pišejo hrvatski listi, so v glavnem trije vzroki, da se hripa tako hitro širi: 1. V Zagrebu vlada že delj časa prava sibirski zima, ki je v naših krajih neobičajna; 2. Naš zgradbe, posebno v predmestjih, niso zgrajene tako, da bi mogle s svojimi nezadostnimi izolacijami od-

govarjati tako dolgotrajni zimi; 3. Ljudje se sami dovolj ne varujejo. Ze deset let ni bilo v Zagrebu tako hude zime, a tudi leta 1929 mraz ni trajal tako dolgo kakor letos. Zaradi hudega mraza ni mogoče v zadostni meri segreti stanovanj, posebno ne v predmestjih. Ker v predmestjih žive večinoma ubožni in slabo hranjeni ljudje, je vsak organizem elabše odporen proti takim boleznim, kakor je na primer hripa.

• Sv. Jožef — zapovedan praznik v banovini Hrvatski. Hrvatski metropolit in zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac je izdal okrožnico, s katero se praznik sv. Jožeta povzdigne na zapovedan praznik za vse škofije kraljevine Jugoslavije. To je odobrila sv. stolica dne 20. novembra 1939.

• Velik požar v Smederevski Polanki. Te dni je požar popolnoma uničil tovarno za vagona Jasenica v Smederevski Polanki. To je bil eden izmed največjih požarov v državi tako po velikosti kakor tudi po škodi, ki jo cenijo na pet milijonov dinarjev. Uprava tovarne je takoj ukrenila vse potrebno, da se zgradijo novi tovarniški objekti, da bi se lahko nadaljevalo delo in da ne bodo delavci predolgo časa brez dela. Tovarna zaposluje več sto delavcev.

• Pogreban sodnik. Pred nekaj dnevi je izginil iz Maje pri Glini 60-letni sodnik Luka Prodanovič. Šel je po službenih opravkih v Glinu, pa se zvečer ni več vrnil domov. Ker je vedno redno prihajal domov, so se domači čudili, ko ga ni bilo, vendar so mislili, da ima važne opravke, in je zato ostal čez noč v Glini. Drugi dan so ga iskali v Glini, pa ga niso našli. Sedaj ga iščejo po vsem okraju. Mnogi sodijo, da je padel kot žrtev maščevanja kakoga kmeta, ki je izgubil pravdo pred sodiščem, ali pa so ga napadli in oropali razbojniki, ko je šel v Glinu s torbo, v kateri je imel razne spise in tudi precej denarja. Doselej o sodniku ni še nobenega sledu.

• Splitski zdravniki so pristopili k hrvatskemu zdravniškemu zboru. Te dni je bila glavna skupščina svobodne organizacije zdravnikov v Splitu. Na skupščini je bilo sklenjeno, da svobodna organizacija v Splitu vstopi v Hrvatski zdravniški zbor v Zagrebu in da svoja pravila prilagodi pravilom hrvatskega zbora. Nadalje so sklenili, da

de ne narede. Med tem se je pa naš drobiž za pečo zabaval po svoje. Glavno besedo je imel Dreč, ki je že hodil cel mesec v šolo. Moral je pripovedovati vse podrobno, kako je v šoli, kedaj se dvigne peš z iztegnjenim palcem, kedaj dva preta, a kedaj sploh ni in da je ondan sosedov Tinček, ki že drugo leto hodi v prvi razred, imel pri risanju svoj blaten šoln na klopi. »Gospod učitelj,« pripoveduje Dreč, »je Tinček strašno nahrulil zaradi šolne, češ, ti, packa, šoln ne spada na klop, ampak pod klop!« Tinček se je pa opravičeval, da so mu šolne kupili v mestu v starinarini ter da je na petah guma, ki prav tako briše ko radirka. Nato je pa gospodu učitelju smeh ušel. Ni ga pač mogel zadržati in ko je prišel gospod katehet v razred, se je tudi on smejal. Otroci pa nekaj časa nismo vedeli, kaj naj delamo, potem sem pa jaz vstal in vprašal, če se smemo tudi mi smejati. Gospod katehet se je še bolj smejal in z njim ves razred. Triletna Spelca pa, ki je ves čas dremala, se je proti koncu izčimala. Ploeknila z ročicami in rekla: »Lusno je bilo! Smejmo si se mi! Dajte kasele!«

»Čak vendar, Spelca, ali si že hudo lačna? Sedimo za mizo, da bomo lahko takoj prijeli za žlice, ko mama prinese kasele,« so sklenili otroci in se potegnili za mizo, nad katero je brlela svetilka, v seča s stropa.

Lukec, ki pojde drugo leto v šolo, predlaga, naj Drečček kaj nariše, da bodo lažje dočakali kasele. Spelca prosi, naj nalise ljubo, etalo mamo. Dreč meni nič, tebi nič vzame evinčnik, kakor da je samo ob ebi umevno, da nariše ljubo, staro mamo, iztrga iz zvezka list in smelo na delo...

Vseh pet nosov sope v risbo in deset oči je radovedno zapičenih v nastajajoči »umotvor«, a iz

Proti nevarnosti

okuženja po ustni du-
plini jemljite
okusne

Dobivajo
se v vseh le-
karnah. Cena ma-
lega zavitka Din 8.—,
velikega zavitka Din 16.—,
Ogl. reg. S. br. 15510, 27. V. 1939.

organizacija preneha biti član jugoslovanskega zdravniškega društva v Belgadu.

• Gosja jetra je prodajal po 100 dinarjev. Neka zagrebški gospodinja je naznanila prodajalca perutnine Mavra Grosa v Zagrebu, da ji je zaračunal ¼ kg gosjih jeter 75 dinarjev. Prodajal jih je tedaj po 100 din kilogram. Okrajno sodišče je ob sodilo Grosa na sedem dni zopora in 300 dinarjev denarne globe, dalje na 100 dinarjev pavšalnega zneska, plačati pa mora tudi 60 dinarjev za objavo sodbe v »Narodnih Novinah«.

• Zanimiva zapuščinska razsodba. V vasi Bdanje je umrl kmet Vladislav Arsenovič. V oporoki je zapustil vse svoje premoženje neki ženski, oziroma njenemu otroku, svojim trem sinovom pa je zapustil vsakemu po sto dinarjev. V oporoki je navedel, da so se ga sinovi na stara leta ogibali in mu tudi v dolgotrajni bolezni niso pomagali in ga sploh niso obiskovali. Sinovi so skušali oporoko razveljaviti. Prvostopno in drugostopno sodišče jim je ugodilo, toda kasacijsko sodišče je bilo pa drugačnega mnenja. Najvišje sodišče je tolačilo zakonske predpise tako, da je bil starec vsa leta sam in da se sinovi sploh niso zanj zmenili. Zato je bil oče upravičen izključiti svoje sinove od dediščine in nameniti tistemu, ki se je zanj v času bolezni brigal.

• Obsojeni nepokorni mornarji. Strokovna zveza mornarjev v Splitu je izrekla prvo obsodbo nepokornih mornarjev. Razpravljala je o sporu na parniku »Sloga« dne 23. novembra 1939 v Amsterdamu. Zveza je ugotovila, da so štirje člani posadke tega parnika prisilno zahtevali in dosegli, da se jim pripadajoča nagrada izplača pred dogovorjenim časom, drugič, da so zahtevali še deset angleških funtov sterlingov kot izredno nagrado, in tretjič, da so se dali nagovarjati s tretje strani, in so na podlagi tega stavili svoje zahteve, čeprav so dobili od svoje strokovne zveze potrebna navodila. Po daljši razpravi je upravni odbor te strokovne zveze mornarjev sklenil sledeče: Na podlagi tožbe lastnika parnika in na podlagi zainteresiranih mornarjev se ugotavlja, da so toženi štirje mornarji prekršili določila paritetnega odbora in bi morali biti za vedno izključeni iz članstva zveze. Ker je pa ugotovljeno, da v tem sporu dele odgovornosti poveljnik ladje in častniki, uprava soglasno sklene, da se omenjeni mornarji izključijo iz članstva za eno leto in da vsak od njih plača globo 200 dinarjev v korist brezposelnih mornarjev. Upravni odbor strokovne zveze mornarjev bo naprosil lastnika parnika, da tudi on v tem smislu postopa proti poveljniku in pa častnikom.

• V snegu našel izgubljeni milijon dinarjev. Šofer Dimitrije Stenkač, ki je uslužben pri zakupniku za prevoz pošte od železniške postaje Sveti Djurdje do Kavadarja, je doživel veliko nesrečo, pa tudi srečo. Iz vlaka Skopje-Djevdjelija je prevzel večjo količino pošte, med katero je bila tudi vreča z denarjem. Ko je privozil v Kavadar in hotel izročiti pošiljke, je zapazil, da mu je zmanjkala vreča z denarjem. Takoj se je vsedel na avtomobil za volan in se je odpeljal nazaj do železniške postaje, kjer je pod debelo plastjo snega našel nedotaknjeno pošiljko, v kateri je bilo milijon dinarjev.

• Namesto zdravljenja pila strup. V Karlovcu je po nesrečnem slučaju izgubila svoje življenje 23-letna zasebna uradnica Nivenka Madjarevič, doma iz Sarajeva. Zjutraj je začutila bolečine v glavi in je hotela vzeti piramidon, preden je šla v službo. Pomotoma pa je vzela sublimat in prasko. Kmalu nato ji je postalo slabo, prepejali so jo v bolnišnico, pa je že med potjo v strašnih mukah izdihnila.

• Praznoverje. V Somboru so že dalj časa opazovali, da nekdo skruni grobove na pravoslavnem pokopališču. Neznanci so odpirali krste in grobnice, vendar pa niso ničesar ukradli. Pred nekaj dnevi je umrla starka. Njeni praznoverni sorodniki so položili v krsto malo žensko srajco, da bi jo starka posnela na drugi svet svoji vnukinji, ki je umrla pred nedavnim časom. Ze drugi dan po pogrebu so našli starkin grob odprt, iz krste pa je izginila srajca. Policija je ugotovila, da je v afero zapletena 60-letna Bujičeva, ki slovi med prebivalstvom kot čarovnica. Posebno so hodeli k njej žene in dekleta. Trdila je, da je v zvezi z duhovi ter da lahko komurkoli pričara ljubezen. Prodajala je razne predmete, ki so bili v zvezi z mrličji. Zato je bilo treba odpirati grobove, da se je lahko preskrbela s tem blagom. Zdaj so možje in fantje v Somboru razburjeni, ker ne vedo, kaj so vse morali jesti in popiti med jedjo in pijačo.

osmihi švigajo pogledi kakor ostro nabrušeni noži zdaj na konico evinčnika, zdaj v oči Drečkovce, ki riše tudi z jezikom in ga spreha hladni pot, kajti oji, gorje! Ljuba stara mama je podobna bolj strašilu na makovi njivi nego sama eebi. Spelca ja-ema ves glas tulila, da to ni ljuba, etala mama, ampak sila-ah. U-u-u, dlzi Spelco, Spelca ee boji. Spat! Kasele!

Dreč se brani, češ, da je stara mama. Vsi drugi v zboru: »Pa nil Pa nil Pa nil Prerekanje se stopnjuje, položaj postaja vedno bolj napet. Kakor bi trenil, pograbi vsak svojo žlico in udriha z njo po Drečkovci nedolžni glavi, sicer je pa tudi on oborožen z žlico in maha z njo po napadalcih, da kar zveni in odmeva. Sliši se jok, krič, prerekanje in Spelca se dere: »Mama, mama, Lukcu tece klij-i-ile! Mama priteče brez eape iz kuhinje s ekledo sladke kase, a namesto otrok za mizo, najde živ klopčič, ki se prekopicava po tleh.

Mirit je prišla botra brezovka, ki je imela častitljiv preotr za božjim razpelom...

In ko se je na koncu izpričalo, da je bil vse rabuke kriv Dreč, je ves potrt pripomnil v svojo opravičilo: »Staro mamo eem elikal, pa je nisem dobro zadell...

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljete tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Ljubljana, 24. januarja

Gledališče

Drama: Sreda, 24. jan.: »Tri komedije« Red A. — Cetrtek, 25. jan.: »Profesor Klepec«. Red B. — Petek, 26. jan.: »Na prisojni strani«. Premiera. Premierski abonma. — 27. Sobota 27. jan.: »Profesor Klepec«. Izven.

Opera: Sreda, 24. jan.: »Nižava«. Red Sreda. — Cetrtek, 25. jan.: »Figarova svatba«. Red Cetrtek. — Petek, 26. jan.: Zaprt (generalka). — Sobota, 27. jan.: »Rusalka«. Premierski abonma.

Radio Ljubljana

Sreda, 24. jan.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Poljski napevi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13.02 Veseli spomini (plošče) — 14 Poročila — 18 Mladin. ura: a) Nastanek in razvoj padala (J. Colnar); b) Za mlade naravoslovce (M. Zor) — 18.40 Slovenske pravne starine (dr. Jos. Zontar) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Reportaža z otoka Brača (Luka Fertilio, Zgb) — 19.40 Objave — 19.50 Uvod v prenos — 22 Prenos iz Ljubljane. opern. gledališča; v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (ravnat. V. Ukmar); v 2. odmoru: Napovedi, poročila.

Prireditve in zabave

Bežigrasko prosvetno društvo priredi dne 1. februarja t. l. predpustno zabavo v dvorani pri Mikliču. Spored bo nad vse zanimiv in zabaven. Priditel

Igralska družina Prosvetnega društva Trnovo vprizori v nedeljo, 28. jan. ob 8 zvečer na odru društvenega doma veseligoir v treh dejanjih »Detektiv Meglar«, spisal J. Kranjc. Ze danes opozarjamo vse članstvo in prijatelje na to uprizoritev.

Predavanja

Salezijanska prosveta na Kodeljevem priredi drevi ob 8 predavanje v Salezijanskem mladinskem domu v fantovski sobi, ki bo zakurjena. — Predaval bo ravnatelj g. dr. Tomc o temi: Nastanek sveta. Predavale se bodo tudi skioptične slike.

Pri ljubljanski sadjarski in vrtnarski podružnici bo drevi ob 7 v kemijski predavalnici na l. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici predaval g. Andreja Ključenko o »Cveticah trajnicah, posebno o potonkah«. Skioptične slike. Vstop prost.

Prosvetno društvo Trnovo: Na osmem prosvetnem večeru drevi ob 20 v društvenem domu Karunova ul. 14. bo imel zdravstveno-vzgojno predavanje g. dr. Breclji Anton, pod naslovom »Mladim ljudem med seboj«. Vabimo vse članstvo, zlasti pa starše in vzgojitelje, da se predavanju udeležijo polnoštevilno. Odbor.

Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Danes 24. t. m. bo ob 20 predaval g. dr. Leo Savnik o snovi: Rak na maternici. Vstop prost.

Pedagoško društvo v Ljubljani priredi v soboto, dne 27. t. m. ob 6 zvečer v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi zanimivo pedagoško predavanje. Prof. Venceslav Copić bo govoril o enem izmed najbolj perečih vprašanj naše vzgoje »Državljenka in narodnostna vzgoja naše mladine«. Vsi, ki se zanimajo za naše najvažnejše pedagoške probleme vjudno vabljeni. Vstop prost.

Sestanki

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva Moste ima jutri ob 20 v risalnici ljudske šole v Mostah svoj redni letni občni zbor s kratkim predavanjem. Pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademičark ima drevi ob 7.15 redni sestanek v frančiškanski kapeli. Vljudno vabljene vse akademičarke!

Cerkveni vestnik

Akademska kongregacija pri oo. frančiškanih ima drevi ob 8 redni članski sestanek. Vsi tovariši akademiki vabljeni!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjinih trg 5; mr. Kurali, Gosposvetska 10 in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

Anekdota

Trgovec Ridli iz Portlanda v Oregonu je tožil na sodišču svojega očeta. V tožbi je navedel, da oče zaradi visoke starosti ni več sposoben, da bi upravljal trgovino, ki je vredna nad 100 tisoč dolarjev. Zato je zahteval, da sodišče njemu poveri upravo nad trgovino. Na prvi pogled se je zdelo, da je tožba čisto umljivo razložena, ker je stari Ridli prav tiste dni izpolnil 107. leto svojega življenja. Pa tudi tožnik ni bil več mlad, ker je pred nekaj tedni dokončal svoje 78. leto. Pri zaslišanju pa se je vse preobrnilo. Pokazalo se je namreč, da je stari Ridli, čeprav stoletnik, še vedno krepak človek, medtem ko je njegov sin že zelo oslabil. Sam stoletni Ridli je pripovedoval, da je njegov sin pomehkužen in da nikoli ni bil sposoben samostojno opravljati kakšnega dela. Na koncu je stari oče izročil sodniku zdravniško izpričevalo, v katerem je zdravnik potrdil, da je stari Ridli čisto zdrav in normalen človek. Sodišče je po dolgem posvetovanju sinovo tožbo zavrnilo, ker da je čisto neosnovana.

»Veš, Karel — ženske pač nimajo nobenega smisla za humor!«

CISTEK

Marica Cizerlj-Strnadova:

Kako so se stekli otroci pri Andrejčkovih

Bilo jih je pet zapovrtoje kakor piščali na orglah. Od njih je šele najstarejši to jezen začel hoditi v šolo. Ime mu je bilo Dreč. Razven tega so imeli pri Andrejčkovih še staro mamo, ki so jo vsi silno obhajali, domači in tri fare naokrog, kdor jo je poznal, posebno pa njeni vnučki in vnučke.

Nekega poznojesenskega večera, ko so starši, hlapec, dekla in denarji imeli polne roke dela, da so postregli živini na noč, a drugi vozili korenje domov, ker so ga nameravali še tisti večer obrezovati, so otroci sedeli v hiši za pečo. Čakali so, da jim dobra mamica prinese na mizo sladke mlečne kase, otročje paše, da bi se želodčki zgreli, potem pa moliti in »pat«. Taka je bila stara navada pri Andrejčkovih. Stara mama je pa na svoji polovici molila rožni venec in opravljala še druge večerne molitve za »verne dušice v vica« in sicer za vsake posebej, to se pravi »za tiste, ki so v vodi utonile«, ki so se »po hostah in hribih ubile« in za vsi druge, ki so »nenaraven konec storile«, za prijatelje in sovražnike, žive in ranke. Točo, vsakovrstne ujme, bolezni in druge šibe božje je pa pošiljala z Božjo pomočjo na strme pečine, kjer nobene ško-

LJUBLJANA

Poklicni vlomilec prišel na - kure

Ljubljana, 23. januarja.

Tudi za kriminalne tipe je letošnja zima dokaj huda. Vse je pod snegom in ljudje se stiskajo doma, da ničesar vrednega ni mogoče izmakniti, še manj pa odnesti po skrivnih potih v samotna skrišališča, ker se v tem snegu ni mogoče zanašati, da bi za kom izginila vsaka sled. Tako se morajo tisti, ki niso vajeni poštenega življenja, zadovoljiti tudi z manj vrednimi stvarmi, postavim s kurami, ki so izmed vsega sedaj še najlažje dosegljive. Več kurjih tatov je to zimo že padlo policiji v roke, nocoj ponoči pa je policija aretirala znanega vlomilca, ki je v svojem svetu znan kot strokovnjak za vlome, pa se je lotil tudi kur. To je Cimzar Jakob, doma tam nekje izpod gora, ki je bil že 16 krat kaznovan zaradi raznih tatvin in vlovov, največ na tri leta in pol robije, šele 18. decembra lanskega leta je prišel iz mariborske kaznilnice. Nocoj ob pol ene ponoči, zato je budno oko postave opazilo, ko je nesel po mestu dokaj nabasano vrečo. Stražnik ga je ustavil in pogledal, kaj prenaša v poznih uri teje — bile so kure, štiri, ena mrtva, tri pa še žive. Ko se Jaka ni mogel več otepiti vprašanji, je priznal, da jih je ukradel nekemu upokojenemu železničarju v Sketovi ulici. Lastnik je kokeži že dobil nazaj, v stanju, kakor so jih pri tatu našli. Pri njem pa so našli tudi popolno vlomilsko orodje. Na stanovanju pa ni bil prijavljen in sedaj noče povedati, kje je stanoval. Precej upravičeno se sumi, da njegovo stanovanje, kjerkoli ga že ima, skriva še več skrivnosti glede njegovega preživljanja in da bo tam tudi kak njegov pajdaš, ki je udeležen na teh njegovih žalostnih poslih. Zato je sedaj policija pred važnim vprašanjem: kje je ta stari znanec vseh kazenskih oblasti po izpustitvi iz mariborske kaznilnice stanoval.

Tudi Zupančič Janez, nekje z Dolenjskega doma, je stari znanec policije, saj je bil že sedemkrat kaznovan zaradi tatvin in vlovov. Najbolj so bila pred njim v nevarnosti kolesa. Tam nekako poleti je zbežal v neko sosednjo državo, da bi se odtegnil orožnim vajam. Pa tudi tam brez dela ni mogel dolgo živeti, zato je spet skrivaj prišel v domovino, kjer se je tega že izučil. V družbi z njegovim tovarišem so ga preteklo noč zasačili, ko je vlomil v neko zasebno stanovanje na Celovski cesti. Tudi pri njem so našli popolno vlomilsko orodje in tudi ta ne mara povedati, kje je stanoval. Za nadaljno pojasnitev njegovih dejanj pa je seveda to zelo važno in policija sedaj išče njegov kot.

1 Na XIII. prosvetnem večeru, ki bo v petek 28. t. m., bo zelo zanimivo predavanje prof. Janka Mlakarja pod naslovom: Iz mojega nahrbtnika. — Kdor je čital njegove spise, ki jih je izdalo Slovensko planin. društvo, je doživel veliko kratkočasje in pri tem pozabil na vsakdanje težave. Brez dvopa bodo obiskovalci tega večera tudi pozabili na vsakdanje skrbi, ko bo predavatelj odprl svoj nahrbtnik in ob spremljevanju skriptičnih slik pokazal njegovo vsebino. — Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi in v trgovini Siličijoj za frančiškansko cerkvijo.

1 Namesto venca na krsto svoji sestrični gospe Mariji Dermota je darovala ga. Matilda Aleš, soproga višjega uradnika tobačne tovarne, šent-

Št. Vid nad Ljubljano

Odlikovanje. V soboto 20. t. m. sta bila odlikovana z redom sv. Save 5. stopnje tukajšnji župan, mizarski mojster g. Erjavec Karel, in član občinske uprave, krojaški mojster g. Vrhovec Ivan. Z lepim nagovorom je okrajni načelnik g. Maršič pred zbranim občinskim odborom ter zastopniki uradov, društev in drugih javnih funkcionarjev poudarjal številne njune zasluge za občino in državo ter jima pripel odličja. Med nadaljnjimi čestitkami se je g. dekan Zabret v pomenljivem govoru dotaknil nedavne zgodovine naše občine in župnije ter navduševal odlikovance k nadaljevanju uspešnega dela. G. Briški je nateval velike uspehe sedanje občinske uprave pod spretnim vodstvom g. župana Erjavca in njegove desne roke g. Vrhovca. V imenu Zveze slovenskih obrtnikov in Zbornice TOI je g. Šimenc iz Ljubljane upogavljal zasluge današnjih odlikovancev-obrtnikov ter poudarjal vidne uspehe neumornega g. Vrhovca kot predsednika Društva slovenskih obrtnikov in njegovih tradicionalnih obrtnih razstav v Št. Vidu. Iz izvajanja šol, upravitelja g. Hladnika je bilo razvidno, da odlikovance povsem uspešno delujeta tudi za napredek mladine.

Pogled na skupino velikih vojaških avtomobilov newyorški luki, ki so pripravljeni za prevoz v Francijo. Ti avtomobili naj služijo prevozu čet. V velikih zabojih, s katerimi so avtomobili naloženi, so nadomestni deli za vozove.

jakobski Vineencijski konferenci 100 din. Iskrena hvala!

1 Zdrženje čevljarjev v Ljubljani poziva vse gg. člane, da najkasneje do 31. t. m. vsi brez izjeme vložijo davčne prijave. Vse nadaljne informacije dobite v združenju. Uprava.

1 »Pravilnik o zaščiti pred zračnimi napadi« je še jeseni mestna občina Ljubljana izdala v priročni brošuri in jo razdelila po vseh ljubljanskih hišah. Kljub temu je pa ljubljanska javnost še vedno mnogo premalo poučena o zaščiti pred napadi iz zraka in zato priporočamo, naj vsakdo prečita brošuro, ker bo marsikaj našel v njej, kar bi mu v resnem primeru mnogo pomagalo. Nepoučenost o tem vprašanju je pa lahko tudi splošno zelo škodljiva, saj dan na dan moramo poslušati najrazličnejše domisljije, ka bi v nevarnosti lahko imele usodne posledice. Kdor brošuro še ni večkrat natančno prebral, naj gre ponjo k vratarju magistrata, kjer jo dobi za 1 din, revni pa tudi brezplačno. Prav tako razdeljuje odsek za zaščito dece brošuro vsem ženam, ki so se prostovoljno javile za zaščitno službo, in pa materam na sestankih staršev. Tudi na predavanjih in tečajih, ki jih prireajo razni odseki mestne zaščite, naj udeleženci zahtevajo brošuro, da bo prava vsa Ljubljana natanko poznala predpise in navodila za nevarne čase. Čeprav smo prepričani, da nam bo ohranjen mir, vendar zato ne smemo postati lahkomišelniki ter se moramo že o pravem času pripraviti in poučiti o vsem, kar bi potrebovali, če nas vendar le doleti nesreča. Zaupanje v samega sebe je pač najtrdnjša opora v nemirnih časih in najučinkovitejše orožje proti raz-

MARIBOR

1 m Skakalne tekme na Betnavi. Po dolgotrajnem razdobju se bodo letos spet lahko vršile velike skakalne tekme v neposredni bližini Maribora — na ekakalnici v Betnavi. Skakalna prireditelja je dolocena na nedeljo, dne 4. februarja. Sedaj je zapadlo že toliko enega, da bodo tekme omogočene. Skakalnica v Betnavi pri Mariboru je na Stajerskem največja, pa tudi ena največjih v državi. Ker bodo dne 2. februarja v Celju tekme za podvezno prvenstvo, bo gotovo potem prišla v Maribor vsa naša slovenska ekakalna garda ter se bodo na betnavski ekakalnici kosali naši najboljši prvaki.

1 m Čuden pojav. Gasilska četa v Radvanjah pri Mariboru je imela te dni občni zbor. Pozornost vzbujajo novi odbor te čete zaradi nekaterih imen, na podlagi katerih se lahko sklepa, kakšen duh vlada med radvanjskimi gasilci. Mislimo, da bodo oblasti razčistile neprijeten pojav. Čudno je, da se to dogaja v občini, ki za gasilstvo res vzorno skrbi ter je postavila še lanske leto svojim gasilcem takšen dom, kakor ga ni daleč na okrog. V zahvalo pa potem gasilci kritizirajo delo občine ter si izvolijo vodstvo, ki ga v slovenski občini ne bi pričakovali nihče.

1 m Združenje železniških uradnikov je imelo svoj občni zbor, katerega se je udeležilo 73 članov. O delovanju mariborskega pododboru so poročali predsednik Jagodič, tajnik Čretnik in blagajnik Lipovšek, za centralno upravo evetnik Bertonec, za oblastno upravo pa predsednik dr. Čampa. Na občnem zboru je bilo posebno govora o zapostavljenem gmoletnem položaju železniških uradnikov, ki vršijo eno najnevarnejših in najtežjih služb, delajo po dnevi in ponoči ter ne poznajo nobenih praznikov. Ker primanjkuje uradništva, so celo skoraj brez dopusta. Občni zbor se je zaključil z zahtevo, da se vprašanje železniških uradnikov čimprej uredi. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika ing. Jagodič, za podpredsednika inep. Merc, za tajnika Čretnik, za blagajnika Lipovšek, v odbor pa Amalietti, Novak, Fetiš in Mozetič.

1 m Občni zbor mariborske podružnice Touring kluba bo v četrtek, 8. februarja ob 20. uri v lovske sobi Orla z običajnim dnevnim redom. Udeležba za članstvo obvezna, prijatelji vabljeni.

1 m Mladinski smučarski tečaj priredi pododbor Združenja rezervnih častnikov. Tečaj je brezplačen ter se vrši v okolici Maribora. Tečaj je namenjen prvenstveno otrokom rezervnih in aktivnih častnikov ter ga vodi emuški učitelj JZSS. Tečaj se začne danes ob 14. uri pri godbenem paviljonu v mestnem parku.

1 m Ustavljena je avtobusna proga. Ker je železnica uvedla vlak na progi Maribor-Št. Ilj z odhodom iz Maribora ob 11.30 in s povratkom iz Št. Ilje ob 12.10, se avtobusna proga mestnega avtobusnega prometa na tej progi ukine.

1 m Drvi premiera. Danes zvečer bo v gledališču velik kulturni dogodek — premiera Shakespe-

Samo se danes in jutri! Sijajna češka burka, ki so jo z največjim zadovoljstvom gledali Ljubljančani — staro in mlado — se od srca nasmejal in odlično zabaval!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. Kino Union tel. 22-21

Vražji študentje

Po odskram komadu »Sola zaklad življenja«

Fatalna bolničarka

Film napete akcije, opasnih pustolovčin, plemenitega postrvovanja in verno ljubljani. Sally Eilers, Paul Kelly, Larry Blake. KINO SLOGA. Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri. Tel. 27-30

nim razburljivim in zlaganim vestem. Za zgled mestnemu prebivalstvu samo še omenjamo, da je več okoliških kmečkih občin nabavilo brošuro na ljubljanskem magistratu in jo razdelilo občanom, kar opravičuje domnevo, da se kmeti hoče o pravem času zavarovati pred morebitno nevarnostjo, dočim se menda del meščanstva čuti nekako vzvišene pred nepreračunljivostjo usode.

1 »Mrak«, žaloigra iz kmečkega življenja, ki jo je igralo Prosvetno društvo v Zeleni jami, nam prikazuje, kako hude posledice prinese vojna nesrečnim žrtvam, ki so na ta ali oni način pohabljeni. Mladi Vasilij pride slep iz vojne. Doma ga željno pričakuje mati in hčerka, oče pa, ki živi v grehu z Vasilijevo ženo, se boji srečanja s sinom. V tem pričakovanju pride Rado, Vasilijeva žena, in nato Vasilij. Pride do Repira, katerega konec je, da oče zadavi Rado in nato izgine. Ostane le še Vasilij s sestro, ki ga spremlja po svetu. Igra je izpadla dobro, toda ne tako, kot prejšnje. Dobro sta igrala Jekica in Vasilij, dočim je bil oče premlad, pa tudi glasovno ni bil dober. Omenimo lahko še Rado in mater, katerima pa bo treba še vaje. Prosvetno društvo je pokazalo dober začetek tudi v dramatik.

Celjske novice

c »Cudeži« Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo ob 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice s sodelovanjem Fantovskega odseka in Dekliškega krožka ljudsko igr »Cudeži«. Vstopnina je zelo nizka.

c Salezijanski mladinski dom v Gaberjih obhaja v nedeljo, 28. januarja svoj družinski praznik — god sv. Janeza Boska, ustanovitelja salezijanske družbe in velikega vzgojitelja mladine. Med tednom je vsak dan ob pol 6 sv. maša s petjem in blagoslovom, popoldne ob 5 pa litanije in blagoslov. V nedeljo, 28. januarja sta ob pol 6 in ob 9 peti sv. maši. Popoldne ob 5 po slovesnih večerih in sestanku sodruštva bo slavnostna prireditev v dvorani. Zavodovi mladinci bodo izvajali globoko sodobno igr »Prostost rdečega raja« (pater Pro).

c + Dr. V. Sribar. V celjski bolnišnici je umrl 54 letni sodnik v p. dr. Viljem Sribar. Dalj časa je služboval v Bosni.

c Krajevna protituberkulozna liga v Celju ima v četrtek ob 8 zvečer v posvetovalnici mestnega poglavarstva svoje redno letno zborovanje.

c Obrtno društvo priredi v petek, dne 26. januarja v hotelu »Beli vol« važno predavanje o novih davčnih predpisih.

c Brezposelnost na področju Javne borze dela v Celju je v 10 dneh narasla od 606 na 736. Od teh je 138 žensk. Delo dobi: 30 rudarjev, pečar, 18 kuharic, 10 kmečkih dekel, 2 natakari in dve sobarici.

c Razprava proti generalnemu konzulu v pok. g. dr. Novčanu Antonu je preložena na 1. marec.

c Na Frankolovem pri Celju so pokopali 80-letno Rozalijo Sojčev. Pokojna je bila velika dobrotnica in podpornica ubogih otrok. Naj v miru počiva!

c Podgane in »najbolj informiran celjski list«. »Najbolj informiran celjski tednik« je citiral iz bratske lista dopis o strokovnjakem mnenju javljanja podgan v hladilnici mestne klavnice. Referent za mestno klavnico je na zadnji seji pojasnil »najbolj informiranemu celjskemu listu«, da se je v preteklem letu res utihotapila v klavnico ena podgana, ne pa več, ker v hladilnici podgane zaradi nizke temperature niti ne vzdržijo, »ker jih zebe«. Referent je pojasnil, da se podgane nahajajo v kanalih, ki vodijo v Voglajno, tu pa jim pridno nastavljajo strup. Včerašnje »Jutro« se je po svoji stari navadi obregnilo ob pojasnilo referenta in je v svoji notici po svoje prikrojilo referat klavniškega referenta o potrebi preureditve mestne klavnice v Celju. Res je, da referent ni povedal na seji, ali bo sam sodeloval pri strokovnih predavanjih in pri pregledu hlevov v celjski okolici, možno pa je, da se komisiji za pregled hlevov in na predavanje povabi tudi »strokovnjak« iz kroga celjskega lista, kar bi bilo vsekakor dobro, ker bi si tu še izpopolnil svoje »strokovnjaštvo«. Morda bi tudi tukaj zagledal kakšen podganji rep in iz njega po svoji bujni fantaziji ustvaril armado podganje zverjadi. Pripomniti še moramo, da je bila nesodobna klavnica v Celju dograjena v času, ko je predsedoval celjski mestni občini mož, za katerega se je celjski list včasih zelo potegoval. Sedanja uprava je prevzela od prejšnje same strokovnjake in sicer veterinarja brez drž. izpita, upokojenega detektiva in žandarmerijskega upokojenca.

c Uboj v Stojnem selu pred sodiščem. Pred okrožnim sodiščem v Celju sta se včeraj popoldne zagovarjala 44-letni posestnik Gobec Anton in 25-letni posestnik sin Cajzek Janez, oba iz Stojnega sela pri Rogatcu. Cajzek je 13. decembra v domači hiši v Stojnem selu napadel Artiča Avgusta, ga podrl na tla ter zabodel z nožem v trebuh, zaradi česar je Artič Avgust s posledico gnojnega vnetja trebušne mrene umrl v celjski bolnišnici. Sodišče je obsodilo Cajzeka na 4 leta robije, Gobca pa oprostilo.

»SLOVENE«

na 10 straneh je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

Vransko

Katoliško prosvetno društvo je imelo preteklo nedeljo svoj redni letni občni zbor, na katerem so odborniki polagali račun o delu v preteklem letu. Iz poročil, ki smo jih slišali, je razvidno, da je bilo društvo v preteklem letu izredno delavno. Glavna njegova skrb je bila, da v celoti dovrši zgradbo novega društvenega doma, ki smo ga začeli graditi 5. julija 1938. Četudi je bila ta zgradba v glavnem končana že proti koncu leta 1938, vendar je bilo lani še veliko dela z notranjo opremo prostorov. Toda vse nam je slo hvala Bogu po sreči, kljub raznim težavam. Delo je tako daleč napredovalo, da je društvo svojo 35-letnico lahko praznovalo obenem z blagoslovitvijo novega Slomskega doma. Ta pomembna slovesnost, ki smo jo vsi tako nestrno čakali, je bila 13. avgusta 1939 pod pokroviteljstvom g. bana dr. M. Natlačenca, ki se je sam osebno udeležil. Tako ima društvo sedaj svoj dom, četudi še to ali ono manjka. Kako požrtvovalni so bili člani društva pri tem, kaže najlepše to, da so v treh letih zbrali v gotovini 104.844 din. Veliko so ljudje darovali tudi v stavbnem lesu in opravili mnogo tlake, kar predstavlja tudi vrednost okoli 50.000 din. Vendar pa vseh izdatkov društvo zaenkrat ni moglo kriti ter se je zadolžilo za okrog 52.000 din. Da bo slika popolna, je treba omeniti tudi to, da je pri gradnji sodelovala le dobra polovica fars, dočim so drugi stali ob strani. Četudi je imelo društvo toliko drugih skrbi, vendar ni pozabilo še nadalje izpopolnjevati svoje knjižnice. Nakupilo je veliko novih knjig v vrednosti nad 1000 din. Pri volitvah je bil v celoti izvoljen stari odbor s predsednikom g. župnikom dr. Mörtinom na čelu.

Sv. Križ pri Ljutomeru

Občni zbor krajevne organizacije JRJ za Sv. Križ bo v nedeljo, dne 28. januarja t. l. takoj po rani sv. maši v Slomskovi dvorani. Vse naše somišljenike vlijudno vabimo, da se občnega zbora gotovo udeležijo. Govorila g. minister n. r. Fr. Snaj o političnem položaju ter g. župan o delu v občini.

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Mariboru

Sredo, 24. januarja ob 20: »Othello«. Premiera. Red C.

Četrtek, 25. januarja ob 20: »Zaroka na Jadranu«. Red A.

Dobrovniki v Prekmurju

V kroniko tukajšnjega župniškega urada je pisal pred leti madžarski zgodovinar in kronist. Med drugim piše: »V prvi polovici 19. stoletja, ko se je začel madžarizirati Dobrovniki, so vaščani iz Kobilja, ki so do tedaj spadali v Bogojino, prosili za priklopitev k dobrovniški župniji.«

Tako nam kronika jasno pokaže, da je bil naš kraj čisto slovenski.

Sedaj se je tukaj otvoril otroški vrt, v katerega se je vpisalo že takoj v začetku nad 50 otrok, kar je občudovanja vredno za madžarsko manjšino. Obisk pa se bo na pomlad močno povečal. Toda našim otrokom primanjkuje igrar, ki so za vzgojo malih neobhodno potrebne, zato lepo prosimo vso slovensko javnost, da nam posla v nam pošlje kakršnekoli igrar. Za vse vam bodo naši otroci hvaležni. V otroškem vrtu se bodo otroci, ki so popolni Madžari, igrarje naučili slovenskega jezika že v predšolski dobi. Na ta način se bo časoma tudi lahko počeval verouk v slovenskem jeziku, kar je bilo do sedaj nemogoče. Pa tudi učitelju bo delo olajšano. Otvoritev našega otroškega vrtca pomeni toliko, kakor popolno poslovenitev Dobrovnikov.

Upamo, da se bo slovenska javnost rada odzvala naši prošnji in nam poslala pomoči. Darove sprejema upraviteljstvo ljudske šole v Dobrovniku, Prekmurje.

KULTURNI OBZORNIK

Stare žalostne – v žepni obliki

Akademsko založbo je za božič 1939 izdala v miniaturni izdaji (20 din) nalik Prešernu in Gregorčiču zbirko drugih velikih umetnikov slovenskega naroda, namreč »Stare žalostne«, to je stare žalostne narodne pripovedne pesmi, kakor jih je zbral in uredil nadaljevalec Strekljevega epohalnega dela Slovenskih narodnih pesmi, univerzitetni knjižničar dr. Joža Glonar. S tem je ta založba potrdila vrednoto slovenske narodne pesmi, jo postavila v isto višino k največjim narodnim vrednotam v umetniški pesmi ter jo odlikovala z žepno izdajo kot narodni zaklad, ki naj človeka spremlja v vsakdanjem življenju ne samo doma, temveč tudi na poti v svet.

Imamo že lepe šopke slovenske narodne lirike, povezane v sodobne izdaje (Glaser), toda slovenska pripovedna epika pesem je razen nekaj izjem (Bevk; Zora) še vedno bila zapokana v Strekljevih narodnih pesmih, natrpna z vsem znanstvenim aparatom, bodisi glede provenience, jezika, inčine itd. Kdor se je znanstveno pečal s slovensko narodno pesmijo, je našel v Streklju neizmerne zaklade, toda povprečni estetski bralec ni segal po njem in ni našel zaradi ogromnega gradiva in nepreglednosti tega, kar bi dobil, da mu nekdo nudi izbor najlepših pesmi: pesniške lepote slovenskih narodnih pripovednih pesmi. Namesto v arhive in muzeje, je treba prav te velike pesniške vrednote slovenske pripovedne pesmi zopet spraviti med narod, oživiti pri izobražencu žive skoke davne slovenske pesniške izraznosti in dvigniti to zakopano bogastvo v luksuzno izdajo v vrsto našega najbolj življenjskega in najbolj reprezentativnega pesniškega bogastva.

Dr. Glonar je z njegovo ureditvijo Starih žalostnih popolnoma uspel v tem, da nas je preprčil o velikih estetskih vrednotah slovenske stare pripovedne pesmi in njih življenjski sili še tudi sedaj po stoletjih. Snov je razdelil v več skupin, ki jih ločijo na zunaj posamezne vinjete, delo arh. Orazina: v grajske, morske, ljubavne in končno organizatorske, kamor se je slovenska epska narodna tvornost končno zatekla po življenju. Na 236

straneh je Glonar zbral najlepše naše epske pesmi z najrazličnejšimi motivi in ko jih človek danes prebira s čistim in naivnim srcem, šele čuti, kako se mu odkriva nov svet, na katerega smo vse premalo polagali važnost v literarni vzgoji slovenskega izobraženca. Lepa Vida, Rošlin in Verjanko, Brezsrčna ljubica, Pegam in Lambergar, pesmi o kralju Matjažu, Sirota Jerica, Mlada Breda, Z roparjem omožena itd., itd., vse te odpirajo človeku pogled v tragedije in drame, ki kar kriče po sodobni dramati ali epski obdelavi. Tudi legende in romane, kakršne so one o velesovski nuni, imajo v sebi tragike za cele povesti. Ne moremo naštevati vsebine ali motivov, ki jih obsega ta zbirka deloma tudi v inčah, toda podčrtati moramo samo, da je s tem Glonarjem prepotrebni izbor narodnih pripovednih pesmi odkopan eden izmed najčistejših slovenskih pesniških pogledov na najstarejše naše življenje, socialno in etično, versko in narodno. In o tem se mora seznaniti vsak slovenski izobraženi človek, kajti njih vsebinska filozofija spada med temelje duhovne zgradbe slovenske duše.

Dr. Glonar je zbirko, ki jo je uredil in kratko komentiral izvor pesmi na osnovi najvidnejših naših zbirateljev ne samo iz Streklja, temveč tudi po rokopisih Korytkovih, Prešernovih, Vrazovih in drugih, ki se hranijo danes po naših knjižnicah in muzejih, posvetil enemu največjih ljubiteljev in zbirateljev slovenskih narodnih pesmi poljskemu emigrantu Emilu Korytku, ki je natanko pred sto leti (31. I. 1840) našel svoj mir pri ljubljanskem sv. Krištofu. Ni samo naključje, temveč usoda je, da pada ta stoletnica v podobne razmere, kakor so bile tedaj: ter je tako ta zbirka obenem tudi spomenik slovensko-poljskega kulturnega sodelovanja, ki se je začelo prav s Korytkovim delom za slovensko narodno pesem. Zato nam je še dvakrat mila in pomembna. Akademsko založba pa je zopet zadelala »žebel na glavo«, ko je zamislila to izdajo narodnih pesmi v času, ko zopet žejamo po domači hrani, in še tako dobri in pristni, ki je ohranila svojo svežo krepilno življenjsko moč dolga stoletja.

Slovenska filozofija v inozemski literaturi

Pred kratkim je izšla v 3. zvezku tomističnega filozofskega zbornika »Divus Thomas«, letnik 1939, razprava dr. Antona Trstenjaka pod naslovom »Ein neuer Weg zur Seinsphilosophie«. V njej prikazuje avtor Vebrovo filozofijo z vida tomizma in ta razprava je vzbudila v inozemskih in domačih strokovnih krogih precej pozornosti.

Je to znova dokaz razgibanega in globokega filozofskega delovanja na naši mladi univerzi, ki dobiva tudi v inozemstvu vedno več ugleda in upoštevanja. Značilno za silo in bogastvo Vebrovega dela pa je posebno to, da daje svoje pobude v najraznovrstnejših filozofskih disciplinah od teoretične psihologije do spoznavne teorije, tomistične ontologije in metafizike.

Nek vnani ugled daje Trstenjakovi razpravi že zbornik, v katerem je izšla. Izdajajo ga profesorji mednarodne katoliške univerze v Freiburgu v Švici pod vodstvom P. Häfteleja. Njegov ustanovitelj je Ernst Commer, eden najslavnejših tomistov, in zbornik »Divus Thomas« lahko smatramo za enega izmed najprezentativnejših žarišč tomistične misli. Zanimivo je za sedanje razburkane čase, kako filozofija še vedno duži duhove. Čeh, Madžar, Nemec in Slovenec v enem in istem zvezku filozofskega zbornika prikazuje svoja prizadevanja k skupnemu cilju — k resnici.

Razpravi dr. Antona Trstenjaka pa gre še z dvojnega vidika neko posebno mesto. Razen Jančkovičevih razprav pri nas je to prvi popolnejši prikaz Vebrove filozofije, posebno ontologije, s tomističnega vidika. Avtor v njej z veliko filozofsko erudicijo pokaže notranje vezi med razvojno potjo moderne filozofije, »predmetne teorije« in raznih fenomenoloških struj, in med klasičnimi mislimi Tomaža Akvinčana. Pričuhoča razprava pa je obenem prvo obsežnejše sintetično delo o Vebrovi filozofiji, kakor ga tudi v slovenščini še nimamo. V njej je na kratko in v bistvenih potezih očrtan ves veliki razvoj Vebrovega filozofiranja od njegovih prvih del, ki so še zasidrana v »predmetni teoriji« njegovega učitelja Meinonga do njegove »Knjige o Bogu«, kjer že prihaja do lastnega, na dolgoletnem znanstvenem delu zasnovanega pojmovanja o svetu in o človeku.

Ob čitanju Trstenjakove študije dobivamo najvernejši vpogled v smer Vebrove filozofije in gotovo bo zelo podpirala pravilno razumevanje Vebrovega najnovejšega velikega psihološkega in spoznavnoteoretskega dela, ki je pod naslovom »Vprašanje stvarnosti. Dejstva in analize« izšlo kot prvo izvirno delo v založbi slovenske akademije znanosti in umetnosti. Trstenjak predvsem podrobno obravnava razvoj Vebrovega pojmovanja predmeta in reči, posebno pa se bavi z Vebrovim naukom o človeku in s spoznavnoteoretskimi osnovami njegove metafizike in poti do Boga. Po raznih delih »zastresene misli srečno snaja v celoto in v zaokroženo sliko, večkrat pa jih tudi samostojno razširi in dopolnjuje.

Razpis književne nagrade

Slovska družba v Ljubljani podaljšuje rok razpisa književne nagrade za najboljšo mladinsko ovest do 15. februarja 1940. Ostali pogoji ostanejo isti kot so bili že objavljani: Posebna nagrada 1500 din, obsega okrog pet tiskovnih pol, predložitev v dveh tipkanih izvodih, pravo ime v posebni kuverti, oddano na kaki sosednji pošti na naslov: »Slovska družba v Ljubljani, Aleksandrova cesta 10.

Smrt največjega sedanjega hrvatskega zgodovinarja Ferda Šišića. — Dne 21. t. m. je umrl v Zagrebu prvak sedanje hrvatske historiografije — univ. prof. v pokoju dr. Ferdo Šišić, predsednik zgodovinske filološkega razreda Jugoslavenske akademije in član mnogih domačih in tujih akademij in znanstvenih društev. Ob njegovi smrti je v zagrebški »Obzoru« napisal topel nekrolog znani kulturni glosator dr. I. Eših, od koder jemljemo podatke o Šišićevi veliki osebnosti, njegovem življenju in delu. Rodil se je v Vinkovcih l. 1869, toda svojo mladost in šole je doživljal v Zagrebu, kjer je bil l. 1900 promoviran za doktorja filozofije. Služboval je kot srednješolski profesor po raznih krajih Hrvatske in v Zagrebu, na kar se je habilitiral za hrvatsko zgodovino ter l. 1909 postal že redni profesor. Bil je tudi voljen v hrvatsko ogrski parlament kot zastopnik hrvatske srbske koalicije.

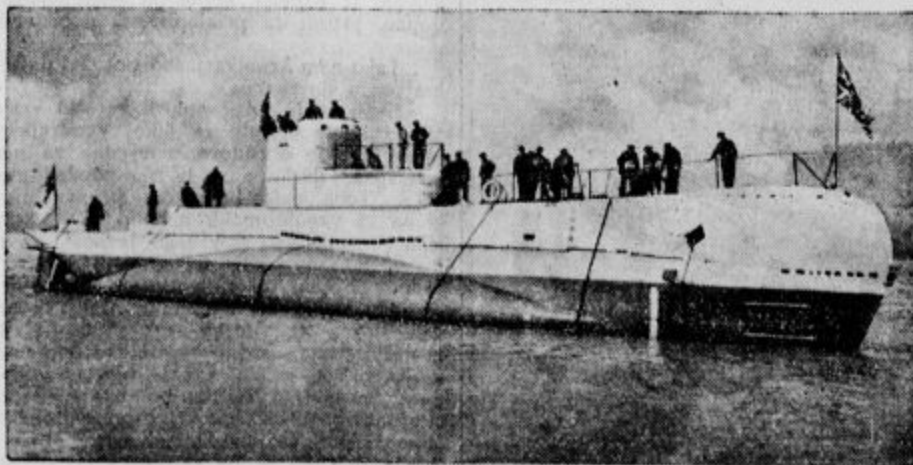
Šišićovo znanstveno delo je ogromno ter se je v 48 letih znanstvenega dela pokazal vrednega naslednika svojih hrvatskih prednikov, Račkoga ali Smičiklase, katerega stolico je nasledil. Kakšen svetovni sloves je imel pokojni Šišić, priča najbolj zbornik zgodovinskih razprav k 60 letnici, kjer so sodelovali poleg skoraj vseh hrvatskih zgodovinarjev tudi svetovni zgodovinarji vseh evropskih narodov, ne samo slovenskih. Za širše kroge je napisal tri zvezke hrvatske zgodovine v izdaji Matice Hrvatske. Največjo zaslugo pa je dal Hrvatom z zgodovino Hrvatov v času narodnih kraljev. Napisal je sintetično zgodovino Hrvatov tudi v nemškem jeziku med svetovno vojno ter še več manjših priložnostnih del. Zadnje njegove razprave se nanašajo na zgodovino zagrebške nadškofije ter na politiko Habsburžanov pri Hrvatih. Njegovo znanstveno delo je poleg omenjenih sintetičnih del obsegalo razprave iz vseh razdobjih hrvatske zgodovine, česar ni mogoče podrobneje naštevati. Bibliografijo njegovih razprav je sestavil za njegov zbornik univ. prof. G. Novak, iz katere se vidi ogromno delo tega učnega svetovnega slovesa. Kakor sodi dr. Eših, je v zapuščini gotovo več končanih rokopisov, kajti pripravljaj je zgodovino Hrvatske za jubilejno izdajo Jugoslavenske akademije ter tudi nadaljevanje drugega in tretjega zvezka svoje »Zgodovine Hrvatov.

Narodna veseloliga »Micki je treba moč« na Rokodelskem odru. Za nekaterimi resnimi dramami so v letošnji igralni sezoni na odru Rokodelskega doma na vrsti veselolige. V nedeljo so igrali omenjeno veseloligo, ki jo je napisal Vinko Korže. Igra je uspešna sijajna. Ker jo bodo ponovili prihodnjo nedeljo, naj zaradi umevanja podam kratko vsebino. Bogat kmet Matevž Gorican ima hčerko Micko, ki bi rada za moža sosedu Janeza, ki pa očetu ni všeč, ker ni bogat. Micka je zaradi tega vsa potirna in hlini bolezen, a to očeta ne gane. Končno se domeni z Janezom, da jo obišče maskiran kot zdravnik in ukrene tako vse potrebno. To se zgodi. Navidezni zdravnik obišče bolnico, pridobi očetovo zaupanje. Oče obljubi, da sprejme za ženina Micko onega, ki mu ga priporoči »zdravnik«. Celo pogodbo podpisuje v tem smislu. Nastopi zaplet. Repla, kmečka krošnjarica, pošlje snubece, in to bogato kmetico in njenega omejenega sina, a Micka in oče ju odpravita. Ko pa pride Janez snubit, in to kot ženin, ki ga priporoča zdravnik, se stvar za Micko in Janeza, ugodno razvije: sklenejo, da praznujejo v kratkem svatbo. Konec veselolige, celo četrti dejanje, zavzema svatovanje.

Igra je gledalcem zelo ugajala. Preprosti kmečki ljudje, njih dom, snubljenje in prelepa svatba z zanimivimi svatbenimi običaji so tako zanimali gledalce, da so spremljali igro bolj kot katero koli veseloligo. In pa ta kontrast lepega kmečkega življenja z našim bolj pustim mestnim!

Igralci so se obnesli prav dobro. Kmetu Matevžu je igral spretno G. Debevec, prav tako tudi Micko gđ. Vodnikova. Ženina je podal G. Pavlovič s precej umerjeno, mestoma premirno igro. Izredno kreacijo smo videli v dekli Urši (Plavčeva) in Naku (Podvin), ki nam je odprl vse registre svoje komike. Tudi ostale vloge so bile dobre. Jezik v igri je bila zvečne ljudska podelska govornica več slovenskih narečij. Morda je to koga motilo. Gledalci so razigrani navdušeno nagradili igralce s pleskanjem.

Dr. Gr.

Angleška podmornica »Starfish«, ki odrine 640 ton, ima 2 topova in 6 torpednih cevi in ki so jo baje Nemci uničili

Konec »beraškega kraljestva« Največja organizacija beračev odpravljena

Iz Bukarešte poročajo 20. januarja. Kralja beračev na Rumunskem so zaprli in sledili mu bodo drugi zastopniki beračev. To je za rumunsko prebivalstvo večja senzacija kakor pa bi bila vest, da so umorili kralja beračev. »Beraško kraljestvo« namreč ni nobena iznajdba kriminalnih pisateljev ali filmskih aytorjev, ampak zares biva in je bivalo v mnogih deželah kakor nekakšna oblastveno dovoljena institucija.

Tanaze Burdujanu, ki so ga zdaj v Bukarešti zaprli, ni bil prvi kralj beračev v tej državi, ki si je s svojo teroristično vlado nad beraškimi organizacijami pridobil veliko premoženje.

Burdujanu je imel veliko plačanih agentov, ki so z vsemi terorističnimi sredstvi skrbeli za to, da ni noben resničen pohabljenec izkoristi usmiljenja ljudstva brez posebne licence, katero je vsak berač dobil le proti precejšnemu znesku, ki ga je moral točno plačati kralju beračev. Zato pa je vsak najemnik beraške postojanke na kaki cesti ali trgu dobil zagotovilo, da mu noben konkurent ne bo hodil v zelnik. Mimo tega je bil tudi prepričan, da mu policija ne bo delala nobenih težkoč. Saj ta sistem ne bi mogel obstajati, če ne bi policija gledala skozi prste. V opravičilu je marsikak uradni delal, da je to za javni red boljše, če policija vsakega berača pozna, in ji kralj beračev lahko navede vse nevarne tičke te vrste. Resnično pa je, da so nekateri policijski

uslužbenci dobivali precejšnje zneske od kralja beračev, da so pravočasno zatisnili oko pravice. Kralj Karol je vzel osebnost v roke to zadevo zoper teror in korupcijo beraške organizacije, in bukareški policijski predsednik Modeanu jo je izvedel. Zaprtih je bilo veliko članov beraške organizacije, med njimi tudi kralj beračev, Burdujanu. Zasežene knjige organizacije izkazujejo, koliko oblasti je imela in kako obsežna je bila organizacija. Zaprti so tudi dva policijska nadzornika in pet policijskih komisarjev, češ da so bili tihi sodelavci in pomočniki »kralja beračev.

Ne kupujte mačka v vreči!

Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!

Vaše zdravje je toliko vredno, da zahtevate

Radensko

tisto z rdečimi srci,

našo najboljšo mineralno vodo,

izrecno v originalnih steklenicah!

ŠPORT

III. zlet gorenjskih smučarjev v Trzinu

Od 26. do 28. t. m. bo v Trzinu tretja revija vseh gorenjskih smučarjev o priliki tretjega izleta gorenjskih smučarjev, ki obeta prekašati oba dosedanja izleta. Po pripravih v Trzinu in pri gorenjski zimskošportni podzvezi sodeč bo doživel Trzin prihodnje dni velik praznik zimskih športnikov.

Prav gotovo ne bo nikogar med nami, ki ne bi pohitel te dni v Trzin med naše smučarske mojstre, ki nam bodo pokazali svoje znanje na dilač.

V naslednjih vrsticah prinašamo še spored te velike prireditve:

Sobota, 27. januarja 1940:

Ob 10: Smuški tek na progi 18 km z nastopom in ciljem pred Sokolskim domom v Trzinu.

Ob 14: Smuk za seniorje z mednarodno udeležbo na Kokovnici.

Nedelja, 28. januarja 1940:

Ob 9:30: Smuški tek na progi 5 in 3 km za juniorje in naraščaj z nastopom in ciljem pred Sokolskim domom v Trzinu.

Ob 9:30: Veleslalom za dame in juniorje na Travnarjevi senozi v Trzinu.

Ob 11: Slalom za seniorje z mednarodno udeležbo na Travnarjevi senozi.

Ob 14:30: Skoki za seniorje in juniorje v kombinaciji in posamezno na skakalnici Fantovskega odseka v Trzinu.

Ob 18:30: Razglasitev rezultatov in razdelitev daril v mestnem domu.

Jugoslav. reprezentanca v crosscountryju za Carigrad

Preteklo nedeljo so zborovali v Zagrebu zastopniki jugoslavanske lahke atletike, in sicer oni iz Srbije, Hrvatske in Slovenije. Slednjo so zastopali Černe, D. Sancin in Finc. Na tej konferenci so predelavali pravila nove vrhovne zveze v jugoslovanskem lahkoatletskem športu. V principu so bili posamezni zastopniki edini, štiri točke so pa ostale nerešene in pridejo na dnevni red na sestanku, ki bo 4. februarja v Belgradu.

Ob tej priliki so obravnavali tudi nekatera tehnična vprašanja. Srbska zveza bo organizirala dvoboj z drugo madžarsko garnituro v drugi polovici junija. Izbrali so tudi osem tekačev, ki bodo nastopili 24. marca t. l. v Carigradu na balkanskem cross-countryju. Ti tekači so: Kotnik, Krajcar in Srakar iz Zagreba, Bručan, Kvas, Kien in Benedičič iz Ljubljane, ter Roehm iz Belgrade. Posamezne narodne zveze morajo skrbeti, da bodo določeni tekmovalci trenirali in da nastopijo dne 10. marca v Ljubljani v teku na 6000 m. Najboljša četvorica pojde potem v Carigrad. Poleg določenih tekačev lahko pošljejo narodne zveze na svoje stroške na tek v Ljubljano tudi one, o katerih mislijo, da pridejo v poštev za državno reprezentanco.

Šest hokej reprezentanc v Ga-Pa

O priliki letošnjega zimskošportnega tedna v Ga-Pa se bo odigral tudi turnir državnih reprezentanc v hokeju na ledu. Sodelovali bodo naslednji narodi: Češka, Italija, Jugoslavija, Madžarska, Nemčija in Slovaška. Turnir se bo odigral v času od 1. do 4. februarja. Kakor kaže, bo igrala vsaka reprezentanca z vsako.

Ban dr. M. Natlačen med našimi prvaki v umetnem drsanju

V soboto ob 8 zvečer je naš športni klub Ilirija priredil prvo ekshibicijo v umetnem drsanju kot prvi del tekem za državno prvenstvo. Nastopile so vse naše seniorske in juniorske prvakinje in prvaki skupno z Zagrebčani in Celjani. V navzoč-

nosti g. bana dr. Natlačen in njegove gospe so proge, ki se zelo zanimata za vsako področje umetnosti in športa, so naši umetniki pokazali svoje spretnosti. G. bana in njegovo soprogo je s svojim plesom presenetila zlasti naša mlada umetnica državna prvakinja Silva Palmetova, učenka svetovnega prvaka Schäferja na Dunaju. Njeno Kolo in Kresnica je zadavila vse občinstvo. Veliko napredka je pokazala tudi Dorica Schellova. Med juniorkami je gledalce presenetila Vlasta Sernečeva iz Celja. Med seniorji je kot doslej vzbudil mnogo občudovanja prvak Emanuel Thuma in Milan Betetto ter Jože Biber.

V nedeljo ob 11 dopoldne se je visoko razsodišče zopet zbralo z ljubitelji drsanja na drsališču Ilirije, kjer so umetniki izvajali del svojih tekem, katerih se je udeležil SK Ilirija, SK Celje, ZAS, HAK. To je bilo eno najlepših tekmovalj, ki je prineslo največji uspeh.

Med seniorkami je Silva Palmetova z ogromno večino 159 od 180 dosegljivih točk ohranila državno prvenstvo. G. ban dr. Marko Natlačen ji je poklonil krasno, v srebru izdelano in z antičnimi reliefi okrašeno šatulo. Dorico Schellovo je SK Ilirija nagradil z lepim srebrnim pokalom. Med seniorji je Emanuel Thuma ohranil državno prvenstvo in kot častno nagrado dobil od Vrhovnega drsalskega saveza kraljevine Jugoslavije srebrni pribor za kajenje. Sledita mu Milan Betetto in Jože Biber.

Kakor se Ljubljana lahko ponaša s svojima seniorskima prvakoma Silvo Palmetovo in Emanuelom Thumo, ki sta oba Ljubljana, tako se bo odslej tudi Celje veselilo obeh juniorskih prvakov Vlasti Sernečeve in Presingerja. Vlasta Sernečeva je dosegla 57, Presinger 35 točk. Občinstvo je presenetila mala Marica Bogataj, ki je prekosila lansko prvakinjo in si priborila drugo mesto med juniorkami, dočim je Marica Gomboš ZASK Zagreb prišla iz prvega na tretje mesto. Tej sledijo Fine Draguš, Ilirija, Mira Bataj, Zagreb, in naša najmlajša članica Ilirije Hlenka Žibert, ki si je s svojim prvim nastopom priborila že 41 točk. Lepe uspehe so za Presingerjem dosegli trije drugi juniorji.

Vsem udeležencem čestitamo k lepim uspehom, želeč jim ninogo napredka do prihodnjega leta, ko se bodo zopet borili. Tekma postaja vedno bolj zanimiva, ker imamo dosti in izvrstnega naraščaja.

Drž. prvenstvo v alpski kombinaciji z mednarodno udeležbo 27. in 28. I. v Trzinu

JZSZ razpisuje državno prvenstvo v smuku in slalomu z mednarodno udeležbo za vse verificirane seniorje. Prijavnine ni. Prijave je poslati na zveznih prijavitelcah na Gorenjsko zimskošportno podzvezo na Jesenicah do 25. t. m. Smuk bo v soboto 27. t. m. Start ob 14 na Kokovnici. Dolžina proge okrog 3200 m z višinsko razliko 450 m. Slalom bo v nedeljo 28. t. m. ob 11 dopoldne na Travnarjevi senozi pri Trzinu. Dolžina proge 920 m, višinska razlika 180 m.

Smučarska reprezentanca za Beljak in Ga-Pa

JZSZ obvešča sledeče tekmovalce, ki so določeni za mednarodne tekme v Beljaku in Ga-Pa: štafeta, tek in kombinacija: Knific Jože, Smolej Franc, Zemva Lovro, Petrič Anton, Knap Leon, Razinger Tone, Starman Lado, Klančnik Alojzij, Bevc Edo, Klančnik Gregor, Rus Janko. Za samostojne skoke: Klančnik Karel, Pribošek Franc, Novšak Albin, Jakopič Albin, dr. Leo Baebler, da odpotujemo v četrtke jutraj s prvim vlakom v Beljak. Sestanek tekmovalcev na Jesenicah eno uro pred odhodom potniškega vlaka v Beljak. Iz Beljaka pa odpotujejo v Ga-Pa sledeči tekmovalci: Knific Jože, Smolej Franc, Zemva Lovro, Petrič Anton, Starman Lado — za štafeto; za skoke pa: Klančnik Karel, Pribošek Franc, Novšak Albin, Jakopič Albin, Bevc Edo. Za alpsko kombinacijo se določijo tekmovalci po državnem prvenstvu v alpski kombinaciji v Trzinu. Opozarjajo se vsi tekmovalci, da si uredijo kompletno tekmovalno opremo in kar je še potrebno za mednarodne nastope v inozemstvu. Kot delegati Zveze odpotujejo v Beljak gg. Predalič Stane, Bernik Vile in Bervar Stane; za Ga-Pa sta delegata Bernik Vile in mr. ph. Mušič Ljuban.

Prvenstvo LZSP v norveški kombinaciji

LZSP razpisuje podzvezno prvenstvo v klasični kombinaciji, in v samostojnem teku in skokih. Tekmovanje bo izvedel Smuški odsek LZSP v Zagorju in se bo izvedlo za seniorje in juniorje. Program: V soboto 27. t. m. ob 13 v sokolskem domu zbiranje nastopnih števil. Ob 15 pričetek startanja k seniorskemu teku na 12 km. Za tečaj staranje k juniorskemu teku na 8 km. V nedeljo 28. t. m. ob 10 dopoldan, na zagorski skakalnici skoki za dopolnitev kombinacije. Popoldne ob 14 prapagandna skakalna prireditve na isti skakalnici. (Samostojni skoki).

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Slovenska kolesarska zveza ima svojo redno sejo kot običajno jutri (četrtrek) ob 8 pri Habjanu. Zaradi obravnavanja raznih pravilnikov je nujno potrebna udeležba vseh odbornikov. — Predsednik.

Nemirni potresomeri

Iz Istanbula poročajo 19. januarja:

Odkar je istanbulska opazovalnica potresa napovedala, da se bo potres v Turčiji še ponavljal, ni bila država še niti en dan mirna. Javljeno so bili zmeraj novi, zmeraj več ali manj hudi potresni sunki in tudi drugod po Evropi so poročali o tresenju zemlje. Zdaj pa je prišlo iz Istanbula obvestilo, da je v sredo zvečer zadeli Turčijo tak hud potres, ki prekaša vse dosedanje sunke, kar jih je bilo po prvem potresu. To pot se je pojavil v južnem delu Anatolije in je okrog Ridgeja podri 400 hiš. Število žrtev še ni dognano. Razen tega so v severni Anatoliji našli v 24 urah še 8 novih sunkov potresa. Tudi tu še ni dognano število mrtvih.

Iz Milana pa poročajo 18. januarja:

Potresomer s potresne opazovalnice univerze v Padovi je v sredo ob pol treh zaznamoval hud potresni sunek, ki ga je čez deset minut sledil še drugi. Središče prvega potresa je bilo oddaljeno 9000 km, od drugega pa le 80 km. In zares so ob tri četrt na tri istega dne začutili potres v Veen-si, Veroni in Bresciji, ki pa na povzročili škode.

Zemlja se odpira in zapira

Sofijska časopisna poročalka A. M. N. popisuje v nemških listih turški potres, kakor ga je sama doživela:

Sredi noči se zbudim. Ka je to? V stenah slišim pokanje, kakor bi cement lezel narazen. Pod menoj se giblje postelja in se kar zvija. Skušam skočiti na tla, a čutim, kakor da se mi nekaj zo-perstavlja. Slednjič stojim pri električnem stikalu. Hvala Bogu, luč je zagorela, toda svetilka niha za meter daleč sem in tja, tako da se vrata odpro in spet zapro, in pače knjiga z mize. Razločno slišim, kako stene rešetajo in se tapete trgajo. Brez dvoma se giblje vsa hiša, ker nenadoma zapazim, kako stojim kakor na gibajoči se ladji in se primem za podboj pri vratih. Ko pogledam na strop, je bil že šiljasto vdr.

Od zunaj so slišati klici: »Potres! Potres!« Neprijetno toplo ozračje bušne vame, ko pogledam skozi okno. Kakor sem slišala pozneje, se to pri potresih večkrat običi. Spodaj na cesti kar mrgoli ljudi, ki ko brez glave begajo sem in tja. Že je gospodar pri meni, ki me pozove, naj brž stečem na cesto, preden se v drugo zaziblje. Spodaj je neizmerna gneča ljudi, ki so vsi le za silo oblečeni. Hitijo k reki, kjer stoji le malo nizkih hiš in je najmanj nevarno. Vsi imajo le eno vprašanje na jeziku: kdaj da se bo streslo v drugič. Drug pri drugem ždijo in govorijo o potresu. Najhujše je to, da se pojavi sunek tako nenadoma in se ni moči zavarovati pred njim. Samo živali imajo nekakšne predpotresne slutnje. Živali so po več ur in po več dni pred potresom izredno nenirne in plašne. A kdo se zmeni za to? Pripovedujejo mi, kako naj se ravnam, če je potres:

Ce je majhen potres, kakor na primer tale, ko popada le nekaj dimnikov in se podere nekaj slabih sten, tedaj je najbolj varno med vrati ali pa pod posteljo. V dobro zidanih, betonskih hišah se ni treba nič bati, čeprav se hiša ziblje na meter daleč in se stavba zaganja sem in tja. Toda hiše iz opeke se sesujejo kakor iz lepenke. Popolnoma varen pa je človek samo zunaj, kjer ni hiš ne dreva, ki bi popadalo na ljudi. A tudi tu se more zemlja odpreti. Kar hipoma se zemlja odpre in spet zapre, tako da more zemlja človeka dobesedno požreti. — Seveda to nič ni nihče spal. Hiše so izpraznjene.

Nevidne roke delajo hiše

Lepo udobno sedim drugi dan popoldne pri oknu in berem. Mahoma se stol dvigne, ko da so ga nevidne roke vzdignile, in pada spet nazaj. Ne — saj to ni bil stal — bila je vsa hiša, ki se trese kakor škatalica vžigalic in bo zdaj zdaj padla v brezno! Zraven se sliši volto grmenje, tako strašno je in grozno, kakršnega si človek sploh ne more predstavljati. Prihaja iz globine; pa saj ni to samo, kakor da bi grmelo; ko da kot topota in biča ko kaka besna pošast. In spet iste nevidne roke vzdignejo hišo, ki nato z žvižgajočim sunkom pada nazaj, in tako mi je, ko da se bo vse sesulo name in že začnem prositi Boga, naj bo vse brž opravljeno. Kaj je zunaj, ne vem. Slišim klice, krike, hrup, trušč, a nad vsemi glasovi je to grozno tuljenje iz dna zemlje. Saj traja vse le nekaj minut, a meni se zdi cela večnost.

Tudi ta potres je šel mimo. Sunki so se polagoma pomirili, nič več niso suvali, ampak so le še trepetali, kakor drhti vročinski bolnik, ko ga stresa mrzlica. A po vsakem sunku se je še več minut glasilo podzemsko tuljenje in hrumenje. Bilo mi je ko po hudi bolezn, ko da bi prestala smrtno-nevarno operacijo.

Sodni dan

V mestu je bilo strahovito razdejanie, čeprav se niso bile vse hiše sesule. Pri nekaterih hišah so odpadli le zunanji zidovi, bili so ko odstriženi, ali pa so manjkala le zgornja nadstropja ali strehe, a vsaka cesta je bila polna podrtij, pohištva in oblek; ekoraj povsod si videl v stanovanju. Tisti

okraj, kjer sem stanovala jaz, je bil še precej ne-poškodovan. Stoji na majhni višini na skali, ki se je potresu lahko upirala. A v mestu so bili mrtve-ci, ranjeni, gorje in beda. Ponekod je izbruhnil ogenj, in razburjeno ljudstvo je bilo prepričano, da je sodni dan. Dogajali so se strahotni prizori.

Več tednov je taborilo ljudstvo pod milim nebom, v parkih in ob reki. Nihče se ni hotel vrniti v hiše. Vsi smo tako razburjeni, da se stresemo, če kje kaj zašumi, če se zapro vrata, če ropota voz mimo. Moje stanovanje ima vse stene razpokane. Moji znanci se mi čudijo, kako da ostanem še v prvem nadstropju. A hišni gospodar pravi, da sem varna, ker je hiša zgrajena tako, da je potres ne more zlepa podreti. To se pravi, da stoji kakor stol na globoko v zemlji stoječih betonskih stebrih, ki pri potresu prestrezajo sunke. Vrh stebrov je še betonska mreža, in če na tej je hiša, tako da stoji nekako na vzmeteh.

A to pomaga seveda le pri navadnem potresu. Če je potres hujši, ne zaleže noben človeški izum tehnike.

Angleški vrhovni poveljnik general Gort je bil odlikovan z velikim križcem častne legije. Cere-monija se je vršila v priči polka Zauvov. Na sliki: general Ironside (levo); spredaj (s hrbtom proti gledalcu) general Gamelin, ki sega v roke generalu Gortu

Ali plešemo po ognjeniku?

O raziskovanju jedra naše zemlje

Približno 6370 km loči raziskujočega človeka, ki biva na površju te zemeljske krogle, od njene središča, to je tako razdalja kakor z Dunaja v Peking ali Čikago. Še do pred nekaj desetletij ni mogel človek v to neskončno daljino zemeljskega polmera prodreti globlje kot 1 km.

3000 m globoko.

Pred desetimi leti je Nemčija dosegla svetovni rekord ko je v zgornji Šleziji v Czuchowu, iz-vrtala 2240 m globoko v zemljo. Toda izboljšana tehnika za vrtanje je že dosegla globino 3000 m, kakor v zahodnem Texasu, kjer dobivajo petrolej iz take globine. In vendar, kaj je vsa ta globina v primeri z neznanskim polmerom zemeljske krogle! To je prav tako kakor vbod s šivanko, 3/4 mm, v kroglo, ki je tako velika kot kaka soba in ima 3 m v premeru. Niti desetinka zunanje kamnite skorje zemeljske oble ni bila s tem še prevtirana.

Rjava in rumena barva naših njiv izhaja veči-noma od železnate rje, ki je celo ne manjka v najbolj peščenih zemljah. Iz tega razvidimo, da je železo na zemlji jako razširjeno, in je tudi veli-kega pomena za razvoj zemlje. Če dajemo meteorji precej gradbenega materiala, in če zemlja popolnoma ne bo padla iz tega območja, potem je no-tranjost zemlje skoraj samo iz železa in nikla. Delovanje ognjenikov, ki bruhajo žarečo lavo na zemljo, in pa staro pravilo, da se na vsakih 30 m v globini zemlje poveča toplota za 1 stopinjo, je človeštvu zmeraj dopovedovalo, da je večina vse jedro zemlje tekoče, in da tako rekoč hodimo in plešemo po ognjeniku. Če bi se namreč toplota v isti meri večala do središča zemlje, potem bi bilo ondi 220.000 stopinj vročine! Nimamo pa no-benih geoloških znakov, da bi imela notranjost zemlje zares tako visoko temperaturo. Odkar so iznašli v skorji zemlje razne radioaktivne snovi, kakor radij, torij, uran itd., smo drugačnega na-ziranja. Toplota vseh teh radioaktivnih snovi po-polnoma zadostja, da si moremo razlagati višino toplote v notranjosti zemlje. Današnja znanost

meni, da je v notranjosti zemlje največ 8000° to-plate, a bržkone jih je samo 2000°.

Radij kuri zemljo.

Notranjost zemlje je torej peč, ki je kurjena z dragocennim kurivom, kot je n. pr. radij. Različni raziskovalci menijo, da je tudi še v globljih pla-steh zemlje dobiti radioaktivne snovi, in zato je tudi mogoče, da se zemlja resnično bliža svoji ledeni dobi, ker bo zmeraj več izgubila svoje lastne toplote, kakor so prerokovali že v vseh dobah.

As'et poroča o Angliji

Ko je bila že vsa Anglija sprevidela, da vodja informacijskega ministrstva stari advokat lord MacMillan ni nič več kos svoji nalogi, je angleška vlada postavila na to mesto sira Johna Reitha, ki se je že pred nekaj leti, ko je bil vodja britske radijske poročevalske službe, izdal, da se razume na poročevanje.

Nazadnje je bil sir John Reith glavni ravnatelj velike angleške družbe za civilno letalstvo. Kot tak je prejemal vsako leto 10.000 funtov šter-lingov plače. Njegov novi poklic, kot minister Nj. Velikanstva, mu donaja vprav polovico, namreč 5000 funtov na leto.

Toda sir John ni človek, ki bi mu bilo mar denarja. Zase ne porabi skoraj nič, ker je asket, ki ne kadi in ne pije, ki neče iti na bankete in v salone in ni še nikoli v kakem velikem hotelu prenočeval.

Ceprav je bil Reith ob nastopu svoje nove službe izmenjal nekaj oseb v ministrstvu z dru-gimi in je vodjo cenzure podadmirala Ushornea poslal nazaj k mornarici, je vendar skoraj vse ostalo pri starem v informacijskem ministrstvu. Kakor njegov predhodnik lord MacMillan je tudi sir John Reith doma iz Škotske kot sin globoko verne družine. In navzlic temu, da pričakujejo nekateri, da bo v informacijskem ministrstvu za-vel nov veter, bo vendar angleška propaganda ostala na stari podlagi staroangleške solidnosti. In pravijo, da je tako najbolj prav.

Kitajski bankir posojuje Angliji denar

Sreča enega izmed 11 otrok revne družine

Še zmeraj eleganten, star mož, ki ima skoraj 80 let, ki je ves mršav, skoraj same kosti so ga, in mu je koža suha in rumena kakor pergament in oči se mu svetijo iz globoko vrtlih jamic: to je sir Robert Ho-Tung, »siva eminence« Daljnega Vzhoda, edini Kitajec, ki ga je britska krona odli-kovala s plemstvom in ki vsakdo prizna, da ga je zaslužil.

Pred več, več leti je živel v Hongkongu maj-hem kitajski krojač, ki je imel obilno družino pa piše dohodke. Ko se je izkazalo, da je eden od 11 otrok nadpovprečno darovit, se je očetu posre-dilo prikopati se do 1 funta šterlinga in je ta de-nar naložil za vzgojo svojega darovitega sina. Ta glavica je prinesla sadove. Zakaj, na podlagi te-ga edinega funta šterlinga ima zdaj sin več mili-jonov funtov.

S pomočjo tistega funta se je mladi Ho-Tung naučil brati, pisati, računati in gladko angleško govoriti. Ko mu je bil 17 let, je postal pisar pri angleški carinski upravi v hongkongskem prista-nišču. Že čez leto dni nato je postal namestnik ravnatelja neke srednje velike angleške spedi-cijske tvrdke. In s tem se je začelo napredovanje, ki je podobno pravljici iz 1001 noči.

Ko je imel Ho-Tung 20 let, se je oženil, vsako leto, skozi 10 let, mu je žena rodila otroka. In sleherno leto si je Ho-Tung pridobil kako novo

Ernst Abbe, ki je bilo 23. januarja 100 let njego-vega rojstva. Abbe je znan nemški fizik in je vodil slavne Zeissove delavnice za optične leče v Jeni

Iz Julijske Krajine

Dvestoletnica goriškega gledišča. V marcu bo poteklo dve sto let, kar je bilo ustanovljeno goriško gledališče »Verdic«. Prvotna stavba je bila zgrajena prav na prostoru, kjer stoji še danes goriški hram muz. Pred prilično dvema letoma je bila notranjščina okusno prenovlje-na. Sedaj ima gledališče v najemu osrednja ki-nomatografska družba, ki dnevno prireja pre-dstave. Od časa do časa obišče Gorico potovalna družba, ki vprižori v teh prostorih po par dramskih ali operetnih del. Kako se bo ob-hajala dvestoletnica, še ni znano.

Nepošten nočni čuvaj. V neko tržaško tr-govino z železnino je pred dnevi stopil mož s precejšnjim omotom pod pazduho. V trgovini je v tistem trenutku slučajno bil tudi neki policijski agent. Ko je prišlec zagledal moža postav, se je sunkoma obrnil in naglo stopil iz trgovine, kjer je svoj korak še pospešil. To obnašanje se je zdelo policistu sumljivo, zato je skočil za neznanecem, ki je medtem vrgel ovoj vstran, ga kmalu dohitel, ustavil in ga s pobranim paketom vred odpeljal na policijo. Tam se je izkazalo, da je neznanec zapriseženi nočni čuvaj v ladjedelnici Sv. Marka, v zavoju je bilo pa tri kilograme medenine, ki jo je po-štenjakovič prejšnjo noč ukradel. Spravili so ga seveda pod ključ.

Po 50 gramov kave in po 500 gramov slad-korja na mesec. Dobili smo karte za živila. Pr-votno je bilo dovoljeno, da bomo s temi izkaz-nicami od 15. februarja naprej kupovali za-enkrat samo žgano kavo, ki je zdaj sploh ni v prometu in je prepovedana. Od 1. februarja naprej bo pa pristna kava zopet na razpolago v kavarnah, do 15. februarja jo bo pa tudi vsak zasebnik lahko dobil po 50 gramov na mesec. Stala bo okrog 50 lir kilogram. V ne-deljo 21. januarja je bilo pa nepričakovano naznanjeno, da bo od 1. februarja naprej tudi sladkor na karte. Vsa oseba bo dobila 500 gramov (pol kg) sladkorja na mesec. Cena bo ostala dosedanja — 27 lir kg. V ponedeljek 22. januarja so bile po trgovinah popisane vse sladkorne zaloge.

Tihotapstvo z jugoslovanskimi slivami. Ne-kaj časa sem se prihajale na milanski trg ve-like množine suhih sliv, ki so znane pod ime-nom »bosanske slive«. Bilo je toliko tega bla-ga, pravcata poplava, da so postali pozorni carinski uradniki, ki so začeli zadevo preisko-vati. Dognali so, da je bilo v kratkem času pri-peljanih na milanski trg preko 200 kvintalov sliv, katere je po tihotapških poteh spravila gruča istrank iz Jugoslavije preko Istre v Mi-lan. Zenske in njihov odjemalec v Milanu so bile naznanjene sodišču.

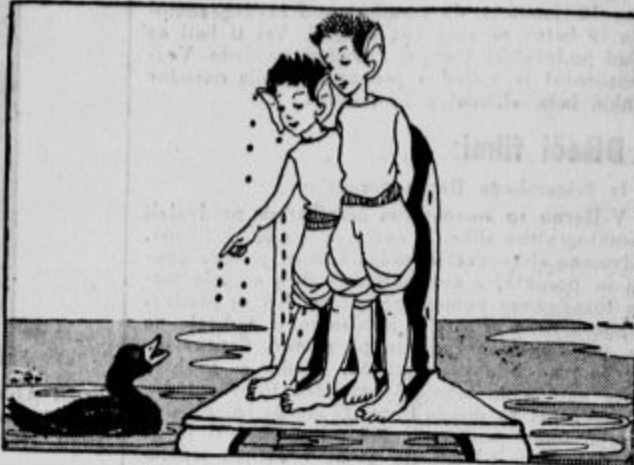
Strašna nesreča z vojnimi strelivom. Pri Sv. Mihaelu, iz svetovne vojne strahotno zna-nim vrhom nad Dobrdbosko planoto, se je pri-petila grozna nesreča z vojnimi strelivom. Kor-no poveljstvo v Trstu je svoj čas imenovalo posebne oddelke topničarjev, ki naj v nekda-njem vojnem ozemlju zbirajo nevarno strelivo in ga uničujejo. Ljudem, ki so pobirali vojno železje, je bilo naročeno, naj proti primerni odškodnini javijo oblastem, če so kje odkrili kake eksplozivne predmete svoje najde. Ome-njeni specializirani oddelki so potem prišli na kraj in strelivo odstranili. Pri tem poslu se je sedaj pripetila huda nesreča. Oddelek vojakov topničarskega poveljstva pri tržaškem koru je na dvorišču posestnika Andreja Vižintina pri Sv. Mihaelu nalagal na tovorni avto razno raz-strelivo. Pri tem je 75 mm projektil po ne-sreči padel na tla in razpočil. Posledice so bile strašne: poveljnik topničarskega oddelka mar-šal Mihael Visco je bil težko ranjen in je dru-gi dan podlegel svojim poškodbam; prav tako sta bila težko ranjena 15 letna Emilija Devetak in dvehletni Milko Černic, 5 drugih oseb, — dva vojaka in trije civilisti od 8 do 20 let, — so bili pa lahko ranjeni. Vsi so bili pripeljani v go-riško bolnišnico. Nesreča je pretresla vso oko-lico.

Državni kolodvor v Sinaiji, kjer biva romunski kralj, so izročili prometu ob navzočnosti romun-skega prestolonaslednika Mihaela (na desni), romunskega prometnega ministra Gigartuja (sredi) in članov kraljevske hiše (na levi)

Črtoški korica

SLON SAMBO

(249) Le na prestolu je bilo še suho, tjakaj sta se zatekla, a voda je kar curljala od njiju... Kaj je pa to? Je vzkliknil Jan, in Filip je odgovoril: »Lej, račka!« Raca je poročala: »Vse gozdne živali so se pred Sambom zatekla na drevesa!«

(250) Resnično, to so bili jako hudi časi v gozdu. Vse živali, ki so znale plezati, so še pravočasno zbežale na drevje, in drevesa so se kar upogibala pod tem bremenom. Samo Sambo je bil prevelik, da bi splezal na drevo in je ostal sam sredi vsega tega vodovja. Zdaj je pristala kaka podgana, pa kak zajček, pa žaba, nekaj opic in druge živalce, ki so se zatelele na Sambov hrbet, saj je bilo vse drugo že preplavljeno.

Jesenice

Gledališka družina »Aljaž« vabi na veseligo v 6 slikah »Neopravičena ura«, ki jo uprizori v nedeljo 28. t. m. ob 8 zvečer. Režijo vodi g. Riko, scenarijo je pripravil g. Dakskobler. Rezervirajte si pravočasno vstopnice.

Zamrznjene vodovode

stranišne napeljave, podzemne vodne instalacije, takoj odaja brez poškodb in izkopov z najnovejšo aparatur, strokovno in hitro

SLAVKO SMOLEJ, tehnik

Jesenice, Kosova 5

Aparati za taljenje se naroče istotam

Litija

Podaljšek nasipa. Pred nekaj dnevi je starešinstvo trga Litija začelo z deli pri podaljšanju že zgrajenega nasipa na desnem bregu Save. Material za nasip, ki ga je dalo na razpolago ravnanstvo litijske predilnice, so nekaj dni pridno vozili litijski vozniki, ki pa so morali zaradi novega snega z vožnjo prenehati. Podaljšek nasipa je za litijsko polje izrednega pomena, ker ga narasla Sava večkrat poplavi. Trško starešinstvo zasluži za to delo vse priznanje.

Posle načelnika okrajnega cestnega odbora v Litiji je dne 20. januarja prevzel gospod Mahkovec Andrej. Novemu gospodu načelniku želimo mnogo uspeha!

Prosvetno društvo v Litiji uprizori v soboto, dne 27. januarja ob 8 zvečer in v nedeljo, dne 28. januarja ob 3 popoldne duhovito komedijo v štirih dejanjih »Danes bomo tiči«. Vstopnina običajna. Vsi ljubitelji poštene zabave vabljeni!

V gostilniških prostorih g. Lapa v Litiji so se zbrali v nedeljo bivši borci za našo severno mejo, združeni v krajevni organizaciji Legije koroških borcev, da slišijo poročila svoje društvene uprave o delu v preteklem letu. Občni zbor je potekel v najlepši tovariški slogi bivših borcev, ki se zavedajo današnjega položaja, da tudi v tem času dostojno manifestirajo za svoje pravice. Tudi litijski občni zbor Legije je bil dokaz, da se borci popolnoma zavedajo pomena svojega društva ter so se poročila društvenih funkcionarjev vzela na znanje s polnim razumevanjem. Prav posebno pa so bili borci veseli izvajanj podpredsednika Legije tov. Seifmana in tajnika glavnega odbora Kristana, ki

sta številnim tovarišem v pravi luči pokazala cilje ter namene društva. Popolna enodušnost se je najlepše pokazala, ko so si volili novo društveno upravo, ki bo pod predsedstvom preizkušene borca tov. Brilija, lekarnarja iz Litije, delala tudi naprej po enotnem načrtu, krepko sodelujoč z glavnim odborom v Ljubljani za doseg priznanja bivših borcev ter v korist naroda in države.

Kako se potaplja ladja, če podmornica ustrela s torpedom vanjo: zgoraj: torpedo je dobro zadel. V sredi: ladja se potaplja. Spodaj: samo zadnji del še moli kvišku, vendar bo zdaj zdaj izginil.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda i din; štetovanjki oglasi i din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši svesek za mali oglas 15 din. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonoska, 3 mm visoka črtilna vrstica po 1 din. Za planena odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službodobne

Mrdo dekle
sprejem takoj za pomoč pri gospodinjstvu. Florijanska 26, Ljubljana.

Vajenca
pridnega in poštenega takoj sprejemem. - Ivan Horvat, parna pekarna, Maribor, Aleksandrova 59

Šoferja
starejšega, solidnega, za prevoz lesa, sprejemem. - Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Trezen« št. 953.

STROJI

Vsakovrstne stroje za obdelavo lesa! posebno 3 in 4 stranske skobelnice, najboljše kvalitete, izvanredno kratkoročno dobavljiva
Peter Angelo, d. z. o. z.
Ljubljana, Pražakova ulica 8

"FORTUNA"

Elektro univerzalni stroj v vsaki mizarski delavnici!
Dobava iz zaloge

Din 7000-
Mizarski mojster Grm. Videm - Dobro, plaše:
Zahvaljem se Vam za dobavljen stroj Fortuna. Na stroju iz telenjem vsa pohištvena dela in je res rešitelj moje obrti.
PETER ANGELO
d. z. o. z.
Ljubljana, Pražakova 8

Razno

Gumbnice, gumbice, plise, monogrami, entel, ažur ino in bitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Františkanska ulica
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Ženitbe

35-leten fant
v stalni službi, poroči najraje služkinjo z nekaj gotovine. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Mirna« št. 969.

Prodamo

Peči
večje in manjše, dobro ohranjene, proda »Metall«, Gosposvetska c. 16.

Decimalno tehtnico
za 500 kg. v dobrem stanju, ugodno prodam. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 981.

Premoq

koks, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59
Postrežba brezhibna

VINA

Centralne vinarne v Ljubljani
bodo zadovoljila Vaše pvice najbolj!
TELEFON ŠTEV. 25-73

Vnajem

Pisarniške prostore
popolnoma prenovljene, elektrika, plin, telefon, v sredini mesta, oddamo s 1. februarjem. Prostori so pripravljeni tudi za zdravniško. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Februar« št. 975.

SOBE

Čedno sobo
z oskrbo ali brez, pri dobri družini, isče uradnika. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov.« pod »Dobri ljudje«.

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom isče mlad zakonski par s 1. februarjem v centru ali v Spodnji Šiški. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ves dan odsoten« št. 983

Mineralno olje težko dobljate? Pomagajte si sami! Obnavljajte porabljeno motorno olje

„REGENTOL“

aparati regeneriranja (obnavljanje) porabljenega olja
Vam nudi ogromne prihranke.
NE FILTRIRANJE — AMPAK REGENERIRANJE!
ZA USPEH JAMČIMO!
Zahtevajte ponudbe, prospekte ali demonstriranje.
Samoprodaja: DEZIDER EISLER, Beograd
Vojv. Gligora, br. 15 Tel. 419-49

Lov z letalom

Opazil pa je, kako silno si mladi pilot želi letala, zato je mirno rekel: »No, naj pa bo vseeno! Mislite takoj odriniti?«

»Se to minulo.« odvrne Finch ves vesel. »Bo Red tukaj dobro spravljen?«

»Bodite brez skrbi!« reče Randall. »Jaz ostanem čez noč tu. Službo imam šele jutri. Ballardu in njegovi ženi bom pa že naročil, da se zanj pobrigata.«

Finch je že šepal proti vratom.

»Fanta, na pot!«

»Ne pozabite vzeti bencina!« zavpije Randall za njim. »Storite pa to v Llanfechanu, kjer vam bodo obenem lahko povedali, kam je letel Lorell.«

»Dobro,« se zahvali Finch ter s pomočjo obeh fantov pride do letala. Pomagala sta mu na sedež, Jock se je vsedel poleg njega, Tim pa je pogljal propeler in tudi zlezal v letalo. V treh minutah je bil veliki stroj v zraku in krenil proti Llanfechanu.

Jock je pogledal na svojo zapesno uro. »Vsak čas bo sedem. Samo dve uri je še do noči. Finch, ali imamo kaj upanja?«

»Ne veliko.«

»Ali je to letalo kaj dosti hitreje od drugega, Finch?«

»Ne mnogo. Stvar zavisi od tega, kakšen človek da je Marko.«

»Če je slabše vrste pilot, se bo noči ustrašil. Pa če bi se je tudi ne, kljub temu lahko zaide.«

»Saj res,« urno reče Jock. »Mislim pa, da se bo noči kar gotovo ustrašil in se ne bo upal leteti čez morje.«

»V Holandijo, kajne? To je res. Je pa še nekaj drugega: Lovella dobro veš, da so jima na sledi! Tudi v Angliji se ne moreta

prikazati na nobenem letališču. Postaja v Llanfechanu ta hip telefonira o njima preko vse države.«

»In še na nekaj ste pozabili: Red se je davi z vašim letalom pripeljal daleč s severa. Zato v njegovih tankih ne more biti kaj prida bencina.«

»Ne, na to ne moremo računati. Po mojem sta Lovella tanke napolnila, preden sta vzletela. Zato se tudi tako dolgo nista dvignila. Morala sta si prej oskrbeti bencina. Prav takrat, ko smo mi trije prišli v Glynt, sta bila po teh poslih zdoma. Lahko si misliš, da bi nam sicer ne pustila kar tako Reda rešiti. A zdaj smo že v Llanfechanu.«

Izpregel je motor in spustili so se na letališče. Pričakovali so jih, zato so mehaniki že čakali ob bencinskem tanku. Takoj so začeli natakati bencin.

»Slišali smo vas prihajati,« zavpije tajnik Harrison, ko priteče k letalu. Hanley, videli smo leteti vaše letalo nad seboj in smo mislili, da ste vi. Potem pa sem se jaz spomnil, da ste z Randallom skupaj, zato sem takoj telefoniral v Gludyr.«

»Hvala vam za to uslugo!« pravi Finch.

»Bila sta brata Lavella, ki najbrž imata ukradene smaragde.«

»Potegnita jo bosta v Holandijo, bi jaz dejal.«

»Najbrž.«

»Vi pa imate dneva prav malo še,« reče Harrison.

»Saj to je ravno! Da je podnevi, bi ju upal vreči na tla, preden dospeta v Holandijo. No, pa kaj hočemo! Človek pač stori, kar more.«

»Tudi v Worcester sem telefoniral za slučaj, da bi tam hotela natočiti bencin.«

»O, imata ga dovolj. No, zdaj je pa tudi naš tank poln. Lahko odrinemo.«

»Se en trenutek!« poprosi Harrison. »Ako

vas zaloti noč, vam utegnejo plamenice prav hoditi. Vzemite ta par! Zdaj pa: Bog daj srečo!«

Mehanik je pogljal propeler, stroj je zabučal in veliko letalo se je zapodilo po travi. V nekaj sekundah je že bilo v zraku in zletelo naravnost proti vzhodu.

Finch se je dvignil pet tisoč čevljev visoko, tam upregel vse sile in veliki Monospar je letel z vso brzino. Finch je imel izpahnen členek, a vodil je, kakor da mu ni nič. Fanta sta vsak na eni strani opazovala, a ker sta bila Marko in Jasper najmanj petdeset milj pred njima, kajpada niso imeli upanja, da bi ju kmalu zagledali.

Prileteli so nad živahni Worcester. Finch se je spustil nizko nad letališče. Sredi njega je stal možak in dajal Morsejeve znake Edina beseda, ki jim jo je imel povedati, je bila: ne!

»No, zdaj pa imamo!« reče Finch. »Saj sem vedel, da Marko ni tak bedak, da bi se hotel pokazati nad kakim večjim mestom.«

»Kam sta pa potem odletela?«

»V severni Essex, ker bo tam najkrajša proga, pa jima tudi svetijo luči na belgijski obali.«

»Najbrž imate prav.«

»Od njihovega vzleta v Walesu pa do vzhodne obale Anglije je približno dvesto petdeset milj. Monospar bi mogel to progo preleteti v dveh urah. Če bi torej vedeli zagotovo, kod sta Marko in Jasper letela, bi ju lahko došli, preden bi zapustila Anglijo. A kdo naj nam to pove?«

Sonce je zahajalo, samo eno uro so še imeli do noči. Leteli so severno od Banburyja, ko Tim nenkrat zavpije, da jim gre letalo nasproti. Bil je Moth z enim možem.

»Zdi se, da bi nam rad nekaj povedal,« reče Tim.

Finch je zmanjšal brzino in izpregel motor, ko sta prišla z Mothom skupaj. Tudi Mothov pilot, majhen, črnolas mož pogumnega, za-

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež, a ima vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja glasovitega dermatologa. Biocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zda je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zafedalec in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenelega polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliske dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

„SLOVENE“ na 10 straneh je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

rjavelega obraza je storil isto in letali sta plavalji vstrie.

»Ste vi Hanley?« je vprašal možak iz Motha.

»Da.«

»Neko letalo, kakor ga je opisal po telefonu Lywell iz Worcesterja, je šlo pred četrt ure tod mimo. Letelo je na vzhod proti Colchestrju, v njem dva moža.«

»Hvala! zavpije Jock.

»Upam, da ju doidete!« veselo odgovori mož iz Motha, nato zopet zabuč stroji. Moth se zasuče na sever, Monospar pa divja na vzhod.

48. Skltili so ju.

Mračilo se je vse bolj, k sreči pa je nebo bilo brez oblakov. Že so na jugu videli veličansko gmoto dima; bil je London. Še malo pa so se jim pokazale prostrane planjave vzhodnega Essexja s kalnimi, počasnimi rekami. Onstran njih pa je v polmraku ležalo temno morje. Na jasnem nebu so zamigljale zvezde. Jock in Tim sta kar naprej neutrudno opazovala. Dobro pa sta vedela: če letala kmalu ne zagledata, ga pozneje ploh ne bosta.

Mahoma pa Tim vzklikne in pokaže na severovzhod. Jock napne svoje oči in res tudi zapazi na bledorumenem nebu obrise letala.

»Letalo! Finch, vaše letalo je!« vikne Tim.

Zdaj je pa tudi Finch že videl zasledovanega sovražnika. Narahlo je okrenil krmilo in se pogljal za njim, da je kar zažvižgalo. Dušnik je odprl do zadnje črte in stroj se je kar tresel, ko je bučal skozi mirno ozračje.

»Niže leti neko naše,« zamomlja Finch, »to je že dobro. Fanta, zdaj se pa privežita!«

Jocku je srce močno razbijalo. Veliki Monospar je kar žvižgal skozi zračne plasti, vse bolj se je bližal sprednjemu letalu. Pod seboj so videli obalne močvare, ki so jih vse križem preprežali sušilni jarki.